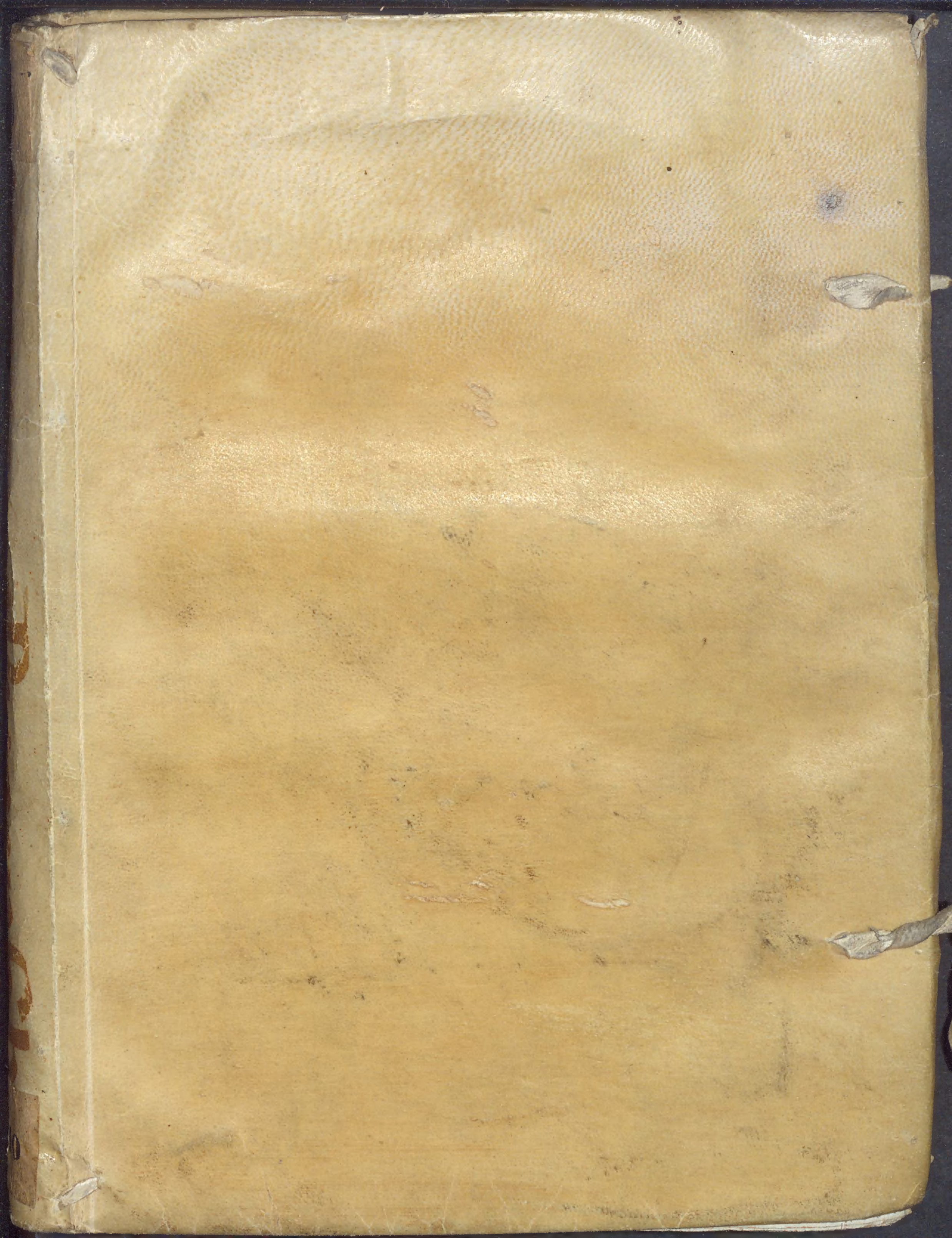

Copiese la portada

M. S. 4.º perg.º con 151 foliadas y una mas de portada y dos de indice. bien tratado completo.

\# N = Escarena de Procep. Chav.

Jhs

Ad majorem Dei Gloriam de Praeceptis charitatis;

Dissertatio Scholastico moralis

Virgini Virginum Mariae SSmo. Universae Societatis

tutelari Innocentiae vindici famae Patrono.

Opus Sacrum.

Auctore, R.mo P. Ntro. Joanne de Escalena in Cele

berrimo D.o Hermegildo Regi, et martiri Sacro

S.ae J.u Collegio moralis chatedrae

instructore dignissimo.

Audittore Br. D.o Emmanuele de Velasco et Be

jarano in Collegio B.mae Virginis adceptione eius

dem Societatis Collega.

Anno Dni millesimo Septingentesimo trigesimo quarto.

Hispali

Nihil nimium est, quod magis pro comperto sit, humanissimi Auditores, quam quod [illegible] partes sit Humeri, parva vel tota, aequalis constans vires aequales: quod et probet cuique [illegible], ut cuius [illegible] provincia; quae et ipsi [illegible], ipsi [illegible]. [illegible] [illegible], [illegible] sub [illegible] subiecto onere. Quare si [illegible] [illegible] adhibenda, multo magis [illegible] [illegible], et versandis animo est: quod ferre recusat, quod valeat humeri portare. ne vel sic a suscepto proposito perducere ad finem, desistam [illegible].

Hac [illegible] [illegible] cotidie accumulata, et inexplicabili curarum [illegible] irretitum [illegible] solitudo vexabat. Prodeo qui ipse mecum [illegible] [illegible], et excitatum calamum novarum [illegible]. Vere [illegible] semper, a quo nunc declarare grande est nefas, [illegible] [illegible] et onere ac surgere: solatium inde [illegible] [illegible] ex Augustino

Non habeo ingenium, Caesar sed [illegible], habebo,
In validis vires ipse adiuvat, et iuvat ipse.

quæ Iubet.

audiendis igitur sicut obediam auspice, et laboribus nostri muneris tollas ordini placuit a præcepto Charitatis.

Et quidem inter [illegible] Divini plenis Moralis Theologiæ facile præceptis, et Regina. Ab Ipsa reliquæ velut sidera a Sole quidem lucem mutuantur. Præceptis namque Charitatis de jure [illegible] nostri sermonis maxime illuminat juxta illud Ps. 18. Præceptum Dñi lucidum illuminans Oculos. Vis tota et [illegible] parata ad dis[illegible] latentes totius Moralis Theologiæ cinus, et recessus. Ab Ipsa enim ajebat Supremus legislator Universa lex pendet, et Prophetæ.

Accessit huic [illegible] libet [illegible] mea [illegible] claritas, et [illegible]: [illegible] faciles difficultates enodari facilis quorum solutione.

Res facile eo ventis dare vela secundis, [illegible] solum [illegible] stare [illegible]

Paulo [illegible] adere, cum [illegible] Ipsa.

Reatus uteat. Ad decus Patris.

Porrigit scholar

gesto Scholasticus Theologiae Magistro in 3o dist. 27a et in S. Thoma 2a 2ae a quaest. 25 ad quaest. 44 de eodem etiam disputat cum aliis Moralium Scriptores, et Summistae variis locis, et praeceptis in expositione decalogi. Toties ergo in disputationibus qq et §§ dividemus.

Disputatio Prima

De Existentia et Natura Praeceptorum Charitatis.

Quot sunt objecta diligibilia, tot sunt praecepta Charitatis: aliud, quo ipso praecepto tenemur Deum Optimum Maximum diligere, aliud erga proximum aliud. De natura et existentia praeceptorum istorum in hac disputatione nostra tenemus. agemus de tempore etiam et circumstantiis, in quibus urgent talia praecepta dicerem. prius velut Romanus.

Quaestio Prima

De Charitate in Communi.

§. Primus.

Praemittitur aliqua Notitia Charitatis.

1 Magnus Augustinus Lib. 14 de Civit. Capit. 7o refert, et reprobat quorumdam opinionem qui probare arbitrantur differentiam amoris a dilectione. amorem enim asserebant semper sumi in malum: dilectionem vero in bonum; sed falsum prorsus asserit hic Auctor, quia, ut ipse docet, amor et dilectio, sumi possunt in utramque partem extremam, malam videlicet, et bonam.

2 Existimo tamen, Charitatem distingui posse ab amore, et dilectione. Nam amor, et dilectio esse possunt ad bonum, et malum morale: Charitas autem, ut a theologis semper est ad bonum morale. Theologice Charitas est et dicitur virtus: quae diversimode definitur, ut explicatur ex S. Thoma hic quaest. 23a: est virtus qua Deum propter ipsum super

sua diligimus, et reliqua sua propter Deum.
de Charit. Ergo in hoc sensu accepta dis-
puta res.

3 Ut plene praefata explicentur Charit-
tas cum Conleag, quaedam nota. 1° discrimen inter
amorem, qui dicitur bene volentiae, et amorem
concupiscentiae. Amor benevolentiae est, qui fertur pro
nobis bonitatem Personae amatae: amor
vero concupiscentiae nobis ex utilit. aut dona
Personae amatae. Sed utrumque, notabiliter
in Deo reperitur. Deus enim considerari
potest ut est in se bonus, et amabilis propter
bonitatem suam infinitam et absolutam: potest
etiam considerari ut nobis bonus est, et bene-
ficus, hoc est, quatenus potest nobis conferre
Beatitudinem, et alia dona supernaturalia, et
naturalia. Si Deus amatur ut in se bonus
est, et propter bonitatem suam infinitam, et ab-
solutam amatur amore benevolentiae: si considera-
tur ut nobis bonus et beneficus, amatur amo-
re concupiscentiae. Unde Charitas sit virtus,
qua Deum propter se ipsum diligimus, amor
benevolentiae, non vero concupiscentiae erit Chari-
tas.

9 Secundo Nota, amorem benevolentiae, quae
est Charitas ferri debere in bonitatem Dei

ut existentem et praesuppositam quia ut Theo-
logi docent Charitas est amicitia, de cujus
ratione est, habere pro motivo bonitatem exis-
tentem et praesuppositam personae amatae. Est
enim Charitas quaedam amicabilis complacentia
vel operativa sui objecti; licet quaedam oriatur
ex praedicta amicabili complacentia tanquam
ex radice, vel saltem includit aliquis
affectus operativus. Sic Deus amat Justos
amore amicabili, id est ut Justos et Sanctos
faciat, sed quia Justi et Sancti sunt, ipsos
nihil interest quotidie [illegible] Deus
nullo donis suis venerantur.

3 Ita Illius
interpretationem Sancti Thomae asserentis, Deus
plus diligere eum, cui plus bene facit: ergo
plus injustos quam justos bene faciat,
(Peccatores) illos quidem a Peccatis reatu liberat et
iis de Gratiis suis donat, Deus ad Justos
videtur plus Peccatores quam Justos diligere. Sed
intelligendus est sermo de amore et
delectatione pure benevolentiae id est de amore et
delectatione benevolentiae amicabilis amore siqui-
dem et delectatione pure benevolentiae amat
Deus peccatores et plus eos amat quam Jus-
tos: eos quippe amat, ut bonos et Jus-
tos faciat ut eis Gratiam, et Beatitudinem ipse

6 rat. ...

Sexta nota, in praesentiarum vel sanguis(?) Suum Charitatem, habitualiter Sumptam et actualiter. Charitas habitualis sumpta quidem habitus, seu potius ... et ... habitus ad amandum Deum propter ipsum, actione benevolentiae amicitiae, ut supra explicuimus de Charit. sic sumpta. Apostolus loquitur 1a ad Corinth. Capit. 13o: nunc autem manent fides, spes, charitas: Maior autem horum est charitas. Charitas vero actualiter sumpta est ipse actus dilectionis benevolentiae erga Deum propter ipsum, vel erga creaturas propter Deum. Sive autem ipse actus pendeat ab habitu, vel ab alio principio extrinseco, aut est permanens, in quo de possibili nulla est implicatio, nostrum est examinare.

7 Nota quod Charitatem habere, qua Deum diligimus, esse rem quandam creatam, contra Magistrum dist. 17a asserentem, Charitatem praedictam esse ipsum Spiritum Sanctum, per quandam appropriationem. Ad hanc opinionem sequuti sunt Gregorius et uterque ... hic quaest. 1a art. 1. Caeterum illius posteriores Theologi improbabilitatem et erroneam damnant post Tridentinum Sess. 6 Capit. 7o definiens

Charitatem nostram esse aliquid creatum, et a nobis a Deo infusum, quod clarissime constat ex Apostolo ad Romanos 5° ajente: Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum etc. Ubi Apostolus distinguit Charitatem diffusam ab Spiritu Sancto, ut distinguitur effectus a causa.

8 Praeterea: Constat ex ratione: quia Charitas, qua Deum diligimus, est unum praeceptum; sed unum praeceptum est liberum, et potest a nobis poni, et non poni: ergo si Deus sit charitas qua ipsum diligimus, erit liberum, et poterit a nobis poni, et non poni; quod est plane absurdum: Deus enim quod necessarissimus est, et nequit a nobis poni et non poni.

9 Dices cum Magistro: Deus expressissime in Scripturis et a Sanctis Patribus dicitur Charitas: ergo Deus est Charitas. Respondeo antecedens verissimum esse in duplici sensu. 1° videlicet effective, quatenus Deus est objectum nostrae Charitatis, objectum, inquam, formale adaequatum, et reale. 2° etiam formaliter est Deus Charitas: quia Deus se ipsum ipso actu amat formaliter, et creaturas etiam per se ipsum. Atque eo ad modum Deus est Sapientia, et Justitia,

in quantum Juste et Ste sumus, id quo ipsi Justus et pius es. ut definivit tridentinum; hic simpliciter Deus est charitas, qua vi diligit Deus se, et creaturas amat in ordine qua nos Deum diligimus; et hic praeliquenda notitia charitatis divinae per inattenda. 5

§. 2us

Quaenam Charitas Cadat immediate sub praecepto.

1. Ob quaerere, quae charitas habitualis, quae actualis directe et immediate praecipiatur: quoniam Justitia ut sciret de qua charitate [illegible] agitur, actum supponimus. Itaque dubitari posse de quolibet habitu honesto, et actu virtutis praecepto. dubitari eodem modo potest quae actus, quae habitus, fidei, aut spei immediate et directe praecipiatur et sic de reliquis.

2. Nunc est dubium, quod charitas habitualis saltem mediate et directe praecipiatur: nam quod directe aut immediate dependet ab eo quod praecipitur, saltem mediate, et directe praecipitur; sed charitas habitualis directe, aut immediate dependet ab eo, quod immediate praecipitur: directio namque actus aut immediate

dependet ab actibus virtutis quae praecep-
tis ... superiori quod ... aut quae depen-
det ab omnibus, aut negatio ... peccati mor-
talis sub praecepto, negativis quae spe-
renga: ... Charitas naturalis saltem mediate
et directe praecepit ... de quaestione de
obligatione ad ... charitatis natu-
ralis, directe et quae sit praecepta.

Suppositio

12 1a Sententia tenet, Charitatem naturalem esse quae
praecepta. Ita Mazuelus quaest. 48 sect.
4. Valentianus ... 3o disp. 2a quaest. 3a
art. 1o et alii. ... 2a Sententia ... nullo
... praecepto ... quae
obliget ad ... vel servandum Chari-
tatem naturalem ... tenet ... Dom...
6. 6o de Gratia Cap. 10, Sotus lib.
1o de natura et Gratia, Cap. 10 et Aragon
... quaest. 24a Suarez disput. 38a de Chari-
tate ... 4o qui excogitavit viam,
asserit quod Charitas sub ratione ... sit
... et ... Deo quae cadere
sub praecepto: sub ratione vero naturalis ...
... quae ... praecepit.

Sententia 1a

13 Sit ... nullo dat praeceptum, quod quae

praecipiat rexe Aut observare Charitatis naturalis.
Ass[ertio] 1a: dat Aeneam? Praecipiunt Charitatem
naturalem Sufficiunt praecepta de susceptione
dig Sacramentis Baptismi Poenitentiae etc, aut
de elicientibus actibus perfectae fidei, spei, Amoris/
Secundam Sufficiunt praecepta prohibentia
gula peccata mortalia, quia dat speciale
praeceptum, quo tenear praecipue Charitatem natu
ralem: Prob[atur] 1a pars: nullum dat speciale praecep
tum Ostenditur a pari: nullum dat speciale
praeceptum quo teneamur prohibens nat[uralis] Vitiosi:
nullum dat praeceptum speciale quo tenear
praecipiens nat[uralis] honesti et Charitatis. De
Ostendit a pari. pro aug: Sed dat spe
ciale praeceptum quo teneamur prohibens nat[uralis]
Vitiosi peccati quo perfecte ad Deum boex
tis possit acquirere Gratiam Sanctifi
cantem, et amicitiam cum Deo, quod
usque expellat nat[uralis] Vitiosi, quo supponi
tur genere; Sed hoc expellit: Spiritus Sancti
statis et. ut non perfecte ad Deum conversi
Deus ad Spiritum Sanctum sua Gratia, et amicitia
convertit. Ita ... longe temporis
praeteriti ac ... Vitae vitiose ...
quo paulatim ... et ne ...

actus circumstantiae respectivè pertinet. Maior:
Tertio sicut acquirere Deum per actus virtu-
tis, nisi observatis omnibus praeceptis illis
datis speciali praecepto virtutis prohibi-
tis vitiosis, peccatum quae perfecte ad
Deum pervenire, observat tamen malitiae
vitiosae, et observat omnia praecepta: Ergo.
Maior constat: Minor vero etiam probatur
quoniam praecipuè peccando omnia separata
praecepta, contrahit malitias vitiosas,
ad quas contrahendas tenetur ex speciali
eius praecepto.
14 Dices 2o. Ille, qui
comedit carnes die prohibito, commit-
tit duo peccata specie distincta, Sl. Guitarit,
et datur speciale praeceptum circa charita-
tem naturalem: Ergo datur malitia vitio-
sa obligationis. Respondeo negando: quia
comedit carnes die prohibito, committit
unum peccatum violando praeceptum de non
edendo carnes, et alterum violando prae-
ceptum observandi charitatem na-
turalem; Sd. illa peccata ipsa specie distin-
cta possunt versari circa diversa obiecta, et fi-
nes diversos: Ergo. Maior constat ex eo quod
variae materiae admittunt pro ponendo casus
de peccatis mortalibus.
Responsio debet esse brevior
15

loco supra cit. violans praeceptum charita-
tis constituere peccata specie diversa,
sed solum addere circumstantiam generalem
cujuscunque peccati. Sed probatur: qui enim
violat alterum praeceptum, tantum malitiam
invenit per illud praeceptum violatum, quae ipsius
actio violativa committit de peccato, ut
sit circumstantia ejus peccati: praeterea
quod committitur ut sit ejus circumstantia
de peccato, et solum [illegible], quod
sit violatio praecepti charitatis, [illegible]
[illegible] malitiam distinctam
a malitia cujuscunque alterius peccati. [illegible]

4. Solet Auctor noster [illegible] ponere
exercitium actus charitatis internum [illegible]
liberum, [illegible] posse cadere in
[illegible] sub praecepto. Sed [illegible]
dicendum: [illegible] licet actio externa
[illegible] interna et in se libera, [illegible]
in casu [illegible], possit cadere, [illegible]
et cadit sub praecepto: [illegible] licet
actus charitatis [illegible] interna, [illegible]
libera, [illegible] modo [illegible] possit dici
cadere sub praecepto. [illegible]

supernaturalis [illegible] debet, dicendo [illegible]
[illegible] quoad modo liberi, dicit. [illegible]
de [illegible] [illegible] sanctificans [illegible]
[illegible] subiectionis [illegible] et [illegible]
[illegible] Ideo charitas supernaturalis: [illegible]
[illegible] de facto [illegible], aut libertas
[illegible] charitas [illegible] a [illegible] praecepti.

13° Obiicies 1°: Dilectio Dei [illegible] ad salutem
[illegible] necessaria sub praecepto, sed charitas
naturalis est necessaria ad salutem;
ergo charitas naturalis cadit etiam sub
praecepto. Minor ex [illegible] Apostol. [illegible]
[illegible]: qui non diligit manet in morte.
[illegible]: [illegible] charitas naturalis vel
est ipsa gratia, quae necessaria est ad
salutem, vel [illegible] ipsa [illegible]
[illegible] [illegible]: [illegible] est ne-
cessaria ad salutem, [illegible] praecipua
[illegible], [illegible] ex [illegible] [illegible],
Si vis ad vitam ingredi serva manda-
ta. [illegible] observatio prae-
ceptorum, [illegible] est necessaria
ad salutem: [illegible] est necessaria ad
salutem, [illegible] praecipua [illegible]

18 Atqui non nocivum, vel dignum Sic:
ipsa est negans ad Salutem, et est
actio humana, et moralis cadens
sub precepto, ideo nocivum: atqui
actio humana, et moralis cadens
Sub precepto, ergo nocivum. ad primam
dignum simul [illegible] plura sunt quae
requiruntur negare ad salutem, nec
tamen [illegible] cadens [illegible] sub pre-
cepto. Sic gratia preveniens, et auxi-
lium, quo Deus peccatum vocat, negans
est ad salutem et tamen precepto
[illegible] [illegible]. Similiter [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
esse quoad modo, ad salutem, [illegible]
[illegible] [illegible] speciali precepto [illegible]
requirente, et observare. [illegible] sufficit
[illegible] [illegible] precepta,
[illegible] negans ad Salutem ut [illegible]
tenetur possunt precepti predicta non de-
bent esse actus humanus et moralis.
debet esse actus humanus, et moralis,
quae [illegible] naturalis [illegible]

Et hic circa omissionem est praeceptum. Sed
hec solutio ex Doctrina Authorum pro nostra
Scola.

19 Ego tamen aliter respondeo,
negando maiorem, et minorem probationis et
ipsam probationem desumptam ex Christi verbis,
aliisque ibi consequentiam: quia pro praesenti statu
observantia omnium praeceptorum ponitur vel
sufficienter vel collective ad sui necessaria ad
salutem, ideo tamen ponitur dilectio
necessaria sufficienter. Ratio quia ex ipsis omnibus
sufficiens constare videtur, plura esse
ad salutem necessaria, quae sub praecepto
aut omissione nec oppositum dicunt Christi
verba: Ratio licet verissimum sit, quod
pro observantia praeceptorum ponenda
omnia quae sunt necessaria ad salutem, hic
tamen ponitur aliter, et aliter aliqua
namque ponuntur sufficienter pro ipsa praeceptorum
observantia, alia vero ponuntur
solum inclusive. Ex his colligitur charitatem
quae directe vel ex natura sui vel
ex ordinatione Divina cum observantia omnium
praeceptorum sit, ideo sufficienter pro-
vidisse est necessitati generali natura Charitatis

Ag. p. tm pro eum preceptore Religionis,
quia opus sit addere verbis aliquid specia-
les praecepta tum non attingunt supernatu-
ralis Charitatis.

Objicies 2o: non tenetur ex prae-
20 cepto servare omnia praecepta: ergo etiam tene-
tur ex praecepto servare supernaturalem Cha-
ritatem naturalem. Probatur antecedens: quia tene-
tur ad observandum praeceptorum, tenetur etiam
ad id, sine quo est negatio ad tenere obser-
vandum: Si quidem qui tenetur ad fi-
nem, tenetur ad media ad finem necessa-
ria; sed Charitas naturalis est medium necessaria
ad observandum praeceptorum: quia ipse
ut docent Theologi cum S. Thoma 1.2.
quaest. 109 art. 4o. Respondeo pert ad con-
sequens tenetur servare omnia praecepta sine
gratia, et Charitate naturali: ergo qui tenetur
servare omnia praecepta tenetur servare
Charitatem naturalem.

Respondeo, non
21 nullis diebus esse, non dari sub gravi obli-
gatione extra ex quo de praecepto tenere
ad gerendo et observandum Charitatem na-
turalem. ergo ad hanc obligationem mediate

o[bli]gat vel [com]mendat a[li]q[ui]d aliquo praecepto dis-
putab. q[uo]d de [illegible] dy. quo se-
quens: q[uia] etiam tenemur [illegible] ex
praecepto servare charitatem natura-
lem, neq[ue] dandum: ne dicatur [illegible]
simuliter ad servandum et religionem ex
[illegible]. Itaque [illegible] qui tenetur ad finem
tenetur etiam ad media illa quae sufficiant ad
finem necessaria. Caeterum [illegible] obligatio de-
bet oriri [illegible] ab aliquo speciali prae-
cepto distincto a praecepto finis, siquidem
sufficienter proponitur et tenetur
per praeceptum finis. Sic simuliter [illegible]
[illegible] Dei [illegible], aut saltem su-
ficiens [illegible] [illegible] ad [illegible]
mandatorum, et nihil [illegible]
tenemur [illegible] speciali praecepto
acquirere tale auxilium.

22° Obijcies 3°

Pro [illegible] speciali praecepto te-
nemur [illegible] amicitiae [illegible] Deo:
[illegible] speciali praecepto tenemur [illegible]
[illegible] quacumque [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]

Neatq; quamvis esset satisfacienz
ex amicitia cum Deo. Praeterea spe-
ciali praecepto tenemur contrahere ami-
citiam cum Deo; sed contrahere ami-
citiam cum Deo est esse quid amicitiae;
ergo. Maior est certa: tenemur quia
ipse specialibus praeceptis contrahere
peccata mortalia, quae sunt inimi-
citia cum Deo. Et praeterea teneamur
speciali praecepto quod nec tollere
peccatum, est tollere inimi[citiam]
cum Deo, et quidem est sequi-
tur cum Deo, et
requiritur vis dependo amicitiae cum
Deo: et datur speciale praeceptum requi-
rendi amicitiam cum Deo, et requiritur
charitatem habitualem, quamvis haec
est gratia satisfaciens.

23 Ad Tertium
respondetur vere esse, nos tenemur speci-
ali praecepto quod nec tollere ini-
micitiam cum Deo, et quae per pe-
catum mortale incidimus; sed falsum

sic eo nos teneri aliquo speciali prae-
cepto erga Charitatem Naturalem. Nec
illo erga Charitatem et amicitiam cum
Deo, l[icet] tollere communitatem cum pecca-
tis sit longe diversa, sicut ex natura rei
vel ex pronitate Dei [illegible]. Ita-
que non [illegible] speciali praecepto ab hoc
illo, et ad ad illo: quod sit sequens
negatio ex illo 1o: quod de superflue
rat praeceptis speciale pro illo, cum
sufficiens provisio sit per praecep-
tum [illegible] pro utroque. Ita ad
[illegible]
[illegible] naturale: ad [illegible]
[illegible] sabbatare [illegible]
[illegible] consequenter [illegible]
[illegible] consequenter amicitiae, [illegible].

Instabis:

24 [illegible] peccatum [illegible] speciale
praeceptum; sed peccatum [illegible], et
[illegible] naturalem sit vere peccatum:
[illegible] sit [illegible] speciale praecep-
tum. [illegible] sic: sed esse [illegible]
[illegible] speciale praeceptum [illegible]
[illegible] praeceptum [illegible]. [illegible]

atq: quia peccatum originale, et personale naturale consistit in privatione gratiae, et Charitatis: ergo peccatum originale et personale naturale sunt contra speciale praeceptum Charitatis et gratiae quae sunt Charitas naturalis unde cadit sub praecepto.

Instantia nullus

25 quia etiam per [illegible] immensissima sed [illegible] vel [illegible] justitiae sed peccatum originale et personale naturale non consistit in privatione gratiae, sed morali perseverantia peccati actualis, quo quis peccaverat per id donandum, aut in retractandum ipsius. sed omnes [illegible] praedicto peccato [illegible] asserunt consistere in privatione gratiae, et Charitatis. [illegible] sed ad [illegible] talis peccati [illegible] contra aliquod speciale praeceptum. [illegible] [illegible] peccatum [illegible] vel [illegible] vel [illegible] mentalis [illegible] alterius peccati moraliter perseverantem: quoque moraliter perseverans, et [illegible] actus moraliter perseverans, et quo fiebat peccatum naturale ex [illegible] contra aliquod praeceptum; privatio vero gratiae et Charitatis [illegible] contra [illegible]

cadat ex eis.

26 Observandum est 2º. quod si sibi adi-
mit vitam corporalem, peccat contra spe-
ciale praeceptum charitatis: et quod si sibi adi-
mit vitam spiritualem, peccat contra
speciale praeceptum charitatis; assignat-
ur tale praeceptum servandi charita-
tem ordinatam, quamvis hoc esse [illegible]
satisfactionis. aliquis esse certum, et idem
quod naturaliter, quia maior est obligatio
servandi vitam animae, quam corporis.

27 Ipso
quod vero est quod debeat veram suam vi-
tam spiritualem anteponendam esse
vitae corporali: ratio est quia prodest,
si corporalem vitam alicui eripiat,
quam vero suam debitam vitae spiritualis;
ratio homini [illegible] provenit
esse nempe, servandi spiritualem
vitam quam vitam corporalem per praecep-
ta [illegible] peccata mor-
talia. Ratio est: quia vitam cor-
poralem per aliquod determinatum accidens
perdat, vitam vero spiritualem
per quodcumque mortale peccatum; neque [illegible]

aliud sed speciale praeceptum prohibens tantum determinatos actus vitiosos contra legem naturalem; pro illa tamen sufficit praeceptum satisfacienda sufficeret praeceptum speciale, quia sufficienter prohibentur reliquis duobus praeceptis prohibentibus sub peccato mortali, a quibus tantum privatio quae est actus, et motus animae.

Quaestio Secunda
De praecepto Charitatis erga Deum in Particulari.

28 Tria diximus praecepta Charitatis designat Divus Thomas, alterum erga Deum, erga proximum alterum, et denique erga nosmetipsos 3o. Licet quidem distinctio haec praeceptorum, ut clariori methodo procedamus, ut ibi sumus; et pro unoquoque praecepto singularem instituere quaestionem. Et primo de 1o et maximo omnium praeceptorum.

§ 3 Primus.

Utrum de diligendo Deo super omnia sit nobis speciale præceptum.

[illegible]

Non est quæstio de præcepto negativo diligendi Deum, quo prohibetur odium Dei: certum enim est tale præceptum dari, et obligare semper et pro semper: eo quod ipsum odium Dei sit per se malum, et omnium peccatorum pessimum, et idcirco præcepto naturali et divino est prohibitum. Nec insuper intenditur quæstio de præcepto diligendi Deum dilectione implicita, et interpretativa, quæ consistit in observatione omnium præceptorum. Nullus ambigit, nos teneri ad hanc implicitam dilectionem: quia tenemur Deum non offendere graviter, et amicitiam eius non dissolvere. Verum cum hæc obligatio diligendi implicite Deum non oriatur ab aliquo

speciali praecepto sed ex praeceptis prohi-
bentibus singula peccata, quaestio debe-
bitur ad inquirendum, ubi detur specia-
le aliquod praeceptum diligendi explicite Deum,
seu eliciendi actum actu internum amoris,
quo Deum propter suam bonitatem
summam per fidem, aut per lumen naturale
diligamus.

29 Prima sententia fuit quorundam
quos Sorca 1a 2ae quaest. 100 art. 3o ci-
tat, asserentium nullum dari specialem prae-
ceptum diligendi Deum actu proprio, et ipse
est eam prosequitur Magister in 3o dist. 27a
4o. ... qua adduxit S. Augustinus lib. de perfec-
tione humanae vitae Caelestinus, cum ipse
Scholasticus 3o dist. 27a quaest. unica
... S. [illegible]. Hanc sententiam
sequentur Ignatius in Concordia Evan-
gelica cap. 87 et Joannes Sanchez
disput. 4a in ... 21o quos sequitur Pater
noster Gaspar Hurtado disput. 9a
de Charitate.

30 Quidam nobilis Doctor hoc
statuit ab iis, quorum meminit, Lorca
putat sufficiens dignum ... per hoc

quod illa dispositio amorem Dei in effectivum et affectivum, asserit quod dari praeceptum amoris effectivi, hoc est observandi legem Divinam, negant vero dari praeceptum amoris affectivi, seu dilectionis internae erga Deum. Hoc si bene perpendatur, nullius est digna censura. Quid dicendum de hoc sit.

31 Communior et verior Doctorum sententia est, dari speciale praeceptum diligendi actu positivo Deum et interno charitatis. Hoc expresse docuit S. Thomas hic quaest. 44 art. 1 Scholastici loco supra citato, ex omnibus Doctor disput. 5a de Charitate. Hanc Scholastici principes sequuti sunt Theologi, qui eorum alios errores damnatos propositionem praecipue post damnationem factam ab Alexandro Septimo et videre est apud P. Cardenas disput. 9 cap. 1o art. 1. ex his propositionibus 1a est: homo nullo unquam vitae suae tempore tenetur elicere actum fidei, spei et charitatis ex vi praeceptorum divinorum ad eas virtutes pertinentium.

32o Sit ideo conclusio 2a Secunda: Dat speciale praeceptum de actu positivo et interno charitatis. Probatur ex damnatione

ppriu supra ssq: vg. ex ubi precepta
ad charitatem pertinentia tenet homo
aliquando elicere actu charitatis: q dat
speciale preceptu charitatis ad ipsa per
tinens distinctu ab aliis preceptis. Ang.
constat ex Sto. Augustino. Prob. 2a: qa
preceptu pertinens ad charitatem est spe
ciale preceptu distinctu ab aliis; sed dat
preceptu pertinens ad charitatem: ergo. Ipse
etiā prob. hoc preceptu esse de amore
interno, et affectivo: qa preceptu de amo
re affectivo, seu de observatione de Dns le
gis, nō est preceptu speciale, sed univer
sale complectens omnia mandata: q si pre
ceptu charitatis est speciale et pertinens
ad charitatem, debet esse de amore interno
et affectivo. Prob. etiā ex Deuteronomii 6°
33 ubi Sacer Scriptor ait: audi Israel
et observa, ut facias, quae precepit tibi
Dnus. Diliges Dnm Deum tuum ex toto corde
tuo, et ex tota anima tua, et ex tota fortitudine
tua. Et ex Matthei 22° ubi cum legis
perito interrogaret, Magister quod est man
datum magnum in lege? Dnus respondet ait

Diligis Dnum Deum tuum etc. & dat Spe-
ciale praeceptum, quod quidem est de ma-
ximo, diligendi Deum.

34 Prob. 3 conclu-
sio S. Thomae quia alia praecepta ordinantur
ad dilectionem Dei, ergo quae mea diffi-
nem Thomam: & dilectio Dei seu charita-
tis cadit sub speciali praecepto, et obli-
gatio autem constat ex 1a ad Timotheum
Cap. 1. ubi Apostolus ait: finis autem
praecepti est charitas de corde puro. et
ad Romanos Cap. 13o plenitudo ergo le-
gis est dilectio. Quia quod non quae
tenemur ponere media, tenemur etiam pone-
re finem, qui sit in ipsius potesta-
te: quia enim dicet, aeque tenemur ad media
et ad finem ab ipso ponibilem:
atqui finis praeceptorum est charitas
seu actus noster, qui supposita gratia
Dei, per actus ponitur: ergo.

35 Prob. 3 prima
pars conclusio: dat speciale praeceptum
de dilectione propria aequaliter creaturae: ergo
etiam dat praeceptum speciale de dilectione
propria Dei. Antecedens est verum: quia prae-
cepta circa virtutem moralem obligant

et dilectionem formalem Dei Creato-
rem, quae ipsa talem praeceptum
dat. ... : Ratio naturalis dic-
tat, bonum ipsum esse diligendum actu
positivo propter gratiam eius quo tota est;
Sed etiam dictat, Deum esse summum
bonum et superatis omnem creatu-
ram: ergo sit dat speciale praeceptum
diligendi actu positivo aliquo creaturae
positione Juris debitum de diligendo
Deum. Confirmatur: dicta naturalis recta
ratio est lex obligans sub peccato mor-
tali; Sed dicta naturalis recta ratio obli-
gat ad Deum diligendum ut pote
summum bonum: ergo datur lex seu prae-
ceptum obligans.

36 Respondeo debitum ex Scrip-
tura et naturali ratione etiam praecep-
tum speciale determinate praescriptum ad
charitatem [illegible] certo statuto tempore
[illegible] et [illegible] elicere-
[illegible] actus charitatis benevo-
[illegible] erga Deum: Sed tamen hoc prae-
ceptum [illegible] affirmative, [illegible]

Jubens actus Charitatis sed negatus,
hoc est obligans ad non gerendum odio
Dei vi huius negativi praecepti ex
gravi tentatione odii Dei, tenetur
homo elicere actus charitatis: quod quia
tenetur ad finem, videlicet ad
non gerendum odio Dei, tenetur ad
media necessaria ad talem finem:
Ergo actus Charitatis necessarius sit
ad non gerendum odio Dei, urgente
tentatione odii Dei, quod est, quod vi
huius praecepti negativi tenetur homo
elicere actus charitatis.

31 Sed 3a est: quod
Juxta Patrem ipsum Hurtadum
disput. 8a de fide sect. 11a
obligatio eliciendi actum fidei
in casu gravis tentationis contra fidem ipso
non oritur ex praecepto affirmativo fidei,
ipso quod fateantur et fateri teneantur
sed ex negativo non deserendi; et
nihil omnino ab ipso
praecepto praedicto affirmativo fidei
obligans ad ponendum actus positivi
fidei in aliis circumstantiis. q

Simul et ... obligatio eliciendi
actus charitatis ... tentatione odij
Dei oriatur ex precepto negativo, et
ex negando precepto affirmativo cha
ritatis obligans pro aliis temporibus
et circumstantiis.

38 Q. Nec multa necessaria
via ... nostra ... opponunt.
... hominis ... cognosci
sit ... Authoritas D.
Augustini et S. Anselmi adducta
a ... Magistro loco supra cit. ubi
videas ... DD. quod
Illud preceptum diliges Dominum Deum tuum
soli in plenitudinem. Patriae impletur
... in via: ... tale preceptum de dili
gendo Deum ... obligat viatores. Pa
tet ... quod Illud preceptum ...
gat viatores, quod ... non potest impleri
via: ... ad impossibile nemo tenetur;
sed preceptum diligendi Deum ... impleri
... via: ... ex ... DD. et ex Sto Bernardo serm.
5. in Cantica ubi de dilectione Dei agit.

quo modo, quit, ergo subsen
tiendo fuit, [illegible] implenda nullo
modo [illegible]. Confirmat alia [illegible]
[illegible] Sti. D. [illegible] Auctoritat. Serm. [illegible]
in Cantica [illegible] Charitatis [illegible],
[illegible] affectu, et de Magis
[illegible], [illegible] data esse [illegible]
[illegible], mandat quod [illegible] D.
[illegible] Bernardi [illegible]
[illegible] speciale praeceptum Charitatis [illegible]
[illegible], illud [illegible] implere
[illegible] observare [illegible] praeceptorum ad ar

3° [illegible],
[illegible] praeceptum diligendi
gendo Deo super omnia posse [illegible]
[illegible] quoad substantiam dilectionis Dei,
licet quoad circumstantias, et sic
[illegible] perfectam praedictae dilectionis implere
[illegible]. [illegible], ni fallor, [illegible] Ma
gister, et Sti. Augustinus, Anselmus,
et Bernardus. [illegible], [illegible]
[illegible] praeceptum speciale obligans
viatores ad dilectionem Dei [illegible]
[illegible], et sic saltem quoad substantiam
illud impleat. Ad [illegible] dico

in eodem Sermon. Sua mentem
explicuisse S. Doctorem, et nostrae Reg
tra didisse prius: neque per hoc dico et (dico)
Sui. affect sumus, et condemnando
solas manus movemus ad opera:
et sic inter alia quae scribit Apos
lus magna, et gravia hominum mala,
hoc quoque peccatum adnumeratur. Sentit o
malum esse grave et peccatum Sui. affect
esse: vae proinde ex mente S. Doctoris
amor affectibus, et id factum esse
tibus praecipitur.

Opponitur 2o ex P. Iter
90 tado. Nullum est datum nos cogit ad admit
tendum speciale affirmativum praeceptum
Charitatis: ergo id dat. Probatur antecedens: si
alicubi praeceptum esset, maxime in ver
bis cap. 6 Deuteronomii, ubi
traditur praeceptum dilectionis Dei; solita
men praedictis verbis id exprimunt
ad lit: ergo. Probatur minor: quod solum
verbis traditur dilectio activa, sed ob
servationem aliorum praeceptorum, quia
Deus active diligitur: ergo.

Respondeo,
91 plurima et gravia esse Ecc. damnata

que ad admittis de preceptis affir-
mativis speciale de diligendo Deo
nos ... Hec Aliud ... aroquida
... verba videlicet Deum ...
... mente ...
... Quibus quidem verbis, dile-
... Deum ... illud ... facta
... delectativa, seu observa religio-
sa ... preceptorum: quod servare man-
data ... est ... diligere Deum, ve-
... arguere: ... ex vi formali
religiosa ... preceptorum ... quo
requiratur preceptis admiplenis, quia
Deum diligamus ex tota anima ex tota
mente et ex tota fortitudine.

42 Instatur

... Joannis 14° dicitur, qui ... man-
data mea et servat ea, ille est qui
diligit me: ... servare mandata est
diligere Deum: ... stare ... ex
vi formalissima preceptorum ... ...
ea servare et Deum ... diligere. Dico
... instatis verbis solum docetur, obser-
vandi mandatorum esse signum veri
et interni amoris erga Deum: ... que

mandata Dei non servat non quia alio-
rum explicationem ipsius quem ipse
casus offenderit, non vero quia ipsa opera-
batur sit delecto: aliud enim est servare
mandata, et aliud Deum diligere
Deum actu proprio et reflexo. ipso ...
ipse obtinet, et autem cum respectu D. ...
legis Doctorem, ubique duobus ...
... videlicet inferre praeceptum Cha-
ritatis esse speciale, et distinctum a reliquis,
quod nihil praecipit pendet a se ipso, ne-
que in se ipso obtinet.

Opponunt 3°:

93 finis praecepti non cadit sub praecepto,
ut affirmat omnis theologorum ...;
sed Charitas est finis omnium praeceptorum, ut
nos ipsi fatemur: ergo Charitas cadit
sub praecepto. Resp. duplicem esse
finem praecepti, internum videlicet et
externum: finis internus seu qui est intra
praeceptum potest cadere sub eo et cadit
sub praecepto: finis vero externus, seu
qui non sit intra praeceptum sub praecep-
to non cadit. Itaque Charitas respectu reli-
quorum praeceptorum est finis externus, ideo
non cadit sub reliquis praeceptis. Confirmatur

tio nem ejus offici terminum, et in materia ista
istius aequo da speciali praecepto
Charitatis, sub quo materia cadit.

3a examinis quaestio

~~§§§~~ Secundus.

Quonam pacto amor erga Deum debeat esse summus?

94 Grave est St Augustini monitum
Lib. 1o de Doctr. Christiana Cap. 27o
Sunt qui faciunt, et nesciunt ordinem
faciendi, ut est perfectus virtutis
ordinis, nisi ignorantia turbat
imperfectos [illegible] de proposito elegantem
nostrum dicendum de ejusdem prae
cepto Charitatis, ex quo constituendum
constat, ne ordinis ignorantia imperfecto
rum [illegible] turbat, opere pretium erit, de
finiendum ostendere de ordine quo
ista diligibilia ex charitate sunt diligenda.

95 Suppono 1o, duplicem distinctum
[illegible] praeceptum [illegible] titulo [illegible]
[illegible] quarum ratio, quod ut diligi
bile praeferendum sit ordine Cha
(40) ritatis, Deus, aut proximus, [illegible]

nos Dicat Ipse. 2a est, quo stet
expressius amore qui ex Charitate est
Suppono 1°, et 1° de facultate satisfacio
agerendo, de fide esse, Deum esse. Max
prae ferendum, et super omnia diligendum.
2° quod probat prop. ... ex ... fidei
authoritatem non ... valet. ... bonitas
Dei ... et respectu nostri ... et
superior ... est ... quod ...
Creat; at qui non valet dictat, plus
esse diligendum bonitatem ... et su
perioritatem; qui non valet dictat plus
esse Deum diligendum, quam ... omnia.

96 Hoc supposito, restat solum examinare, quo constat ... ex ...
amore erga Deum respectu amoris
Creaturarum, ... procul ... non ... nostra de
est ex ... loquendi ...
2° ... ... diligendo ... al
... diligere. ... hoc est ex
parte ... ... quod ...
optamus, maior amor ... est ille,
quo volumus majora bona, et si
non ... volumus ...
Canonicatus: hic amor quo ... volu

mus Episcopatus es ne ad bove amor,
quo amor, quo paulo volumus
canonicatus.

97 Secundo probatur delectio dilecti
separari posse ex parte actus. Amor
magis de pluris facere valet, apre-
tiare, seu estimare, et contemnere. Maior
amor appretiare, seu existimare, seu
estimare, iuxta varios loquendi
modos, est ille per quem volumus obiectum
prae caeteris alteri, ita ut, si alio
sit ociosus, quo neque sit aliquid amo-
rem deponere, deponat ille qui minor
est et conservet amorem obiecti, quod
plus amat. Nec obstat esse gradum
amorem appretiative maiorem, quo erat
consequens de maiori aestimabilitate obiecti.
Sed voluntas pro suo libito poterit
contemnere, et prae caeteris obiectis quod quam ipse
dilectus consequitur ut minus aestimabile.

98 Maior denique amor intensive est ille
(Conservation) qui perfectior est seu quo voluntas
magis intendit conatus: deinde maior

respectu amoris rei nulli. Notta tamen,
hanc sic explatam amoris affectum posse
se de invicem separari: post enim quod H[illegible]
rere, quod quis amet proximum vel amore
Dei non ad[illegible], quia ex amore quo proximus
amat, et [illegible] homines quod amor
Dei [illegible] erga proximum sit [illegible]
[illegible], quia amore quo proximum diamat;
et ea sic amico possumus desiderare
re episcopatum, quo fratri sit deside
ramus, licet fieri non [illegible],
et applicationem amedemus.

Qd — Hic probatur

Quod quis non [illegible] appareat, quod Deus
ex charitate debet diligi super omnia
amore [illegible], [illegible] et appretia
[illegible] subiicit [illegible] apud Bellar
mino Adriano [illegible] quam sive dispu-
tat Durando [illegible] 32 dist. [illegible] quam [illegible]
[illegible], et Sto Thom. varijs [illegible] Ma-
gister tamen Sotto [illegible] tenet expresse
in 4 dist. [illegible] Sacerdotes lecc. 14 et 15,
ubi addit, desiderio [illegible] dictis amoris
[illegible] et appretiatur super [illegible]

ipse et Divus Thomas et Scripturae passim
probant.

5o Secunda sententia vult Deum dili-
gendum esse super omnia amore majo-
ri obiective, et appreciative, id est intensi-
ve. Ita Divus Thomas hic quaestione 26a
art. 6o, et 3o Sententiarum dist. 29a art. 3o,
et quaestione 2a de virtutibus. Ex ejus Sua-
rez disput. 5a de Praeceptis Chari-
tatis Secc. 2a Clementissimus et vene-
rabilis Belarminus Lib. 1o de Ge-
nitura Capit. 11o P. Azor Lib. 9o
Institutionum Capit. 1o puncto 1o et 3o.

Tertia Sententia solum differt a 2a in eo
quod doceat, teneri nos tenere Deum
diligere super omnia amore obiecti-
ve majori appretiative, Ita ut amor
[illegible] sit possibilis, sed tamen
defect ponere amorem obiective
majorem respective, Ita ut circa
Deum sublato nec maior, nec aequa-
lis [illegible] amor exigitur. Ita Scotus
in 3o dist. 29a art. 1o,
Alexander Alensis 4a part. quaestione

2a Membro 1o Cap. Praesuppt
alij circa praesentem difficultatem
Sententia Bl. Mauri Negmenti.

54 Sit 1a

Nullus Deus ex charitate sua [illegible]
te et debita [illegible] ex obiecto [illegible]
diligendus; ubi [illegible] ex charitate ex
[illegible] Deo debet esse supremus obiecti.
[illegible] hoc [illegible] ut [illegible]
tatam, potest ergo [illegible]: [illegible] plus
obiecti debet diligi, cui magis bonum
[illegible] velle [illegible] Sed ex charit.
debemus velle Deo magis bonum,
quam obiecto creato [illegible]
[illegible]: [illegible] potest: [illegible] bona
acceptus [illegible] velle Deo
quae ex charitate tenemur velle Deo
sunt bona infinita, [illegible] bonus
[illegible] bona [illegible]
quae creaturis velle debemus quaecunque
[illegible] excogitentur sunt finita.
[illegible] quod ex charitate debe
[illegible] velle [illegible], saltem [illegible]
bonum, quod est essentiale, sed Deus
essentialiter est magis bonum, quam quae

libet Creaturae et Mundo [illegible]; ergo Deo debemus velle majus bonum, quam omnibus Creaturis, divitiis et Mundo [illegible], ac proinde amor erga Deum debet esse summus objective.

52 Secunda Declaratio:

Tenemur Deum ex charitate super omnia collective et divisive accepta diligere appretiative, seu amor ex charitate erga Deum debet esse summus appretiative. Et hujus etiam declarationis est, quod Deus, licet dicat conditionem non explicando hujus [illegible]. Probatur declaratio 1a: Illud est super omnia collective et divisive sumpta majori appretiatione diligendum, pro quo cetera omnia parvipendenda sunt; sed omnia creata collective et divisive accepta parvipendenda sunt propter Deum: ergo. Major liquet; probatur Minor ex S. Paulo ad Philippenses cap. 3o num. 8o: Verumtamen existimo omnia detrimentum esse propter eminentem scientiam Jesu Christi Domini mei, propter quem omnia detrimentum feci et arbitror ut stercora. Confirmatur

qd aqua Eccl.ae aspergere plusquam
Deus, vel [illegible] [illegible] fecerit [illegible]:
Deus ex Charitate debet pro-
ximus aspergere. Ita ut si [illegible] ex-
tremis extremus foret [illegible], ut Deus
[illegible] esse, vel [illegible] effectus, pro [illegible]
gat Deus esse, et esse [illegible] bonum,
[illegible] sapientem [illegible], quae
[illegible] alia [illegible].

53 Tertia Conclusio

C. Sto Thoa hic quaest. 29a art. 3o,
[illegible] Dne dixit. 3a [illegible]:
amorem quem [illegible] ex Charitate [illegible] debet
esse [illegible] intensivè. Itaque [illegible] quo
[illegible] [illegible] aut [illegible] de-
ligat Deus [illegible] ex Charitate adimple-
tur praeceptum Diliges Dominum
Deum tuum [illegible] corde: [illegible]
[illegible] amor quo Deus ex Charit.
diligitur [illegible] intensivè [illegible] quoque [illegible]
[illegible] amore [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]: [illegible] de [illegible] praeceptum Cha-
ritatis, [illegible] [illegible] fervidiore [illegible]

ipsemet amore diligat Deus ex-
istentem in proximis, quia Deus
ipse, in quantum amatur ipse Deus
amatur ò sub supernaturali Matth. quo
ergo alio amore.

Prob. Concl. 1ª.

51 Quilibet actus amoris supernatu-
ralis, etiam si sit remississimus
sufficit ad implendum praecep-
tum charitatis erga Deum: ergo
tenemur ex charitate diligere De-
um summe intense, sed solum
supernaturaliter, et bene. Sequela est
certa. Prob. antec. Ille actus
amoris erga Deum, qui suffi-
cit ad adimplendam legem Dei,
sufficit ad adimplendum praecep-
tum charitatis erga Deum; sed
quilibet actus amoris supernatu-
ralis erga Deum, licet remis-
sissimus sufficit ad adimplendam
legem Domini: ergo. Antecedens

rectus videlt, et metaph. certa:
q[uo]d vero a recto certa, a recto certo
es operatio. Metaph. vero prob: q[uia] qui
libet actus a recto, s[ive] qui a praescinditur
a Deo, est essentialis, q[uia] per se Deus
certus, q[uod] certo, ita ut divinus. Ergo a recto
nihil possit deviare, per q[uod] relict. a virtute
Dei, s[ed] ex ipso deb. ad Deum: ergo qui
libet actus a recto, s[ive] ut a praescinditur a Deo
s[ed] ferit ad adaequatam legem Dei.

55 Sed Di

Co: quaeritur an s[ive] recte a praescinditur ens
s[ive] recte operatur: s[ed] si rite quaeritur, est ... operatio
Creatura a recto s[ive] recte a praescinditur, repugnat
etiam s[ive] recte operari. Dico 1o: vel liberae
...
per re ..., s[ive] operari ... possit
... perfecte a recto. ... Ratio ... est: q[uia]
praecisio affectiva ... a majori ...
... Actio vero a majori ... est
et ... ad ... atq[ue] ... a ... sentit:
q[uia] sunt operari posse ... ...
ab ... debite ... et ... , operari
... etiam potest a praescindi affectiva, ab ...
et ... Dico 2o: q[uia] a praecisio affec
tiva ... effective affectiva, ...

volunt ad obtinendum; sed hic est qualicatus et ad
ly ratio ad obtinendum solvatur, sed attritio nulli,
seu non sufficere contritio: et amoris dispo-
sitione apprecianti potest esse remissus, seu insuf-
ficiens ullatenus.

56 Probatur 2° deductio: per quemli-
bet actum amoris erga Deum ex charitate
natum, etiamsi remissus sit, sufficienter
disponitur homo ad justificationem et gratiam,
et ad promerendam gloriam: et per quem-
libet actum amoris erga Deum ex charitate
natum, etiamsi sit remissus, adimpletur
praeceptum charitatis erga Deum. Ratio primi:
quia si ad praedictum praeceptum charitatis ad-
implendum non aliud esset actus amoris sum-
mi intensive, homo quoties per alios actus amo-
ris remisso ex charitate, violaret prae-
ceptum charitatis; at quem si per talem actum
violaret praeceptum charitatis, per illum
non disponeret homo ad gratiam et gloriam
promerendam: ergo. Probatur secundum ex
Tridentino. Sess. 6 Canone 32°, ubi ab-
solute definit, opera, quae in Deo facta
sunt, promereri augmentum gratiae et vitae
aeternae; sed nullum est fundamentum limitandi
de hoc absolute definitum ad opera praecise

~~§§§.~~ Textus

Argumenta Contraria.

59 Arguunt 1o et 2o Qui diligere ex Cha-
ritate vult plus quam alios ob veritatem ille,
qui plus obiective amat, majus bonum quam alter,
qui minus obiective amat; sed amando ex
Charitate proximum majus bonum volunt proxi-
mo, quam Deo: Ergo. Minor constat. Nam qui vult
diligendo ex Charitate proximum, volunt proxi-
mo bonum simpliciter Divinum, nempe volunt ut
proximus per amorem possideat Deum ipsum;
Deo autem solum volunt delectum proximi: Ergo.
Resp. neg. maj. neg. min., pariter dist. ergo,
diligendo ex Charitate proximum volunt proxi-
mo bonum simpliciter Divinum propter ipsum proxi-
mum, nego: propter ipsum bonum simpliciter Divinum,
conc. Itaque proximo volunt bonum simpliciter
Divinum, scilicet quod Deum per amorem possideat,
non tamen movemur ad hoc volendum propter
ipsum proximum, sed propter Deum: movemur autem
ad volendum bonum illud proximo propter
Deum, ex ulteriori, Deum esse id quod est, et eo modo
quo est; sed volumus Deum esse id quod est, et eo
modo quo est majus bonum est, quam bonum quod
creatura volumus: majus namque bonum est

pr esse d esse bonu Simpliciter Dñj, quã
possidere pr amorem bonj Simpliciter Dñj:
ergo diligendo ex charitate proximum, magis bo
nu volumus Deo, quã proximo.

Arguitur 1o

60 Contra 2a Dicendi: Si amor ex charitate erga
Deum deberet esse Summe appretiative nõ
ex charitate Deu diligens possent peccare
in ferre venialiter, quã Deu nõ diligere: nõ
esset obligatus ad quemdu nuc actu, si Deu esse
diversurus esset, aut inferrum eligendum, po
tius inferrum eligeret, quã amorem Dei dege
rere: Sed hoc est absurdum: ergo Deus nõ de
bet summe appretiative, amore respectu
re posse amorem Dei ex charitate esse Sum
appretiative, quã nõ esset talis actus, in diversi
ne paratus ad patiendum potius inferni pe
nas, quã ad nõ amandum Deum. Et Confir
(amor) mo: quã mala alterius vitæ, quã sunt a Deo
constituta sunt, ut peccatum fugeat, nõ possunt in
comparatione cum amore Dei venire; nã predic
ta mala alterius vitæ pati nõ possunt, ut
peccatum evitet, et amor ex charitate erat.

61 Replicatur: Saltem ex ferventiori et intensio
ri amore ex charitate poterit vos nobere
ad nuc actum: malo inferrum quã Deum damna

re Deo, ne quis [illegible] possa[t] [illegible]
bere ad talem [illegible] quae [illegible] remo-
nebat ad actus [illegible]: at qui talis esset
hic actus quo [illegible] et [illegible]
[illegible] in affectivum et [illegible]
[illegible] esse [illegible]: sed actus [illegible]
[illegible] esset [illegible]
[illegible] et [illegible] esset in [illegible]:
quo [illegible] peccare [illegible]
in affectivum, quia peccare in amando Deum,
[illegible] quidem [illegible] implicat.

Item

Replicatur: peccare in amando Deum [illegible]
[illegible] odio, quia pati [illegible] culpam:
[illegible] ex charitate [illegible]
[illegible] Dei [illegible] pati [illegible] in [illegible]
[illegible] culpa, quia [illegible] amando [illegible]
[illegible] legimus, [illegible]
[illegible] dicere. [illegible] et [illegible]
[illegible] dicere, [illegible] damnare quia
Deum [illegible]: [illegible] hoc est [illegible]
[illegible] odio [illegible] peccat[illegible]
quia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]: ad [illegible], [illegible]
[illegible] et [illegible]: hoc [illegible] dixi

qd conceptu est Implicitorum: complicat ugg. ut ex ratione efficaci firmi propositi debeat ad volendi cavere et detestari tale firme.

63 Arguunt 3°: 1a 32 Advertendum. Nam S. Thom. quest. 28a de ve- rit. art. 8° ad 32 dicit: dicendum, qd contritio ab altera parte praecedit. ubi defert solum cum contritione de- loris. Praeterea: in Supplemento quaestione 5a art. 3° Ait: dolor potest esse parvus adeo qd non su- fficiat ad rationem contritionis. Rs argumentum. Respondeo, S. Thom. solum contendere, qd qui primus peccata detestabatur, postea ex motivis aliis sibi pro- positis et accedit fortiori motivo contritionis elevat ferventiorem et intensiorem contritionem, ubi vero qd requirat ad contritionem talis actus contritionis. Si resolveris dic, sed contritionem per se contritionem intellec- si esse, contritionem contritionem esse perfectionem contritionem vere ratione. Rs 2e loco dico, ubi esse tam uspiam qd Sic Dr Solus contendit qd dolor adeo potest de- crescere a parte ac vere, qd non est negatione: Subdit enim, ut si minus displiceret ei peccatum, quod debeat displicere comparatione a fine ut non. Ita destat, ut dicitur, de Sed de a parte eo quod effusse S. Thom.

64 Arguitur 4°: Deus Sta perfec- tio et ratione affectu debet diligi ex charitate, ut facilius sit ab illo vere hominem diligentem Deum

ab actione Cum[que] [sit] Creat[ion]is, q[ua]m ab actione Dei;
S[ed] Si actio Dei Simplicis p[rae]cepti posset
esse remotior actione Creaturae, ut esset facultas
ab ulteriore homine ab isto actione, q[ua]m ab actione
remotiore Dei: P[ro]b[atur]. Maior est Certa, Minor prob[atur]:
ab isto facultas est hominem ab ulteriore, q[uia] deliberat[io]
ne, et remotione actione delectat: 2[a]. aut patet ab
oppo[sit]o: ut de facultate Simplici est ab ulteriore ho
minem ab isto, q[uia] fervent[ior]e et p[ro]t[ecti]one actio
ne delectat: & facultas Simplex erit ab ulteriore
hominem ab actione remotiore, q[ua]m ab actione p[ro]t[ecti]one.

65 Resp[onsi]o Neg[o] Ma[ior]e, dist[inguo] p[ro]bat[ionem] hominem facultas ut erit Si
Caetera Sint paria ab ulteriore hominem ab actione Crea
turae p[ro]t[ecti]one, q[ua]m ab actione Dei remot[io]
ne, Conc[edo]. hominem facultas ut erit, Si Caetera
Sint imparia ab ulteriore [illegible] omnino neg[o]. Similiter
ad reliq[ua] fateor, facultas posse hominem Compa
rare ab actione remotiore, q[ua]m ab p[ro]t[ecti]one, Si talis
quia o[mn]ia q[uae] actionem circumstant paria Sint: for
[illegible] q[uia] et intimius [illegible], [illegible],
q[uia] [illegible] amat: [illegible] de facultate [illegible] Comp
aratio ab actione interiore. Caeteris Si talis qua
que circumstant actionem Sint imparia [illegible]
[illegible] erit Comparare [illegible] ab actione [illegible]
[illegible], q[ua]m ab actione p[ro]t[ecti]one alterius
[illegible].

66 Quia ad sit nec tam paucitas quae evenire possit his
amoribus, planum est: nam posset hic amor
plenius, videlicet et remissius, et qualis esse
appretiative. Quia admodum frequenter accidit, quod ve-
nator rei, quam, quae res amat, carentiam
quae filius aegro [illegible] Deo, et nihil nomine
[illegible] appretiat filium, quo carere: paratus quam
pe et potius carere carne quam filio. Itaque
amor erga Deum ex charitate natus licet re-
missus, sit major appretiative amore creatura-
rum, id est quo quis vincit amorem pa-
rentum, [illegible] de filiis [illegible] parare morti
ab amore remisso ex charitate, appretiative ta-
men maior, quam ab intenso creaturarum. Quod det-
[illegible] appretiative amore ex charitate, constat
ex 2a nostra solutione.

67 Aliqui nostri Scholastici Pa-
trone negant maiorem amorem, nec tam probabi-
liter: quia frequenter experientia docet justi, et
homines diligentes Dei carnis rebellionem,
et obstinatam [illegible] pugnant, cum nisi Dei
auxiliatrix gratia subveniat certo vincuntur.
Id patet ex gemitu Apostoli ad Romanos
7o num. 23: Video in membris aliam

legem in membris meis repugnantem legi
mentis meae et captivantem me in lege peccati
his verbis fatetur molestum esse ex rebellione
carnis suae. Miserabilem suam vitae
... Gratia agnoscit, dum subjungit ipse
... hoc, quis me liberabit de corpore mor-
tis hujus; Sed ecce sibi adjutorium quo spe
separari desiderans erat a charitate, qua ab
amore Christi ...: Gratia Dei per Jesum Christum
nostrum.

68 Arguitur 1°: Servato ordine charitatis nequit
quis diligere proximum plus Deo: ergo servato
ordine charitatis Deus intensius debet diligi, quam
proximus, et consequenter amor Dei ex charitate
debet esse summus intensive. Prob. ant.: actus in-
tensior, et intensior quo diligit proximum, de-
clinatur a charitate contra ordinem ne dignitas ejusdem
charitatis: ergo servato ordine charitatis etc. Prob.
ant.: Charitas non inclinat ad diligendum
proximum intensius, quam Deum: ergo. Prob. ant.:
ut ad illud diligendum intensius inclinat
charitas, ad quod primo et per se ordinatur;
sed ad Deum diligendum primo et per se ordinatur
charitas, ad proximum autem secundario et praecedenter:
ergo. Major constat: ut nullus actus fortius

inclinat potius ad attingendum, objectum 2um, quam 1um.

69 Respondeo distinguendo antecedens: servato ordine charitatis ex praecepto servando, nequit potius diligi proximus, quam Deus, nego; [illegible] antecedens: servato ordine charitatis inclinationem ipsius charitatis respectu nequit [illegible], [illegible] et nego [illegible]. Et [illegible] ad religiosum. Duplex est ordo charitatis, alius quem ipsa inclinatio naturae charitatis inducit, alius quem observare ex praecepto tenemur. Ordo charitatis ex inclinatione naturae, fortius inclinat in Deum, quam in proximum: ac de sic [illegible] prohibito ardens et intensius amet proximum quam Deum, hunc ordinem charitatis ab ipsa natura praescriptum perturbat, caeterum hoc nihil contra obligationem ex praecepto agit; ageret tamen si proximum plus appretiative diligeret quam Deum, quatenus servaret ordinem charitatis praescriptum a praecepto; qui quidem ordo in eo solum stat, quod videlicet Deus super omnia [illegible] et debeat supra appretiative ametur.

70 Ad calcem nota [illegible] essentialis charitatis cadere sub praecepto, [illegible] non accidens

talis. Dicitur non essentialis, tum quia non quibus salvari non potest esse actus. et tamen quibus salvari accidentalis dicitur, sine quibus salvari potest esse actus. In actu charitatis praecepti, haec sequentia sunt essentialia: 1o quod sit actus propter summam Dei bonitatem. 2o quod sit, praedictus actus, summe appretiativus Dei: tum accidentalia sunt intensio, duratio et similia: quia sine illis, modis istis fieri potest esse actus charitatis praecepti, ut (vide) vo. sm. primus.

Nota 2o: praeceptum charitatis

II non posse impleri in peccato mortali, ita ut simul existant peccatum mortale, et impleo praeceptis charitatis. Ita docet P. Thomas Sanchez in praecepta decalogi Lib. 2o cap. 35o, et apud ipsos alii. Ratio est: quia quamdiu durat peccatum, non ante ponit Deo aliquid super omnia creata: et quamdiu durat peccatum mortale non diligit Deum summe appretiative quod requiritur ut praeceptum adimpleat. Et haec est exceptio specialis huius praecepti quod videlicet impleri nequeat in peccato mortali: cetera praecepta saltem debere impleri pro

sit ab habitu in peccato mortali existenti,
ut honorare parentes ut fructus facere
studiose etc: quod aliorum praeceptorum
actus non sit a Deo perfecti, ut exclu
datur a suo subiecto peccatum mortale.

32 Resp.a

3.º non carere culpa, et quidem gravi
amare Deum propter retributionem, aut
propter motivum creatum principaliter.
Ratio est evidens: nam qui plus appreciaret
motivum creatum, quam Deum, non careret
culpa, et quidem gravi, ut ex dictis
constat; sed qui principaliter propter retri
butionem aut propter aliud motivum creatum
Deum diligeret, plus appreciaret retribu
tionem, aut motivum aliud creatum quam Deum:
ergo. Hunc amorem propter retributionem prin
cipaliter reprehendit Sanctus Chrysosto
mus lib. de Compunctione cordis quod est amor
servilis et mercenarius qui gerit ob mer
cedem, quae sibi ipse speraret, nimium [illegible]
amor non gerit. Licitum tamen honestum
est imo et meritorium amare Deum prop
ter retributionem non tamen principaliter iux
ta illud Ps. inclinavi cor meum

ad ponendam Justificationem suam quod Christus propter retribuendum. Sic semper retribuendo motivum, minime principale, quod Christus Deus est amor propter retributionem, ut etiam sui placeret. 1 me examinis quaestio

§§ Quartus

Quonam tempore obliget hoc praeceptum?

13 Nulla propterea est in theologia morali difficultas, quae multos tot sectas diviserit auctores; quare merito asseret plurimos tot esse sectas quot capita. Ista est in assignando tempore, in quo urgeat praeceptum charitatis affirmativum difficultas. Nulla tamen est loquendo de praecepto negativo charitatis: quia ut supra dicebamus, de natura praeceptorum negativorum est, quod aliquid in se malum prohibent, obligare semper et pro semper; odium autem Dei est in se malum, imo et omnium pessimum est: obligat ista praeceptum negativum charitatis semper et pro semper. Tota ideo circa difficultas consistit in assignando tempore quo urgeat

præceptis afirmativis Charitatis.

94 Nulla nihilominus est difficultas quin per accidens aliquando detur obligatio eliciendi actum amoris Dei super omnia. Quando videlicet urget tentatio gravis de violando aliquod præceptum, et tentatus judicat non esse vincere nec posse tentationem, nisi eliciat actum charitatis erga Deum. Sed nota, quod hæc obligatio non oritur a præcepto affirmativo Charitatis, sed ab illo præcepto, contra quod urget tentatio. Similiter de articulo mortis constitutus peccati mortalis, præcisis sacramentis absque confessario, tenetur elicere actum amoris. Sed non tenetur ex præcepto affirmativo Charitatis, sed ex eo quod sub obligatione a Deo in se retinere debet [illegible] gratiam Dei ex hoc mundo.

95 Notandum maximum est discrimen inter obligationem eliciendi actum Charitatis per accidens, ratione aliorum præceptorum, et obligationem per se eliciendi talem actum, ratione præcepti affirmativi Charitatis: nam quando obligatio oritur a reliquis præceptis, omittens actum Charitatis non committit specialem peccatum contra Charitatem: secus vero si actum Charitatis omittat, quando obligatio oritur a præ

to affirmativo Charitatis. Raõ hujus Dus est,
quia urgente praecepto Charitatis, omittens actum
amoris violat directe et immediatè praecep
tum affirmativum Charitatis, quod non requirit quoad
obligaçaõ omnibus exeligens praeceptis. Quia prop
ter quaestio non quaerit, quo tempore obli
get praeceptum affirmativum Charitatis, Sed
etiam omissio sit speciale peccatum contra praedic
tum praeceptum?

16 S. Thomas 1a. 2ae quaest. 8u. 69a
art. 6o fuit author 1a hac quaestione ce
lebris sententiae. Quae docet praeceptum affirmativum
Charitatis Theologicae urgere in 1o instanti
usus rationis, Ita ut omissio dilectionis in illo
instanti sit peccatum mortale contra Charitatem.
Suam Doctrinam sequuntur plures Thomistae
Cajetanus, Bannes, Silvester, Victoria, et alii
apud nostrum Patrem Hurtado disput. 174 Sec.
Sec 3a. Caeterum tamen Doctores omnes rejiciunt hanc
sententiam ut nimis scrupulosam et rigidam.
Ratio Ipsius recens primo quia Deus nullo
fermo sed dato imponit pueris gravem
obligaçaõ. Secundo: quia in 1o instanti usus
rationis, quando videlicet 1o incipit puer ratio
cinari, nimime potest puer ergo

notescere gravi illa obligatione praeceptiva,
vel ipse per se ipsum cognosceret, vel
per alium. Non per se ipsum: quia cum
infantia et pluribus sequentibus vix po
terit per se apprehendere bona spiritua
lia. Nec per alium: quia ut doceatur
aliquod tempus usu rationis impendi debet,
et sic non illud instans elabitur. 3°
quia nullus potest moraliter cognoscere nec
illud instans.

11 Quarto quia si daretur unus sed
nullus est. Refert quippe Divus Thomas,
videlicet quod si praeceptum charitatis obli
garet pro primo illo instanti usus rationis,
attingere potuerit, quod puer expurgat a
originali peccato solum peccatum veniale,
scilicet levis mentiendo, aut verbum
otiosum proferat: quod repugnat absur
dum: quia si puer expurgeretur cum
originali solum veniale moriatur, in
nullus inveniretur locus ubi puniatur. Non
enim puniretur in inferno: nam ibi
solum torquentur peccata lethalia perso
nalia rei: nec in purgatorio: quia solum
in Dei purgandi adest: nec in limbo puero

mere, [illegible] ab illa ipsa semper distin-
cta [illegible] veniale.

II [illegible] [illegible] [illegible]
le, eo. Quod [illegible] [illegible] praecepto [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Ille [illegible] [illegible] peccat
[illegible] [illegible] venialiter. Et Deus [illegible] veniale
solo [illegible] mortale: [illegible] Circa [illegible] peccat
in [illegible] quo [illegible] obligavit [illegible] culpa
veniali ex defectu plenae deliberationis; sed [illegible]
[illegible] Ille [illegible] [illegible] aliquando
[illegible] mente divagaret, et ita non implere prae-
cepta, quae peccat nisi tantum venialiter: quia
ea divagatio ad summum est venialis: [illegible]
ad unum praecepto pro tempore [illegible] [illegible]
poterit, dici veniale quod solo [illegible] mortale.
Et sic [illegible] argumenta [illegible] solvebantur.

Ad 3 [illegible]

Non obstat [illegible] partem [illegible] [illegible] [illegible]
Et accedisse [illegible] [illegible] [illegible] quae sic. [illegible]
art. 6o et [illegible] facile [illegible] [illegible] [illegible]
Sic praecepto [illegible] pro tempore [illegible] [illegible]
[illegible] obligavit [illegible] [illegible]
[illegible] speciali Providentia [illegible] ut quae
ex solo [illegible] mortale et veniale [illegible] [illegible]. Et
ita Deus [illegible] [illegible] exigit [illegible] [illegible]

[illegible] quibus loca determinata habet quae
[illegible], nec a [illegible] [illegible] loco [illegible]
[illegible] supernaturali, vel [illegible] naturali, et hoc
[illegible] defectibus. [illegible] modo
sufficiens est [illegible] [illegible]
naturali: [illegible]
[illegible]. Et secundo [illegible]
[illegible] ipse [illegible]
[illegible], [illegible]
[illegible] alio [illegible] naturale, sed
ipso Deo indicare quod [illegible] loca [illegible]
[illegible], [illegible]
[illegible] naturale. [illegible]
[illegible]
[illegible].

2o Secunda [illegible] Celebris, [illegible]
[illegible] extrinsece [illegible] ab [illegible]
[illegible]
[illegible] a Magistro [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Deo [illegible]
[illegible], quod [illegible] debet

2°. quod durum videtur, quod [persona] non mediocrem quantitatem pecuniae in re illa obliget, et aliam forsan solum quantitatem in re ista, sed non mediocrem quantitatem pecuniae obligat ad illa: quantitatem pecuniae namque quod in re ista obligatione ad actus ceterarum virtutum, quae sunt necessaria ad charitatem: et aliam forsan sine charitate quod non debet obligare sub decimus [illegible].

81° Tertio alii rationes nostri theologi diversitatem pro assignant, quibus obliget hoc praeceptum charitatis. Capreolus in 1° dist. 27a quaest. unica art. 3° tenet, tenere praeceptum charitatis, quo obligat quae [illegible] praeceptum. At 2a est: quod licet voluntas tam de bonitatis sit quod praecepta ex charitate servare, ad hoc tamen ex praecepto non tenemur: quod patet, quia charitas est finis extrinsecus ceterorum praeceptorum. Itaque si quis hoc non impleret praeceptum sine charitate: si vero ita non esset, peccaret non implens, non possent aliqui praeceptum, nisi propter ad Deum per charitatem dirigerent, quod est propterea falsum.

82 P. Valentia disput. 3a quaest. 19a de praeceptis charitatis, et postea apud ipsos judicat, tenere praeceptum charitatis quo quis diligitur sit [illegible] [illegible]. [illegible] P. [illegible] respondebat [illegible] [illegible] lib. 2° cap. 4° quaest. [illegible] aliis, et [illegible]: quod ad baptismum [illegible] [illegible]

ad adulto sufficit aetas, quae quidem
actus charitatis produxit, ut tenuit sub. Suar.
quod sufficit aetas patet ex eo quod afferat
bene firmum propositum vitandi peccata, et
implendi obligationes Christianas. —
Subtilis Doctor in 3. sent. dist. 27a quaest. unica
et C. Scoto [illegible] cuius discipuli [illegible] venerandi
[illegible] dist. 4a quaest. [illegible] art. 2° afferat,
singulis diebus dominicis instare praeceptum
charitatis, ita ut omissio actus amoris erga
Deum sit speciale peccatum contra charitatem.
Contra haec obligationem esse gravissimam, et nullo
gravi [illegible] dato [illegible] admittere [illegible] debet
praesentem [illegible] quaest. [illegible]
[illegible] ab [illegible] et [illegible]
[illegible] actu charitatis [illegible]
[illegible] ad virtutem religionis [illegible]
2a 2ae quaest. 81a art. 4° [illegible] theologi.

83 Cardinalis Tholetus in summa lib. 4° cap. 9°
numero 1° afferat, teneri obligandum ex praecepto
affirmativo eliciendi actus amoris erga
Deum, quando quis a Deo accepit singulare
quoddam beneficium. Cui tamen [illegible]
tat et efficaciter impugnat [illegible] dicendo:
Satis est post acceptum beneficium gratias agere
benefactori, sine necessitate hoc [illegible],

obligari [illegible] D. Navarrus in summa cap. 18.
asserit, id, urgere praeceptum Charitatis, quo tenemur
proximum ex Charitate diligere et consequenter quando
aliquis, aliquem videt blasphemantem Deum, et per
illum increpare, et defendere honorem Dei. Ad
hoc cap. 18, est verum quod possumus amare ex
Charitate proximum, quem Deus diligat. Et licet
admittamus talem obligationem, id tamen oritur
ipsa immediate a praecepto Charitatis erga Deum, sola
praecepto Charitatis erga proximum, quod videtur
rectè. Licet idem cap. admittit: quod si quis per
increpationem blasphemiae peccato mortali, sine
actu Charitatis: ad hanc increpationem solum obli-
gat praeceptum Religionis, quod implere potest in
peccato mortali.

84° Quamvis sit difficile assignare
tempus, quo praeceptum Charitatis erga Deum urgeat,
vel ex ipsa varietate et universitate Doctorum spec-
tari poterit. nos tamen re quae potius unus dili-
genter discutiata, dicimus 1°: praeceptum affirmati-
vum Charitatis erga Deum obligare initio vitae mo-
ralis. vocamus initium vitae moralis, quando
homo incipit [illegible] habere cognitionem Dei plenariam
usus, incurrit [illegible]
[illegible]

sed vota, quod hoc initium non est accipiendum
pro actu usque quo praescriptibile tempus. Secun-
dum loquor, quomodo sit accipiendum. Dico:
potest negative, quod sive explanare valemus:
et sic explicamus, obligare ex praecepto
affirmativo charitatis ut non praetereat ultra
id tempus sine actu charitatis, post plenum
usum rationis adeptum. Habetur exemplum: votum
ingrediendi religionem non obligat, ut statim
ac votum emissum est, quod religionem ingre-
diatur, obligat tamen ut non differat per
multum tempus ingressum. Similiter dicendum
de praecepto affirmativo de diligendo Deo.

Probatur

45 de hoc sic explicata stat communis Doctorum loco citato
Suarez, Valentia, Oviedo, Hurtado disput. ulti-
ma sect. 2a, Granado et Conick disput. 24a
dubio 3o ex Arriaga eandem tenet, Bosco
lib. 1o de Justificatione quaest. 3a art. 1o, et
alii Theologi, quos sequitur Lorca hic disput.
38 num. 36, addit quod hoc sit dogma [illegible]
Theologorum; sed falsum egregie: quia praecepti obli-
gationem non vitat quod sit peccatum per se mortale
possit esse veniale, quod est [illegible] actu Dei
adducitur. Prima probatio: quia praeceptum charitatis
est de fine totius vitae, quod accessus humana

non; Obligatio praecepti debet praecedere secundum
theologos [illegible] servandi praeceptum [illegible]: per
ceptis Charitatis debet primum attendi, quod obli
gare strictè [illegible] theologis. [illegible]: quod
Observatio reliquorum praeceptorum in eo dicendo
tenda, et [illegible] reprehensione, redditio [illegible],
exercenda [illegible] juvenis, et aliis &c. Simul
obligatio diligendi Deum in eo dici differen
da post [illegible] rationis [illegible], [illegible] [illegible]
rens.

86 Observamus 2o frequenter in decursu [illegible]
tenentur [illegible] repetere actum Charitatis erga Deum
[illegible], et non solum jacet [illegible] hoc praeceptum
Sed alium actum per longum tempus omittat.
Ita auctores Salmanticenses pro 2a sententia, quos sequitur
Castro Palao Tomo [illegible] disputatio 4a [illegible]
3a Selectis Tract. 6o quaest. [illegible] Probatur
[illegible] damnatio 1a ex duabus propositionibus 5 et 6 (XIII)
ab Innocentio XIII quae ajebat [illegible] 6a
probabile esse ne singulis quidem rigorose [illegible]
[illegible] obligare praeceptum Charitatis
erga Deum. Simul et 7a [illegible]
tet praeceptum Charitatis erga Deum frequenter obli
gare [illegible] singulis [illegible], Certum

cum frequenter [illegible] vitae homo tenea-
tur repetere actum Charitatis erga Deum. Resp.
2°. Theologi dicunt per decursum vitae semel mora-
liter existens [illegible] aliquoties per decursum
vitae [illegible] repetat actum amoris erga Deum.
Theologi [illegible] quae ut [illegible] dicimus, Cha-
ritas [illegible] praecepta [illegible] semel
moraliter existens. At quae [illegible] Theologi [illegible]
seu Charitatis moraliter [illegible]
[illegible] vitae moraliter, sicut [illegible]
[illegible]. Theologi alii [illegible]
Charitatis frequenter [illegible] vitae [illegible]
per multum tempus differre.

87 Affirmat [illegible]

Sta. Propositio a Decreto a Papa Innocentio
[illegible] quae sic. 5a: An peccet [illegible] dilectionis
[illegible] mortaliter amare Deum, a quo [illegible]
[illegible], et aliquo [illegible]
[illegible] semel [illegible] amicitiae [illegible]
[illegible] Deo; sed quidem [illegible]
[illegible] peccat contra Chari-
tatem: [illegible] quidem dicunt [illegible]
[illegible] Dei amore peccat contra Charitatem.

88 Probatur [illegible]

Ita q[uod] teneamur ex praecepto diuturn. act[us] amoris erga Deum. Respo, rem esse valde dubiam, et quae utraque sententia probabil[is] quia viri docti sentiunt. P. Granado vocat rem omnino nobis occultam. P. Henriquez apud Filiuc[ium] tract. 22º c. 9 quaes. 6ª asserit esse peccatum mortale differre spatio ultra 3 annos dilectionem Dei. Sed equidem et plures theologi sentiunt, a Patre Pedro Hurtado num. 4º assignato, obligare semel in anno, ita ut omnino liberum amorem Dei ultra annum sit peccatum mortale. Et ita argumentum differendi dilatio ultra annum satis longa moraliter videtur; ergo tenemur differre praeceptum materia tempus amorem Dei, ut dixi, tamen quia tenemur differre ultra annum. Sed quia haec res est adeo incerta, putarem excusari a culpa gravi ratione huius praecepti propter ignorantiam invincibilem.

(Amico)

55 Asserimus 3º: praeceptum amandi charitatem et proximi statim morte. Ita Doctores citato loco sit. Tanner. disp. 2ª et omnes theologi. Et quia dum se dicit confessarius, et non sit reus peccati mortalis, res est extra provocandi

qua tenetur ad strictum perfectas, et quas
includit actus Charitatis. Sed ab hoc capite
tenendo post Iclus; in articulo mortis
tenetur ponere nunc stricte ... ad vitam dan
aqualem aeternam, et ad consequendum Salutis
Salvator Dei Sunt omnia es nec stricte
ad Salutem consequendam, et vitam de aquaeam:
Ex: consequentia: hoc quaestionis Sit baptizatus et con
fessarius tenetur. Tantis vitae mortalis elevare
Charitatis erga Deum: et contra tenetur confiteri. Vitae
tunc Sit confessus et ablutus, Theor. Sed ad bene
facienda toto vitae spatio reputa retentat, his
debet maior obligatio. Adverte Tunc conclusionem de
Negandum esse eadem latitudine. Tunc ponens,
quas hic ita Beliae exposuimus;

Conclusio 4a:

Confessio Sacramentalis et Baptismus obli
gat Jure Divino usque in mortis articulo:
et praeceptum Charitatis affirmans, et obligat
usque in articulo mortis. Sed in Confessione
peccatum sed ad Deum per ipsius mortem,
Deus per necessariam Charitatis erga Deum. Illus
probatur ex Sto Thoma in additione ad 3am partem
quaestionis 6a art. 5o Corpore. Ubi ait: quae sunt
de necessitate Salutis tenetur homo in hac vita
implere, Ideo Si periculum mortis immineat,

Christi per se loquendo obligat aliquando
confessionem faciendam, vel baptismum sus
cipiendum sed actus charitatis ex de necessitate sa
lutis: et sola in articulo mortis datur obli
gatio eius eliciendi. Affirmat: quod praecep
tum divinum obligat per se extra articulum
mortis, saltem de iure divino: et negat
praeceptum affirmativum charitatis. Hoc videtur
docere a Sto Thoma loco citato ubi asserit,
ibi enim solum obligare quando obligat ipso
Sacramenti. Sequitur primo et a paritate,
quia praeceptum divinum includit praecep
tum charitatis, et eius actus saltem virtu
aliter: et non plus obligat praeceptum charitatis,
quam praeceptum divinum post admissum peccatum:
et si praeceptum divinum non obligat per se extra
articulum mortis, non item obligavit prae
ceptum charitatis nisi quando articulus.

94. Respondeo similiter discernendum esse de contri
tione, de ipso sacramentali, et de dictis post ad
missum peccatum: at quidem non possetur differ
re, si articulus mortis differat ultra
tempus pro actu amoris eliciendo de
terminatum in eis quippe ibi eadem ratio

utilitat quae circa actus Christi exigendos.
et S.to Thom. Sol. [illegible] praeceptis Bap
tismi, confess. et Eucharistiae post adimpletam [illegible]
maxime obligare, praecepta divina, de
bo, quod aliqua [illegible] obliget et qui
dem sub levi [illegible] Sed neque
Sto Bo praecepta confess. et susceptionis
Eucharistiae semel in anno [illegible] explico
praecepta divina, licet in [illegible] novam
obligationem, novas [illegible] circumstantias
in ea praecepta, quae independenter a prae
cepto ecclesiastico obligant jure divino.
Idem dicendum existimo de praecepto Bap
tismi: nam certe qui differret suscipere
Baptismum usque ad mortis articulum, non posset
excusari a culpa gravi, nisi attenta
amicitia Dei. ex [illegible] constat ad argu
et affirmandum.

92 Dico 2o: Dies Dominicus
totaliter est Deo sacratus, et obligationem
de opere servili prohibito, sed ne quid totaliter
esse Deo sacratus talis dies pro solo cul
tus exhibendi ob [illegible] Dei amorem: [illegible]
[illegible] totaliter pro cultu [illegible]
[illegible] Deo [illegible] [illegible] quod [illegible] et
[illegible] facta [illegible] [illegible]

Neque egit vota fortius et displicenti, quia
placent; sed dilexi supremo Deo: hic
vult nota eo ... ex actu cultus: ergo. Ista
vult: quod ... non vides, ... Deus
[illegible] ... Deo in ... reverentiam,
[illegible] ... [illegible], [illegible],
[illegible] ... videat.

23 Ad argumentum ... : ad ... , ...
... [illegible] ... [illegible]
... , ... sed ... [illegible]
... cultus, ... [illegible]
... [illegible] ... : [illegible]
... [illegible] ... debitus
... [illegible] ... [illegible]
... [illegible] ... reverentiam et
cultum debitum, ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]
[illegible] ... [illegible]. Sufficiat, sed
[illegible] ... [illegible], ut Deo
placeant cultus, ... [illegible],
... [illegible] ... obligare
[illegible] ... [illegible]
... tenere ad ... actus [illegible]:
... Deo nota ... cultus exhibeo, [illegible]

rali Sm. ratione actuali pro ei displice
bit, quod placebit, quod necat Adversarius
dicit.
94 Sed ro de ipso et sui unico termino
sit cavte excipienda eo proposita gravi
ter, videlicet quod cultus et reverentia
quod Amare per se ipsum Deo pro eo displicent
quod placent: ipsum enim illi alteri disparato
a nulla concurrentia, quod apprehendit, quod
dato ipsius eo non peccatum sed. ergo
ratio et cultus Deo displicent actualis
videntur, nisi quod sit peccatum; quod enim Deo
displicent, ipse reprobat, quod reprobat se
cum est. quapropter dicendum, quod peccatum
potius dicatur dominium culti et reverentiae
praecepto satisfaciunt praecepto: obediendum
... debet proficere ex Amare et ex
dignitate per quem recedamus oportet, licet ve
... quod Deus non acceptet ad necessitatem et
pro ... cultu et reverentia specialis praestetur,
si peccatum maneat.
95 Objicies 3: caterum non
tenentur per se ... actu ... contra
actu Amoris, ... tenentur se disponere
ad gratiam ... ; si adhuc sufficit
... peccatum remittere: ergo

Dei, ut de eo sufficienter neganti. Adeoque
nego maiorem: nam licet homo sit justificatus,
tenetur elicere actum charitatis erga Deum in illo
extremo articulo, non explicatur ... ...
...8°, quia tenetur ponere medium sufficiens
ad consequendum vitam aeternam, quod est charitas
erga Deum. Unde non ponit legem obligantem
ut homo justificetur, et acquirat gratiam, sed
ut statim generat in illo articulo, quo perpen-
det aeternitatem suae gratiae, quod ... #

§ 5 Quintus.

An praeceptum diligendi Deum, super omnia sit naturale

96 Praeceptum naturale illud est, quod etiam in statu
purae naturae obligaret, seu nulla supposita elevatione
creaturae rationalis ad finem supernaturalem. Sic dicuntur
praecepta naturalia esse non furari, non occi-
dere, quia independenter a qua ... elevatione crea-
turae rationalis ad finem supernaturalem furtum et
occisio ... prohibita sunt: ... ...
naturae ... ... et ... ... malitia.
Illud vero est praeceptum supernaturale, quod ...
obligat supposita elevatione creaturae rationalis ad finem
supernaturalem, et cui obligatio ... ..., aut
naturaliter ... ...

quirit auxilium Dei aut spiritum super-
naturale. Tales sunt praecepta de actu fidei cir-
ca mysterium Trinitatis quae obligant non prae-
cepti ignorantiae [illegible] solummodo [illegible], neque
ad implendum sint opportet, neque auxilium gratiae
supernaturalis accedat. Ratio est quia praecepta
naturalia solum obligant ad actum naturalem: praecep-
to autem supernaturali non satisfit nisi per actum
supernaturalem.

4. Quaestio 3a est an praecepta
Charitatis erga Deum talia sint, ut [illegible]
[illegible] nostris [illegible] implendis, sed
[illegible] potentiae [illegible] auxilium super-
naturale [illegible] ad ponen-
da actus amoris implendi praecepti [illegible]
[illegible] R. [illegible]
quae [illegible], nisi posita [illegible] actus esse
actus naturalis amoris supra omnia, [illegible]
impossibile esse praeceptum [illegible] naturale [illegible]
[illegible] Dei super omnia. Ita [illegible]
[illegible] 93a. [illegible]
[illegible] ponendo actus naturalis amoris
Dei super omnia [illegible] tamen, tale
[illegible] posse [illegible] Dei [illegible] bonus
est [illegible] esse [illegible], et [illegible]

negat præceptũ vale̅ diligendi Deũ sup
Vd. Au. Pr. Banes disput. 44a art. 4o
dubio 1o. Architheconicus Cajetanus 4a 22
quæstn. 109a art. 3o negavit præceptũ vale̅
diligendi Deũ distinctũ a præcept. religionis:
quamvis dixerit, amorem Dei, qui teneri possit
valide, pertinere ad amicitiam et charitatem,
s ad cultũ Dei et Religionem. Per Chonic.
disput. 24a dubio 2o negat abstineamus
ꝓm valem Dei cadere sub præcepto.

98 Pro Resolutione noto, quod non procedere
de præcepto diligendi Deũ dilecte per
se. Dilectio enim Dei multiplex habet
post dicere perfectus. 1o qd̃o illa ac formata
et consumatus per Gratiam Sanctificantem.
2o qd̃o adeo fit et exigit elegans
dor, ut omnẽ affectũ drinũ charitati, atq
benevolentia excludat. Caeterum ly Servus alié
ne sint a præsenti quæstione. Tertio dicit
amor perfectus, qd̃o es Theme ac de
car, et ablus, hoc es, qd̃ inspexerat caet
et inferat plenus media Dionis præcep
tore.

99 Hij Ita Sit 1a nostra Sclusio: præ

ceptum diligendi perfecte Deum super omnia
est naturale? Dicunt communiter ex S. Thoma
1a 2ae quaest. 109 art. 3o ad 1. Probatur:
Illud est praeceptum naturale, quod in statu purae
naturae obligaret, et cujus obligationem cognoscere
et adimplere possit viribus naturae; sed
ita se habet praeceptum de diligendo Deum
perfecte super omnia: ergo hoc praeceptum est
naturale. Major constat, probatur minor: solo
naturae lumine cognoscit Deum esse summum
bonum, et summe diligibilem, et prae-
terea ac super omnia bona; [illegible] est
naturalis voluntati: ergo solis viribus naturalibus
viribus potest diligi perfecte seu appre-
ciative super omnia Deus summum bonum le-
gitime quod est [illegible] per [illegible] sit bonum
naturaliter cognoscibile et amabile perfec-
te appreciative potest naturalis voluntas per-
fecte appreciative amare; sed intellectus creatus
potest naturaliter cognoscere Deum esse amabilem per-
fecte appreciative: ergo. Maior [illegible] certa:
quia naturale objectum voluntatis est bonum,
[illegible] naturaliter potest intellectus cognoscere prae-
sentare: voluntas [illegible] [illegible] [illegible]

a pro se de offerent valet, q̃ obta̅ et valet conjunctim;

2o Explat̃ ita ratio: non lege naẽ tenet cognoscere Deum, et illum colere et honorare per religionem: q̃ etiã lege naẽ tenet diligere summe appretiative Deum super o̅ia: q̃ precept̃ diligendi Deum super o̅ia est natũ. Ant. evidens ex experientia, et per rationem, quenquam [illegible] nullo [illegible] [illegible], qui [illegible] non [illegible] obligationem habeu de Deo summe culto. Ita probat̃: ideo non lege naẽ tenemur colere Deum summo cultu, q̃a naẽ cognoscit, Deum esse summe colendum; sed etiam cognoscit naẽ Deum esse summe diligendum; q̃ etiã tenet non lege naẽ diligere Deum summe super o̅ia. Et quidem si semel admittat obligaõ naẽ amandi Deum, debet amor esse summus appretiative; q̃a amor Dei equalis, aut inferior appretiative amore creaturarum, esset creatã ex rectitudine ordinationis, et [illegible], qui [illegible] naẽ etiam naẽ dictari non possit.

101 Prob. minor. Relio sicut Charitas est Re-
ligio supernaturalis praeceptum supernaturale Reli-
gionis dat aliud praeceptum sup-
naturale Charitatis: ergo praeceptum naturale Reli-
gionis dat aliud praeceptum diligendi
Deum. Ant. est certum et ad minus ab adversa-
riis supponitur. Prob. cons.: quia sicut in Stat.
elevationis per praecepta supernaturalia ornatur
circa supernaturalem Deum, ita in Stat. nat.
per praecepta naturalia ornatur circa naturalem Deum;
Sed in ornatur sufficienter supernaturaliter
per solum praeceptum supernaturale religionis:
ergo naturaliter ornatur sufficienter per prae-
ceptum naturale Religionis, ac proinde debet
dari praeceptum naturale distinctum diligendi De-
um supra ... : quod autem circa Deum
naturalis non potest pertinere ad praeceptum religio-
nis: ergo debet pertinere ad praeceptum naturale
diligendi Deum. Prob. min.: quod religio est
virtus moralis, quae non versatur proxime
circa Deum, sed circa cultum ipsi debitum,
licet naturaliter ... : ergo.

Tandem probatur
102 Prob. Relio Sua: dictamen naturale rationis

Jubet facere id, quod necessarium est ad vitan-
dam Dei gravem offensam; sed ad necessitatem
fac. est diligere Deum perfecte, seu sup-
rema appretiative: ergo haec dilectio cadit sub
praecepto naturali. Ergo minor quae poterat esse
dubia prob.: quia ratio naturalis dictat, peccatum
mortale esse fugiendum: ut de peccato mor-
tale sunt praecepta naturalia et alia ... ratione
valent: ergo ipsa ratio naturalis jubet facere
quod necessarium fuerit ad vitandam Dei gra-
vem offensam. Prob. haec major: quia ratio dic-
tans assequendum aliquem finem, dictat aequali-
ter assequendum medium ad talem finem necessarium:
Confirm. ex omnium Doctorum Theologorum assertione
omnia praecepta decalogi esse praecepta naturalia seu
legis naturae; sed praeceptum diligendi Deum vel
est praeceptum decalogi, vel reducitur ad praecepta
decalogi: ergo est praeceptum naturale seu legis
naturae.

103 Impugnari demum adducere possum
innumeras, sed brevitatis, paucas eligam.
Sit Gregorius Sermon. de bono justi-
ca, Domine, ut diligam te: vox una, vox ratio-
nis, vox verbi tui clamat authoritas. Atque

nam id clamat a despiciendo ad impossibile;
nemo sit ad illud quod sibi bonum credit: S. P. Sanctus
Anselmus Monologio Capit. 68. in
[illegible] quod per ipsum, quod rationalis creatura
a Deo esse factus, ut summum bonum
amet super omnia bona, sicut ipsa est
summum bonum, Ideo ut nihil amet nisi illud
aut propter illud. Sanctus Bernardus lib. de
diligendo Deum clamat quanta et vera
rat[illegible] justa, quod ex toto se illum diligere
debeat, cum se totum debere cognoscat
Sanctus Chrysostomus [illegible]

10 Praeterea nostram probat refert P. Mena
[illegible] disput. 8a de gratia actuali adducens plura exempla ut dumtaxat [illegible]
inferri possibilitatem amoris naturalis Dei super
omnia ex eo quod solo naturae lumine
cognoscatur Deus summe diligibilis. Primum
exemplum: quod cognoscimus Deum esse prop
ter se amabilem amore infinito, et
nihil hominis voluntas [illegible] impotens
est ad talem amorem. 2m: quod [illegible]
[illegible]

ut: a Deo inspirata, vel saltem supposita
vel[ut] ipsius; et tamen praedicti Theologi
viden[tur] nolle obscura supponere. 3. ad
[illegible] naturalis apta est [illegible]
[illegible] naturalis [illegible]
[illegible] elicito aut [illegible] procedente [illegible]
[illegible] utrumque [illegible] possibilis naturalis
amor Dei [illegible], et [illegible]
[illegible] praecepti naturalis ex [illegible]
[illegible], sed [illegible] 2ª et 3ª exemplum
[illegible]: non quippe [illegible]
[illegible] amoris naturalis ex naturali [illegible]
elicito voluntatis ad amandum Deum, sed ex
[illegible] naturalis proponat voluntati Deum
ut amabilem. Praeterea: [illegible] exem
plo aliquo [illegible]: non amor [illegible]
Dei [illegible] impossibilis, ad quem naturae
ascendere [illegible]; sed vero amor naturalis
Dei perfectius [illegible] possibilis [illegible]
voluntati creatae, vel [illegible].

105 [illegible]
[illegible] praecepti supernaturalis
[illegible] Deus [illegible] amore perfecto
supernaturali [illegible] adeo

Certa reputat, ut num. 83 asse-
rat esse de fide, contra quos Cajetanus
et Almainus illa negantes. Prob. ex
Apostolo ad Thymotheum 1º asserente Cha-
ritatem debere esse ex fide non ficta, hoc
est ex fide supera et supernaturali, per
quam Deus cognoscatur ut author gratiae et
ultimus supernaturalis; sed charitas ex se
supponit cognitionem supernaturalem esse su-
pernaturalis: ergo. Prob. etiam ratione: quia quod actio
ad salutem necessaria cadit sub praecep-
to; sed amor Dei supernaturalis est ad sa-
lutem necessarius: quia amor naturalis non suffi-
cit, ut est certum: ergo amor Dei super-
naturalis cadit sub praecepto, ac proinde
datur praeceptum supernaturale diligendi Deum.
Confirmatur: actus supernaturalis spei ca-
dit sub praecepto. Ut est certum: ergo etiam
cadet sub praeceptio amor supernaturalis
Dei. Quod supponit haec asserere, licet quod
amor Dei supernaturalis concludit connatu-
ralis supernaturalis [illegible]

Argumenta Contraria

106 Arguitur 1.º desumitur ab Authoritate S. Thomae quae quolibeto 1.º art. 8.º ad 2.um loquendo de Charitate Dei ait: quod homo sufficiens, tertio sine praeparatione ad gratiam habendam, et quia dat praeceptum naturale de sine praeparatione ad gratiam: ergo dat praeceptum naturale de dilectione Dei perfecta apprehensive sufficientem. Probatur Minor: quia sine praeparatione ad gratiam praecipit possibilitatem peccati, et est ultima dispositio ad gratiam; sed non dat praeceptum naturale de ponendo illam, quia peccatum praecipitat et est ultima dispositio ad gratiam: quia non sufficit viribus naturalibus ad ponendum hanc ultimam dispositionem: ergo.

Respondeo quod

107 in allegato loco S. Thomas sermo sit de naturali dilectione Dei vel in Fellicitandus est sicut dicitur de Gratia supernaturali, sed de aliquo dono naturali valde satisfaciente. Vel dicendum, quod sic diceret esse in sine Justitia. D. Thomas quod hic sit adesse supernaturalem naturae auxilium Theologicum et Magistri...

et sic erit physica praeparatio et dispositio ad
Gratiam. Confirmatur dilectio Dei ut summe amabi-
lis, quam non nisi praevijs viribus apprehendere potest
homo, physica praeparatio, seu ultima dis-
positio ad Gratiam sanctificantem; ergo quod
[illegible], et prius valet fieri.

108 Tertio. Contri-
tio dispositio: dilectio Dei perfecta est
conversio perfecta ad Deum ultimum finem
seu conversio perfecta ad Deum ultimum
finem est physica praeparatio ad Gratiam
et [illegible] peccati [illegible] quod peccatum est
aversio a Deo ultimo fine: ergo dilectio Dei
perfecta super omnia est ultima dispositio
ad Gratiam, ac proinde nec praecipere nec ipsa
sine ipsa valet. — Dispono [illegible]: dilectio
Dei perfecta est conversio perfecta ad Deum
ultimum finem [illegible], [illegible] ultimum
finem supernaturalem, ergo [illegible]
[illegible].

Ut dilectio sit dispositio [illegible]
109 [illegible] naturalis, et ultima dispositio ad
Gratiam supernaturalem sufficit quod sit
conversio [illegible] ad Deum, sed requiritur quod
tanta sit conversio, quanta fuit aversio
a Deo per peccatum: per peccatum [illegible] aver-

46

Sit; a Deo ut a fine Supernali: exinde cum Suum ꝫ et pecatum reddere homini tum ꝗ Deo etiam ut authore Gratiæ et Gloriæ dilectio non Dei valeq; quaquid vix perfecta et Sup̃ oid sit eo deturat, vero ab Deum ut finem na lem; ac proinde d. tantum per dilectionem nale Dei perfectum vertit hoc ab Deum, quamquam per pecatum fuerat aversus, et sequens stare pest, quod hoc naturales sit aversus a Deo per pecatum naturale, et simul versus actua lis per dilectionem nalem. quod explane pest in ire Duas Theologorum, quas tradit S. Tho mas 1. 2. disp. 33a art. 2o ad 5; et earum una per dilectionem humanas ad finem videlicet infirmitas decedentes ꝗ Stomaci natura saltem bay Dei ꝫ nem naturalem, verum quod dilectio ipsius Sup̃ oid: ꝗ etiamnum infirmitates remanent perfecto aversi a Deo fin. Supernali, et authore Gratiæ nam pecatum originalis: quod dilectio nalis Dei Sup̃ oid d es ex Sua una versio ad Deum ut finem Supernalem.

Ho — Dices: Deus ut authos naturæ d es alter Deus, aut non unus bonus, aut non unus propter Seamabilis

amabilis aut unius quod est supernalis quia
Deus ut finis supernalis et author gratiae:
ergo dilectio Dei ut finis naturalis, et authoris
naturae non est minor vero ad Deum, quam dile-
ctio Dei ut authoris supernalis. Praeter-
quam: quia Deus sufficit ut author et finis
naturalis offenderet certe gratia si pe-
caret peccato ut aut theologico: quod dilige-
ret Deum sicut supremum converteret peccato-
rem propter Deum sicut dilectio super
omnia sine debito sufficienter: ergo dilectio
Dei naturalis perfecta est vero ad Deum
sufficiens ad expellendum peccatum.

Ad 1m vero

4t dico: ut dilectio Dei sit vero sufficienter
disponens ad gratiam supernalem, et exclu-
dens peccatum [illegible] non sufficit quod attin-
gat Deum summe perfectum et superna-
lem, sed requiritur quod talis dilectio pro-
cedat ab auxilio et per nullam naturam sed
a [illegible] adiuta gratia supernali. Si-
cut dilectio tantum attingat Deum summe per-
fectum, et tamen ut supernalem non sit
supernalis, non est vero ad Deum ut finem

supernaturalem excludens secum, et supponens 43
ad Gratiam; at quia non est supernaturalis nisi
a principio supernaturali proveniat: ergo licet
diligat Deum supernaturalem bonum et perfectum
si a tali principio non proveniat non est diversae
possibilitatis a principio naturali. Ad 1um dico
Amorem quemcumque perfectum, de modo substantiali,
non esse sufficientem ad justificandum
peccatorem (nisi adsit status justitiae valens)
ob rationem supra repetitam: videlicet quia
amor naturalis quamvis perfectus non est ordinatus
versus Deum, quatenus finem auctorem gratiae
capax.
112 Dices 1o non datur praeceptum naturale illius
amoris, ad cujus positionem requiritur gratia
Theologica; sed ad positionem amoris perfecti
Dei super omnia requiritur gratia theologi-
ca: ergo non datur praeceptum naturale amoris
Dei perfecti super omnia. Nam constat, in
omnibus plurimum diligere et ...
... Probatur quia ... Evangelica
... docet Canon. 25o. ... donum Dei
esse diligere Deum. Et evidentius per 6a
Canon. 3o Capit. 3o Si quis dixerit sine

praeparent ipsum ad grad[iam] absque aliqua [illegible]
[illegible] posse diligere Deum. Sicut opponentes, [illegible]
thema 81. 2° et 3° Augustino serm.
150 de verbis Apostoli capit. 10 [illegible]
[illegible] de Deo. Et Lib. de grat.
et libero arbitrio capit. 8°: Si [illegible] ex Deo,
sed ex nobis dilectio Dei et proximi est,
vincerent pelagiani, si [illegible] ex Deo vicerunt
pelagiani.
Adversarii vero [illegible]: [illegible]
113 petita a Julio, et Augustino [illegible] de
[illegible] ab eximio Lib. 1 de grat. capit.
33° et recitato: [illegible] et [illegible]
[illegible] de dilectione fructuosa et [illegible],
[illegible] de sterili et infructuosa [illegible]
[illegible]. [illegible] sufficientem [illegible]
[illegible] sicut opponentes, et [illegible]
[illegible] 2a Canon. 25°. [illegible]
[illegible] adversariis [illegible]
[illegible] tert. [illegible] sicut oppon
tet: [illegible] ex [illegible]
Canon. 25; et ex Canon. 6° et Sess
[illegible] apud [illegible] Ripalda [illegible] 3°
disput. 8a Secc. 16a. [illegible]

pro dicto voto repeteret dilec. 3° quo
quo certo q[uo]d de experimentis in contractus
suo mentis. Hoc dicas, quod amare Dei
amore perfecto super oia est amare
Deum sicut oportet: quod amare Deum
sicut oportet in semper diligere, et augere
ne signat, quod amor Dei sit super
nalis, meritorius, et pone illuminationis
Ithecarus. Itaque licet nalis amor Dei
perfectus, et efficax sit sicut oportet
ad bonitatem, et perfectum actus in spe,
non tamen est sicut oportet in pugnandi
ti.

114 Instat: Iulia, et Rex Augustus Pelagius
intelligi debent de illo amore quem
adstruebat Pelagius; sed Pelagius ad-
struebat amorem nalem possibilem sine
gratia: q[uia] Rex et Iulia loquebantur de amore
naturali. Respondeo, Pelagium asseruisse
non esse necessariam gratiam ad amorem Dei
sicut oportet ad salutem; sed amor si-
cut oportet ad salutem non est nalis:
q[uia] Rex Augustus de Pelagio non agebat

de amore naturali vel supernaturali, seu
sicut spectat ad salutem.

Textus Argum:

445 nullum dat praeceptum naturale de amore natura-
lis Dei impossibilis; sed impossibilis est amor
perfectionis naturalis: ergo. Probatur Minor: ipse a-
mor perfectionis Dei est amor benevolentiae;
sed impossibilis est amor naturalis benevo-
lentiae: ergo. Probatur Minor ipse amor naturalis
est ratione imperfectionis angustiae bonitatis: aut
enim Philosophus lib. 8o Ethicorum ad Nicoma-
chum Caput 1o: amabile bonum vel u-
tile, sive delectabile. Et lib. 9o Caput 8
amicabilia quae sunt ad alterum ve-
niunt ab amicabilibus quae sunt ad se: ergo
impossibilis est naturalis amor pura
benevolentiae erga alterum, siquidem amor
benevolentiae movetur ex bono et [illegible]
alterius.

446 Adaequate nego Minorem, et minorem probationis
quae absurdissima est: negat enim quod amor
naturalis benevolentiae parentibus erga filios,
et [illegible] erga parentes. Ad haec, stant [illegible]

nitā, sequeretur nam ratio ad improbitatem necessitare: quod improbitas est odio Dei causā, et propter theologi proximum amare, sicut etiam quia theologus Dei comprehenditur odio Dei causā agit et eo necessarius per improbitatem: hoc est, non potest facere nisi solum. Ideo solum debi[illegible] ipsius, sicut quod theologi comprehendentes, quomodo vel necessitatis. Itaque per theologicum est proximum de bono theologo amari, ideo utili aut delectabili, sed de bono honesto. Semper cum ac quis amat bonum proximi amatur pro[illegible] quapropter affectus [illegible] rationem attendat, et amabit: sed nunc amare bonum proximi utriusque id est sed moderamine [illegible] ipse prestat: quod [illegible] bonum proximi est bonum honestum, in cuius amore [illegible] affectus [illegible] declinat ratio [illegible].

Similiter ipse

[illegible] mundus est [illegible] Dei tertius ad dictam [illegible] unius. Semper quapropter Dei est, ut [illegible] propter proximum alteri debet esse bonum maxime honestum appetenti appetere alteri tale bonum: vel quod bonum maxime honestum sit appetenti [illegible] alteri [illegible] alterum. At quia [illegible] amare est

amare amore benevolentiae: Ergo et in mente Philosophi possibilis est, imo de facto datur amor perfectus naturalis est amor benevolentiae.

118 Quaeritur utrum [illegible] amor naturalis Dei quoad [illegible] perfectus sit possibilis, ut superet specialem aliquam difficultatem. Et [illegible] praecise naturae de tali amore. Resp[ondeo] pos[itive]: quia nulla difficultas est quae ex parte appetitus [illegible] in sua centra, sicut lapis gravis qui sine ulla difficultate fertur deorsum, quia tendit in centrum suae gravitatis; quia sed Deus est centrum creaturae, et fertur [illegible] cordis: Ergo. Confirmatur: quia amor ipse naturalis erga Deum est amor amicitiae, quia nulla excedit [illegible] Deum [illegible]: Ergo. [illegible] Si enim amor naturalis Dei est [illegible], cum amor [illegible] Deo [illegible] exit. Probatur 1a pars [illegible] quia non est [illegible] amor [illegible] nec naturalis perfectus, scilicet [illegible] actus [illegible] difficultatem [illegible] probabile [illegible] naturalis [illegible] speciali Dei gratia.

119 Specialis haec difficultas [illegible]

ex hujus amore respectu illa ex parte 61
Semba, vel effectivus hujus contrariis, quae
possunt [illegible] illud occurrere: ut licet amor
sit ex aequo simplex complacentia, vel effi
cax affectus erga Deum, sed efficacissimus
et absolute major, et servandi obedientiam erga
Deo, quia difficile sit non ignorat.
Id difficultatem dici, amorem nolens per
fectis Dei esse amicitiam, volendo ex parte
creaturae [illegible] sit absoluta amicitia,
quae exigat relationem possit erga Deum et
[illegible] dare valet. [illegible] tamen lib.
8.o Ethicorum Capit. 12.o, et lib. 16.o Capit. 8.o
agnovit amicitiam etiam licet in aequale
erga Deum et nos.

12.o Arguitur 5.o: quicumque
amor benevolus Dei perfectus superior
est actus perfectae Charitatis, sed ad hunc ad
firmat viribus naturae: ergo amor Dei benevolus
perfectus superat gradu naturali et est possibi
lis, et consequenter in datis praeceptis natura
de illo est pote impossibile. Prob. Maior:
ille actus est perfectae charitatis, quia actus
sit objecti formale charitatis, sed quicumque amor
benevolus perfectus Dei actus sit objecti forma
le charitatis, quod est summa bonitas Dei in se

q quin es amor Dei benevolus &c. Resp.
per specificationem, seu entitatem discrimen
actus charitatis supernaturalis ab actu naturali amo
ris medium sumi a priori, quia actus est
naturalis respectu ad alios actus. nam per
actus charitatis perfectae per se supponit
principium supernaturale, quod non supponit actus
naturalis amoris: et hoc probat actum
perfectae charitatis esse supernaturalem,
non vero alterum amoris naturalis.

Arguitur 6º

121 distinguunt aliqui Theologi, qui loco supra
citato totus es ut possit praeceptum charitatis
obligare ad amandum Deum propter se
praescindendo ab eo, quod, talis amor sit
naturalis, aut supernaturalis, ac proinde teneri
satisfieri praecepto per amorem naturalem
aut supernaturalem. Quod probatur 1º quia
non possumus discernere amorem Dei natura
lem ab amore Dei supernaturali: ergo neu
ter determinate praecipitur. Prob. conseq.: quia
non possumus obligari determinate ad id, quod
determinate non cognoscimus, nec discerni
mus. Probatur 2º id est assumptum non praecipitur
nobis quod non est in nostra potes

tate: nam quae debet praedicari supernaturalis debet ne-
cessario elicit amorem supernaturalem; quae
vero non debet ea praedicari necessario elicit amorem
valentem: ergo non praecipitur nobis actus amo-
ris valens vere supernaturalis determinate.

122 Arguitur

hoc licet subtile fuerit tamen ex ratione
tamen idem plus probat, quam necesse sit: quia
certe hac via nullus actus super-
naturalis nobis praeciperetur, non actus fidei,
nec spei, non actus caritatis, neque alterius
virtutis, quod plane est absurdum. Ad 1um
proposito dico, amorem Dei valentem po-
sse a nobis cognitum distinctum et discerni ab amo-
re supernaturali, licet non possit evidenter;
et hoc sufficere ut cadat sub praecep-
to. Quod constat in actu fidei et caritatis; qui
utique supernaturales sunt et praecipiuntur,
quamvis eorum supernaturalitas non possit
a nobis evidenter cognosci, neque evidenter
distingui ab actibus valentibus circa eosdem
virtutes versantibus. Ad 2um respondeo,
amorem supernaturalem esse in nostra
potestate supposito auxilio supernaturali su-
fficienti: quia hoc auxilium non deerit nobis

negatiue amandi simpliciter, neque
amandi semper aut remisse: quia prop
ter hoc intuitu gratia et comune super
naturali determinare principiis amorem super
naturalis, quin idem homo est liber: hoc nunc
ad id habente parva supernaturalia deter
minare principiis amorem naturalis.

123 Hic nota 1o:
preceptum diligendi Deum obligare omnes homi
nes etiam Infideles et ipse deliq. et ratio
est quia precepta naturalia seu supernaturalia
obligant omnes ratione utentes, et participes
illius naturalis: sed preceptum diligendi
Deum est naturale: ergo. Nota 2o: hominem
carentem omnino supernaturalem Dei
satisfacere dicto precepto ponendo amo
rem naturalem. Probatur: quia nemo tenetur
ad impossibile; sed hoc in carente omnino
supernaturalem Dei est impossibilis amor
supernaturalis: ergo. Nota 3o: infidelem
carentem prima supernaturalia, vel omnino
fidei teneri ad actum amoris super
naturalis. Probatur: quia in potestate talis infide
lis est elicere actum supernaturalem; talis
autem actus est necessarius ad salutem, ut
supra in prima 1a diximus dicebamus &.

3. Nota 4°: Imperans amorem supernaturalem satis fieri utrique praecepto supernali, quia supernalis diligendi Deum. Ratio est: quia amor supernalis per se non dirigit amorem naturalem; praecepto autem recte satis fit per actus, qui per se non versantur circa tale praeceptum. Ergo...

~~§§§~~ Quintus.

An praeceptum diligendi Deum super omnia sit naturale?

Aut juxta inclinationem naturae.

124 Quaestio praesens supponit, Deum diligendum esse super omnia appretiative summe, quod superiori quaestione reliquum dictum est. Tunc nihil occurrit addendum. Hoc enim supposito supponendum etiam est, Deum super omnia sic appretiative summe diligere esse juxta inclinationem saltem charitatis et spei theologicae: quia cum charitas et spes theologica sit quaedam participatio charitatis increatae, qua Deus se ipsum super omnia diligit, charitas etiam nostra a Deo infusa ad id etiam inclinare debet, videlicet ad Deum diligendum super omnia. Praeterea: charitas infusa inclinat ad id, quod debitum erat omni, quo ipsa charitas non potest observari; sed

deligere Deum super omnia debitum est, et sum-
mae debent charitas et spes observari in peccat:
et charitas et spes inclinat ad diligendum Deum
super omnia. Hoc supposito, de quo nulla potest
esse dubitatio, restat gravis difficultas quo vide-
licet naturaliter inclinemur ad diligendum Deum
super omnia etiam supra nos ipsos: quod
sit quaelibet dilectio ponenda sit viribus so-
lius naturae, vel a quo adjutorio supernali.

125 Pro solutione propositae difficultatis, solum nota
1o. inclinationem naturalem esse ipsum naturae qua
unaquaeque movetur facile ad prosequendum aut fu-
giendum objectum sibi sufficienter propositum. Sic
quod nihil aliud est naturam inclinare ad ali-
quod amandum, nisi quod facile moveat
ut hoc objectum sibi propositum amet. Notta 2o.
duplicem esse inclinationem naturalem. Una qua
inclinat natura ad prosequendum aut fugien-
dum objectum sufficienter propositum absque ordi-
ne proprius respectu ad circumstantias tale objec-
tum circumstantes. Altera, qua fertur
in objectum ut circumstantiatum. Prima
inclinatio est prior parte alias affectus
sensui, magis [illegible] non cum [illegible]

de qua D. Paulus ajebat: Sentio aliam legem
in membris meis &c. Secunda vero concl. nas
[illegible] est propositiva: hac enim vero devertit
a malo et facit bonum. Et hic oritur fre-
quens illa pugna, quam experimur quoties
proponitur nobis ex una parte,
et ex altera bono delectabili honestati contrario,
et malumus delectabili post habito amplecti
bonum honestum: quia concl. praedominatur inclina-
tionem ad prosequendum bonum delectabile ita dictam
concl. nat.

128 In quaestione 1a Scotus tenet, utrumque
quod juxta concl. nat. magis se ipsum
diligere quam Deum, ac proinde debere Deum
super omnia esse concl. eandem nat.; licet sit
juxta concl. gratiae elevantis, et corrigentis hanc
eandem concl. naturalem, quae ponitur ad nos,
quae ad Deum diligendum movemur. Ita Albertus
Magnus in 3o dist. 29 art. 1o, et D. Bona-
ventura in eadem dist. quaestio 1a et Gabriel
ibidem quaestione unica artic. 1o. Henricus dist.
3a quaestione 3a art. 2a eadem tenet pro se addu-
cens Bonum Scotum, cujus subtilis Doctor du-
bia est mens. Sustinent etiam post ipsos Baccon
Mercurius Vasquez: Quam ea defendat ac

rem vel Dei super omnia esse magis obediendum,
consequenter est ut non videatur quod teneamur ad illum amo
rem: quia dilectio non est nisi quod spectet ad aliquid
majus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible].

Secun
127 da est nunc opposita sententia quorundam theologorum
asserentium, non magis teneri naturaliter
ad diligendum Deum, quam nos ipsos, ac proinde
dilectionem Dei super omnia esse virtualiter divina
[illegible] [illegible]. Ita Div. Thom. 1a part. quaest.
60a art. 5o et 2a 2ae quaest. 26a art. 3o.
Ita etiam [illegible] disput. 1a de Charitate
sect. 5a, et alii quamplures, quos refert
et sequitur P. [illegible] disput. 29a de Chari
tate sect. 3a.

Sed si Doctores hujus sententiae
128 [illegible], dicendum erit verbis duntaxat
discrepare, si paucis explicentur tres illius con
clusiones. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] qui defendit, propter delectum amorem
Dei esse juxta conditionem naturalem [illegible]
dilectionem [illegible] [illegible] [illegible], ut [illegible] [illegible]
naturali affectus servi. Qui autem [illegible]
amorem Dei super omnia esse [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] similiter
de affectu servo, ut [illegible] [illegible] [illegible]

129 Prima solutio: natura rationis valitur quae elevat ad amandum magis et prae Deum quam se ipsum; ac proinde diligere Deum super omnia et juxta quae elevatur natura rationis. Probatur 1° ex Sto Bernardo lib. de diligendo Deum ubi ait, quae excubilis et omnis etiam magis diligis, Si vero diligit Dominum Deum suum ex toto corde, tota anima, tota virtute sua: clamat usque quaque et natura ratio justum: quod ex toto se illum diligere debet, cum de toto debere non ignorat.

Secundo probatur ratione: quia similiter

130 cognoscit ut debitum et bonum et juxta scientiam natura rationis, sed diligere Deum prae se super omnia valitur cognoscit ut debitum et bonum: ergo. Probatur major quia natura rationis est, sed quae ipsi natura bonus est et debitum, ut per se patet; sed quae valitur cognoscitur ut debitum et bonum et bonum et debitum natura rationis: ergo. Confirmatur et explicatur: quia intellectus valitur inclinatur ad judicandum Deum esse super omnia diligendum, seu dignum ut super omnia diligatur: ergo et voluntas valitur procedens

validi conditionati ad diligendum Deum super
omnia: atque charitatis, et ita probatur: quia ad valide
conditionem confessionis non potest esse conditio conditiona
ta valida voluntatis illius procedentis: ergo
istius propositionis est se sit subordinatus, et ut
talis stat valide sequatur dictus decursus et
[illegible]: Quod fieri non potest si voluntas aequalis
vel [illegible] inclinetur ad diligendum sui super Deum
ita dictus ratione et [illegible], quae valide ad [illegible] de
cadendo opponi conditionatur.

131 Probatur super dictio:
diligere Deum super omnia est juxta conditionem
charitatis infusae: et diligere Deum super omnia
est juxta conditionem naturalis. Ut constat ex
numero nostro 124. Probatur omnia: conditio charitatis
infusae non est extra conditionem naturalis: sed
extra esset, si diligere Deum super omnia
non esset juxta conditionem naturalis: ergo.
Patet minor si quidem conditio extra sit,
si extra sit actus ab ipso valide procedens.
Probatur et maior: charitas infusa datur ad perfi
ciendum naturam rationalem: sed id quod est extra
naturam rationalem non perficit, sed potius pervertit,
et destruit vel tollit naturam, quam naturalis. Et
etiam ut constabimus conditione naturalis

sunt propria ipsius: et inclinatio charitatis ipsius
sed non potest esse contra inclinationem naturalis.

132 Secunda Ratio: diligere Deum super omnia atque supra nos ipsos non est juxta inclinationem naturae alicuius, seu appetitus sensitivi. Immo inclinatio naturalis appetitus sensitivi fortius et vehementius movebat, et ad eius inclinationem amorem sui, quam amorem Dei. Et hoc facto, negative hoc utrumque quod superius exposui Doctores diliant, accipiendo asserentes amorem Dei super omnia esse juxta inclinationem naturae pro 1a ratione nostra, et pro 2a negantes esse juxta inclinationem naturae. Propositio propria uniuscuiusque experientia frequenti confirma ad evidentiam probat. Nos enim omnes quotidie experimur ex nobis ipsis tam non volentes, volentes vehementius amorem nostri, quam Dei, et nisi spontanea auxiliatrix gratia occurreret, insuper passim deficeremus. Et sic formatur Ratio: quod est juxta inclinationem naturae alicuius, seu appetitus sensitivi male perfecti instanter mala omnia gravissima, quam Deum offendere

quod est iuxta conscientiam non amare malum, seu affectu Deum diligere debemus super omnia, etiam super nos ipsos.

Probatur

133 Stat ipsa veritas: Christus enim Dominus noster pro Adeus atrocissimos cruciatus passus exemplar ad nostrum exemplum, et pro nostra redemptione non permisit pavere et tollere inquiens: Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. Magis diceret, conscientiam non relinquebat ad obediendum Patri, inclinatio vero naturalis refugit, et horret mala ventura. Ex quo [illegible] deducitur: si enim iuxta conscientiam non aliquis esset diligere Deum super nos ipsos et super omnia, amare magis proprios nos ipsos et odio decernere quam Deum, nos debemus quam Deum amittere.

Cuius

134 Cuius 1a ratio est: Illud magis amatur a conscientia quod est magis conforme ipsi amanti; sed creaturae sibi magis conformes quam Deo: ergo etiam conscientia naturalem magis se ipsum amat, quam Deum. Denique

nulla posset esse dubitatio: quia creatura sibi conjuncta per identitatem realem; Deo vero conjuncta est per creationem, per continuationem, et per dependentiam: nulla autem est maior conjunctio quam identitas realis. Maior vero prob.: quia ratio realis amandi est conjunctio, aut unio cum subjecto amato: unde a Deo nobis amandus non plus quam proximus, quia eandem maximam conjunctionem, et unionem nobiscum quam cum quolibet proximo: quod illud magis amatur, quod iuxta conditionem naturalem est magis conjunctum ipsi amanti; sed maximam conjunctionem et unionem habemus nobiscum quam cum Deo: ergo.

133 Arguitur hoc est debile subsidium nostrae rationis discursu maior: Illud magis amatur secundum conditionem naturalem amantis, quod est magis conjunctum ipsi amanti concedo maiorem: secundum conditionem naturalem realis, nego maiorem. Similiter ad reliquas. Cum duplex ut praenotavimus, sit naturae conditio, realis una, alia seu aptitudinis seu altera prodiens ex naturae conditione discernenda est ratio circa amandum ordinem. Amat igitur unus fortius et tenere

meus 1° complacentia volendo Deum, quod se ipsum habet divinus, Deus non sit a Deo dilectus ac sibi ipsa est; quia Deus non amat ut sibi delectabile ut sibi bonum: est quia ipse Deus bonum unice et melius nam arbitri, quod caetera bona ipsi dilectissima; quia Deus est bonum honestum, et fons totius honesti; quod bonum unice gratulat haec complacentia. Altera vero aspectus complacentiae, quae secundario procedit, non est ... ipsi. ... ad circumstantias magis amat quae magis ... ad ipsa pertinent, quae magis ipsi dilecta sunt.

136 Objicies 2° ...

eadem ...: quod est juxta complacentiam non facilime, at aliquis ... difficulter fit; ... diligendo Deum supra nos ipsos et super omnia experimur magnam difficultatem: ergo diligere Deum supra nos ipsos et super omnia non est juxta complacentiam nam.

Maior certa videtur: nam nihil est facilius, quam ... complacentiam sequi: et ... vero tota ... operandi difficultas stat ... violentia, quae ... operando ... nam: ... nulla violentia fiat nam ... operari juxta complacentiam ..., ... nulla ...

esse difficultas. Minor vero in minus certa
videtur tum ab experientia, tum quia absque auxilio
gratiae non possumus ad longum tempus
diligere Deum super nos ipsum et super
omnia: alioquin possemus ad longum tempus
absque auxilio gratiae vitare omnia peccata mor
talia: quia sicut per dilectionem Dei super omnia non
posset peccatum mortale admitti [illegible]: nam si enim
ad valorem magis conduceret ad amandum
Deum, quem se ipsum, etiam magis conduca
ret ad fugiendum peccatum, quam ad vitan
dum poenas quascumque etiam gravissimas: quod non est
actus difficilis et exorius, quo non vellet
poenas etiam graviores pati, potius quam pec
care. Patet etiam quia non est actus difficilis et
exorius ille, ad quem valor conducat non.

Respondeo,

133 difficilem esse dilectionem Dei super omnia, et
beneficiorum argumentum, et ut ipsi superius
tradidimus. Ideo autem hanc difficultatem
non est tam difficile assignare: oritur a nimia
inclinatione, qua natura nostra propendet contra
quae magis sibi opposita sunt: oritur a gravibus
tentationibus quibus motus et exitus appetitus

vel castrat in lege peccati; et delicet valde
inclinatio totius naturae convertit potiore delec-
tationem Dei, reddet tamen defectum ipsius
modi delectationi sive potentiae illius affectus
inclinationis. Itaque et facile potest delectatio
Dei suavis, cui quibus sit [illegible] inclinatio
motus valde, [illegible] tamen, sed allegat
causa affectus inclinationis vincendus.

138 Ad 2.

assumptum. Dico primo [illegible]: quod eo sunt [illegible]
[illegible] valde [illegible] facilitate fit [illegible]:
[illegible] juxta inclinationem [illegible] valde [illegible],
[illegible] illius [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] inclinationi [illegible] valde [illegible]:
[illegible] ex [illegible], [illegible] posse esse [illegible],
et [illegible], [illegible] juxta inclinationem
[illegible] valde: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] potentissimus affectus [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
est, et [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], quae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

tot. tent. sunt q. elevatio nra relig. agunt, 38
nihil ne minus perfectissime agunt.
Conclusio 3a:

139 Quaelibet pars minoris q. elevat q. tota sup.
totius, quae q. tota particulari. Probatur
quia pars [illegible] totius et [illegible] partis
partis: ergo [illegible] cum q. elevatio
nra alia maioris q. elevatio ad [illegible]
quae [illegible]. Maior constat: nam [illegible]
q. [illegible] de [illegible] perfectionis,
et ne [illegible] capax [illegible]: [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
cum [illegible] totius [illegible] [illegible]:
q. [illegible] q. elevatio [illegible] ex [illegible],
[illegible] q. elevatio [illegible] alia [illegible], quae
[illegible] q. elevatio [illegible] alia [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible]: q. elevatio [illegible]
maioris quae ad [illegible] diligentis ex [illegible]:
[illegible] [illegible] quae [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] q. elevatio [illegible] [illegible] [illegible].

140 [illegible] [illegible] [illegible]: quaelibet pars minoris q. ele-
vatio ad se et [illegible] [illegible] partis q. elevat
ad totum totius, quae [illegible] [illegible] particula
[illegible]: maioris q. elevat [illegible] elevat totius
[illegible] [illegible]. [illegible] q. elevatio particularis

cum [illegible] particulam [illegible] alia conservatio
[illegible], et quo tempore pars [illegible]
illa nova particula. Inclinatio particularis
cum sit non particularis magis conservat
[illegible] quam totius conservationem: solu-
tio [illegible] quia [illegible] [illegible]
particularium, [illegible] particulam cum [illegible]
[illegible] magis [illegible] conservationem
[illegible], quia [illegible] aliorum partium. [illegible]
[illegible] conservatio particularium cum
[illegible] magis conservare [illegible], quia
[illegible] conservatio: [illegible]
[illegible] corporis. Ad exemplum [illegible]
corporum [illegible], dico, hoc magis
[illegible] ex propria [illegible] conservatione. Sed ex
[illegible], et conservatione [illegible] totius corporis conser-
vantis.

141 Ad aliud exemplum, aquae [illegible]
ascendentis ob horrorem vacui, similiter Re-
spondeo: non ex propria conservatione, sed ex desiderio [illegible]
[illegible] multis conservantis facere ad solidum
[illegible], Dico, aquam ascendere ob horrorem, et ne
detur vacuum, si enim vacuum esset impossibile, cum
in qua vacuum timebatur. Sed ideo aqua
ascendit, quia [illegible] aeris ponderosissi-
ma supra ipsius gravitatem [illegible] [illegible]
cendere [illegible] propriam conservationem. Ad confirmationem

deo, quod denegationem valeat negative aliquis. Sensus patet; sensui nullomodo esse vitiosum: tendentem quod bonum sensitivum praecise qua tale; bonum ad hoc non opponitur bono honesto, quod tunc solum quod honesto opponitur: sensibile vero bonum praecise qua tale, et independenter a qualibet alia circumstantia, quae solet adveniens quod honestum non est; ac proinde deliberatio negative aliquid non est quod bonum quod honestum et consequenter non est vitiosa, nec repugnat talem quod delinquendi esse a Deo. Tertia ex animi quaestio.

Quaestio Tertia.

De Praeceptis Charitatis erga nos Ipsos

142 Ipso naturae lumine notum est, praeceptum negativum charitatis prohibens odium erga nos ipsos esse inordinatum, quod ordinatum enim esset in malum velle nostrum destruendum, vel sibi aliud malum: quia quaelibet entitas in malum pondere in sue destructionem, et bonum declinat et propendet: unde quia ipsa natura dubitant agere quod sibi malum qua tale

bellit. extam defi cultas, et teneam ex charitate supernaturali, ut propter Deum nos diligere possemus. Respondet cum S. Thoma hic quaest. 23 artic. 4, et cum Magistro in 3 distinct. 28 quos imitantur Dñs Suarez, Prudens, Filliucius tract. 28 capit. 4 quaest. 2 Granado tract. 3 de charitate tract. 6 disput. 2, dari gravissimum obligationem diligendi nos ipsos ex charitate supernaturali actu quodam positivo.

143 Probatur primo: quia iubemur proximum diligere sicut nos ipsos; quo clare praecipitur amor noster ut notavit Suarez libro 4 de Doctrina Christiana capit. 26 per haec verba: dicitur enim diliges proximum tuum sicut te ipsum, simul etiam tui dilectio praecipi videtur: at qui iubemur proximos diligere amore supernaturali ex charitate supernaturali, ut quaestione sequenti ostendemus: ergo iubemur diligere nos ipsos amore positivo ex charitate supernaturali. Praeterea: ma

tem obligação não tenet ex charitate perspi-
cere de sua saluti, et bono, quem alheio
similhe; se velle et procurare salutem
proximo propter Deum he obligação charitatis:
e velle et procurare sibi salutem
propter Deum he tambem obligação charitatis ad
hoc: Ideo tenemur amare ex charitate
proximum quia proximus he capax bea-
titudinis, et eius beatitudo he de gloria Dei
ad quam ordinatur; se cada proximo não esta
respeito nosso: que tambem tenemus ex charitate
et propter Deum amare nos ipsos.

144 Respon-
detur, preceptum charitatis diligendi nos ipsos
sola obligare ad amorem animae: exten-
ditur tambem ad corpus nostrum, quia nos obriga
velle nos conservare vitam nostram corporalem
suo. Hoc expressit Sanctus Augustinus lib.
1o de Doctrina Christiana capit. 23o Da-
mnamus eos qui dicunt afferentes corpus no-
strum adeo malum delectum esse et idcir-
co odio gerendum ut de loco extinguerabat
se posse terminare. Secundum sequitur regulam

cus Dr quaest. 25 art. 5 ratione Charitatis
stat: non corpus, nisi tum est pars essentia-
lis hominis, et diligendus ex Charitate; quod
tamen ex Charitate debemus diligere.
Ratio: quia corpus participat etiam beatitudinem
supernaturalem quamvis per redundantiam modo, unde
diligi debet ex Charitate, quatenus illius bo-
num cedit in gloriam Dei.

145 Sed dices 1o ex Sto
Gregorio Homilia 17a in Evangelia asse-
rente amorem quo quis se ipsum dili-
git, non posse esse Charitatem nec amici-
tiam: non ergo quis sui Dr non nisi quod per actus
Charitatis erit non pertinet neminem per ad se
metipsum habere Charitatem dicitur: sed dilectio
in alterum tendit, ut Charitas esse possit: ergo
nemo se ipsum ex Charitate diligere potest.
Respondeo Charitatem Theologicam, de qua
nunc Sanctus Gregorius, debere esse ad alte-
rum, videlicet ad Deum tanquam ad obiectum
formale primarium, ac proinde actus
Charitatis Theologicae debet in alterum ten-
dere, ut Charitas sit, quia actus Cha-
ritatis tendat in ipsum amantem tanquam in

sibi malè sæculi, quo capit suum amicitia
cum Deo, et cum ipso amante: quia amici-
titia petit dilectionem, ac proinde charitas
etiam dilectionem petit, qua sit amica
Creatura cum Deo.

146 Dices 2°. Matth. 22°. post
quam Christus Dominus explicuit diligendum Deum
et proximum dicendo, in his duobus man-
datis universa lex pendet, et Prophetæ
ergo duo sunt tantum præcepta charitatis, ac proin-
de non datur præceptum diligendi se ipsum
ex charitate. = Respondent nunc et alii
etiam Theologi [illegible] Sancti Patres cum Divo Thoma,
præceptum diligendi nos ipsos notissi-
mum esse, ac proinde necessarium non fuisse
quod tale præceptum in particulari expri-
meretur. Præterea: ut supra ex S. Thoma
[illegible] notabamus, præceptum diligendi pro-
ximum involvit duplicem obligationem
unam quæ versatur circa proximum diligendum,
aliam circa amorem nostri: ait enim Dominus
legislator diliges proximum sicut te ipsum:
[illegible] es duplex præceptum, vel unum ex

Amplius probatur dicta conclusio.

115 Dices 3o: odium sui ipsius commen-
datur et praecipitur a Christo Domino Lucae
14o: Si quis venit ad me, et non odit animam
suam, non potest meus esse discipulus,
et saepe alias. Patet quia etiam acerri-
[illegible] in sui amatores, amorem
sui ipsius velut omnium malorum fontem
[illegible] dicunt, Contra vero commendatur
odium sui ipsius: et amor ex adverso
ipsius nempe honestus [illegible] praeceptus est.
Respondeo 1o ex Sto Thoma in Caput
5i Epistolae ad Ephesios, non debere
nos ipsos odio habere, quamvis amemus
nos infra Deum; minor namque
dilectio separata majoris odium dicitur
quoad modo [illegible]. — Respondeo 2o,
odium sui ipsius a Christo Domino commen-
datum, et a Sanctis Patribus laudatum
non esse odium illud vulgare omnibus
notum, sed e contra quod dicitur odium

pius detraxat et spiritualib virus famulē are, quo videlicet efrenus carnis affectus et eliciendis exsilientia. Id quidem deus verus est amor postea a charitē profectus, quo hoc se ipse diligit ut homo et, et exaltem; ut aeternam beatitudinem capacem, odel quamvis ipso [illegible] ea, quod est Dei amicitiam ut coheret.

108 Dices 4°: si daretur praeceptum nos ipsos diligendi quoad vitam spiritualem; quoque per peccatum contra aliquam virtutem cuius duplex, ut posset contra duplex praeceptum speciale dictum; sed hoc est absurdum, quod supra submisserebamus. contra eos qui admittunt praeceptum speciale circa charitatem naturalem: Resp. Neg. prop. quia quodlibet peccatum grave contra quamcumque virtutem nobis adeuntibus spiritualem vitam aeq.; est valde nocivum et perniciosum: sed est contra charitatem propriam, et consequenter duplicem specie deficit malitiae. Confirmatur: si quis sibi vellet absque justa causa nocumentum grave corporale, peccaret contra charitatem erga se ipsum: sed qui sibi vult damnum grave spirituale peccavit etiam contra charitatem erga se ipsum; sed quodlibet peccatum grave est damnum grave spirituale

Instanti: &c.

129 R. Prop.o negando maiorem, ad
prob.em dist.o ant. nego cons. Ut tota Sr. vo minus
disputationis finiens nullum adest praeceptum speci
ale de conservanda Charitate naturali; et de prae
cepto charitatis erga nos ipsos non obligat ad ser
vandam vitam spiritualem, hoc est, gratiam et chari
tatem naturalem. Obtenuiamque obligat hoc prae
cepto ad amandum et obtinendum nobis salutem
aeternam et Beatitudinem: ac proinde nos tenemur vi
ius praecepti non decedere hac vitta in peccato mor
tali, hoc quippe est medium necessarium ad obtinen
dam Beatitudinem. Itaque peccat contra hoc praeceptum
qui vult semper manere in peccato mortali,
aut qui expresse nollet sibi Beatitudinem aeter
nam: Quod non evenit, ut est manifestum, cuique
pro peccanti; et ideo non quodlibet peccatum morta
le est contra Charitatem erga se ipsum. Ad secun
dam dist.o ant. nego cons.: quia obligatio vitandi
damnum spirituale oritur ab specialibus praecep
tis, quibus prohibentur singula peccata mor
talia, quae sunt damna spiritualia: at vero obli
gatio vitandi damnum corporale non provenit ab
alio speciali praecepto, ac proinde provenit
a praecepto charitatis erga nos ipsos.

130 Dubitatur, quando urgeat hoc praeceptum charitatis proximi; respondeo, dicendum esse similiter de tempore in quo obliget hoc praeceptum, ac de tempore in quo obligat praeceptum charitatis erga Deum. Et quemadmodum diximus praeceptum charitatis erga Deum obligare ad id deferendum per longum tempus ratione amoris Dei, sic similiter dicendum est nos teneri vi praecepti charitatis erga nos ad id deferendum per longum tempus amoris nostri propter Deum. Caeterum specialiter urget hoc praeceptum quando tenemur saluti nostrae aeternae spirituali, aut corporali prospicere: quia autem in hoc casu sequentibus dicemus adimpletur autem hoc praeceptum quando nobis amamus bonum ut semper Deum amemus, et nunquam offendamus, hoc enim est amare nos propter Deum.

Quaestio Quarta
De Praecepto diligendi Proximum in particulari.

Caput Primum.
Quid sit Proximus.

131 Praesens difficultas in partes sunt duas trahenda

sicut Nostrates vel Peritos et Doctores Legis ut tot
docuerunt errores quot scias defensarunt:
habuerunt nihilominus in hoc dubium Christum
Christi Dominum, qui luce 10 proposita parabola
Samaritani succurrentis Judaeo sancire et de-
me vivo docuit, ut Judaeis eum conversum proximum
illexerit, eum hoc est esse proximum, etiamsi Augus-
tus non sit neque amicus, imo nec eius de fi-
dei professor: neque Samaritanus nec amicus,
neque eius de fidei professor nec Justus reputa-
tabatur a Judaeis et tamen nihilominus illi Judaeo
fuit proximus, quia misericordiam fecit in illum.
Unde quilibet homo alterius sive indigentis aut
qui indigere potest proximus illius est. Taliter
est homo quilibet respectu alterius quia prop-
ter S. Augustinus Epistola 52a dixit, proximus
hoc loco non sanguinis propinquitate, sed ratio-
nis societate pensandus est, qua socii sunt
omnes homines

Nec solum proximus est ille qui indiget
152 sed etiam qui opitulatur et succurrit, etiamsi non
indigeat. Hoc docuit S. Augustinus lib.
1o de Doct. Christiana capit. 30 id quod colli-
git ex parabola Samaritani: quia Samari-

tanquam proximum erat Judaeo Samaritanus, eo quod illi
succurrerat, quamvis consequenter Judaeo sit pejus Anna, de
quibus Dr. et cum Apostolo S. Thomas hic quaestione 25a
art. 10 confitetur, sanctos Angelos nobis proximos
esse, quia ab ipsis plurima nobis beneficia
impenduntur, licet ipsi nostra ope minime indi-
geant. Nota tamen, quod licet bene explicatur ratio
proximi per condicionem aut opitulationem, tanquam
per effectus; ut tamen consistit essentialiter
in praedicta condicione aut opitulatione, constituitur
ratio proximi in similitudine naturae rationalis: et hinc oritur
obligatio succurrendi alteri, si forte aliquando indi-
geat: consequenter datur etiam in Deum participatione et similitudi-
ne naturae rationalis obligatio naturalis diligendi proximum.

153 Caeterum cum Deus erexisset creaturas rationales ad fi-
nem supernaturalem, ut in sublime se dirigat in si-
militudine naturae, sed in capacitate et ordinatione ad Bea-
titudinem supernaturalem, et etiam in medijs ad illam
consequendam. Itaque proximus erigitur etiam
rationalis similis in capacitate et ordinatione ad Beatitudinem
supernaturalem: et ut sic consequenter datur amorem super-
naturalem, seu obligationem diligendi proximum
in ordine ad Beatitudinem, et quamvis rei finis
consortium, et dominium Dei ille quod ipse per
gratiam hic dexerent finem supernaturalem

docuit etiam Christus Dominus ea parabola Sama-
ritani: nam per hunc mysticum Samaritanum est
ipse Christus; Judaeus autem Adamus vel ca-
put humani generis sauciatus quidem, et ab
ipso Christo curatus, ut beare(?) doceret, ut
explicat Sanctus Augustinus et Gerbes(?) apud Mal-
donatum.

Ad 2 Ex hucusque dictis infertur, Christum
Dominum, Angelos Sanctos et nos etiam qui be-
neficentiam alterius sunt adepti, proximos esse.
ratione: quia Christus et Coeli cives similes nobis sunt
naturali, et capaces ejusdem Beatitudinis su-
pernaturalis, quod solum requiritur ut sint nobis
proximi. Similiter dicendum de animabus pur-
gatorii propter eandem rationem. Qua etiam constat,
omnem hominem amicum vel inimicum, vel
fidelem vel infidelem esse proximum. Quod
etiam expresse constat ex Sancto Paulo ad
Romanos 13° affectu(?), diligere proximum
servare legem Dei, non adulterando, non
occidendo etc. ubi de hoc Augustinus infert,
omnem hominem proximum esse, quia adulterium
cum uxore peccatoris, infidelis aut inimici
prohibitum est. Sunt etiam homines eidem(?)
cuiuscumque nostri: quos etiam diligere et fovere(?) debemus(?)

Utrumque subiectum rationem proximi extenditur ad omnem hominem.

455 Infertur 1°: Daemones et homines damnatos non esse proximos nec ipsis se, nec nobis, spectata ratione. Ratio est: quia tales status aeterni sunt incapaces Beatitudinis et donorum supernaturalium; sed ad rationem proximi requiritur capacitas Beatitudinis supernaturalis, et similitudo in mediis ad illam consequendam: ergo. Praeterea quia Daemones non possunt redamare proximum ut licet non redamet, debet gerere capacitatem ad redamandum. Idem dicendum de hominibus damnatis [illegible]

~~§§~~ Secundum

An detur Praeceptum de dilectione interna proximi supernaturali Theologica. S.

456 Suppono 1°, proximum posse diligi effective, et affective. Diligitur proximus effective, quando exhibemus externum opus beneficentiae, vel ipsi in ipso erogamus [illegible], et verbo: dilectio effectiva proximi consistit in observatione praeceptorum, quae in bonum proximi lata sunt. Affective vero diligitur proximus per actum internum amoris erga

ipsum. Prior n[ost]rum diligendi dicitur dilectio im
plicita, 2a dilectio explicita. Suppono 2o
proximum posse in se ipso diligi dupliciter
vel amore Theologico, vel amore non theo
logico naturali scilicet aut supernaturali. Amat
proximum amore non Theologico, sed super
naturali, qui diligit amat proximum motivis aliquibus creatu
rarum honestatum: v.g. propter sanctitatem, aut alia
dona supernaturalia, quae in ipso sunt, vel
quae in ipso esse vellemus. Amat vero amo
re charitatis Theologicae, qui amat, atque
in ordine ad aeternam gloriam Dei, quam illum eius
beare Deus placet. Est tamen difficultas,
an vi praecepti teneamur diligere proximum
propter Deum, et charitate Theologica, vel suf
ficiat ad adimplendum praeceptum proximum
diligere charitate supernaturali propter motivum
aliquod creatum?

Suppono 3o dari praeceptum
153 naturale quo prohibetur odium proximi: ra
rarum naturalem est velle malum proxi
mo, quia ipsi malum est. Hoc dat haec sole
gao in illo praecepto naturae notto, quod
tibi non vis, alteri ne feceris. Suppono 4o

dari etiam praeceptum positivum diligendi proxi-
mum: fundatur etiam hoc praeceptum eodem
principio naturali, et in similitudine naturali
atque, sicut partes ejusdem Beatitudinis super-
naturalis quam omnia natura exigit diligendum.
est etiam hoc praeceptum Domini ut constat Ma-
thaei 22o diliges proximum tuum sicut te ipsum
quod repetit Sanctus Joannes in Epistola 1a Cano-
nica Capit. 4o hoc mandatum habemus a Deo,
ut qui diligit Deum diligat et fratrem suum.
unde cum fide tenendum est dari praeceptum dili-
gendi proximum.

458 Hoc supposito quaeritur quo-
modo, quod satis fiat huic praecepto per amorem
effectivum, vel requiratur etiam amor affectivus,
et qualis debeat esse? 1a sententia docet nos non
quam teneri ad amandum proximum actu interio-
ri dilectionis, sed satis esse quod illum amemus
effective per opera externa beneficentiae quando
necessitas urget et praeceptum obligat. Hanc docuit
Scotus in 3o dist. 30a quaest. unica, et illam
late probat P. Chonje disput. 21a dubio
4o et apud ipsum Lorca, et Bonacina disput.
28a quaes. 1a, ea quod tenent defendere qui
dicunt praeceptum diligendi Deum et nos ipsos

n obligare ad actum internum dilectionis: quia non
potest esse major obligatio erga proximum, quam
est erga Deum, et erga nos ipsos. — Secun
da sententia tenet, dari praeceptum dilectionis affec
tivae, et internae erga proximum, sed ejus dilec
tionem non debere esse supernaturalem, nec
theologicam, sed sufficere naturalem, et prop
ter bonitatem creatam. Ita Cajetanus qui Deuterono
mii 6° et Matthaei 22° asserit, praecep
to diligendi proximum satisfieri praecipue
rem naturalem. Quod etiam videtur sentire
Navarro in manuali capit. 24° num. 8°
3a sententia est, ubi est dari praeceptum super
naturale diligendi proximum, sed ejus dilectionem
non debere esse theologicam et propter Deum
sed solum propter bonitatem creatam honestam. Ita
Pater Granado tract. 11° de charitate.

Dico

149 1°: dari praeceptum de dilectione erga proxi
mum affectiva et interna. Ita communis Doctorum disp.
[illegible] 5a secc. 1a et divus Thomas quodlibeto
1° artic. 24 ad 1m asserens, praeceptum dili
gendi proximum pertinere ad interiorem
actum. Tangit hoc Divus a Magno Bu
giguo lib. 1° de Dua [illegible] capit. 28

ubi docet, Deum hoc affectu diligi debere; ergo
vero Deum esse diligendum, quoniam bonus quem Deus nobis
adpromisit. Probatur dictum ex verbis Christi apud Ma
theum Capit. 22o, ubi dicitur preceptum diligendi
proximum esse simile precepto diligendi Deum;
sed preceptum diligendi Deum obligat ad amorem
affectivum et internum ut suo loco probavimus: ergo pre
ceptum diligendi proximum obligat ad amorem
similem. Confirmatur: quia datur preceptum de
dilectione interna, et affectiva erga inimicum:
ergo etiam datur preceptum de simili dilectione erga
quemcumque proximum. Sequela constat: quia non
est maior obligatio diligendi proximum inimi
cum, quam proximum non inimicum. Ut videtur
certum. Antecedens autem: nam Capit. 5o Mathei
dicitur diligite inimicos vestros et benefacite
eis; nam ubi distinguitur dilectio interna, et externa,
et utraque precipitur. Constat etiam hoc a ex Divo
Thoma hic quem sup. 25 art. 9o Corpore, ubi de
lectio ad interior ad inimicum, quae sive quidem
est de necessitate precepti, quae generali ad non esse malo
lum sed 2m partem paraendum animum.

Quomodo tenemur

160 conformare opus externis cum interiori hic con
firmatio poterat peti. Ergo datur idem preceptum
diligendi proximum effective, seu exercendi actionem

erga illum actus externus beneficii; sic-
nequit stare sine obligatione diligendi proxi-
mum affective et interne: 2°. Ratio a priori est
patet, nam si daretur de amore effective
debet obligari praeceptum diligendi proxi-
mum, posset: quia actus externus semper praecipitur
ut liberus et ut imperatus ab actu interno:
alioqui actus externus non esset actio libera
neque humana, et ipse qui eum non praecep-
ita. Ita cum praecipit audire missam,
praecipit etiam actum internum, quo velit
audire missam, ut ea auditio sit libera, et
humana: ergo qui ponit obligationem amandi proxi-
mum effective, ponit etiam obligationem amandi
illum aliquo actu interno, et affectivo.
Patet ergo solutio: quia opus externum benefi-
cii proximi debet esse voluntarium; alioqui
non erit opus charitatis, neque alterius vir-
tutis; sed eo ipso quod opus illud exter-
num beneficii erga proximum sit volun-
tarium, datur aliquis amor affectivus erga
proximum, quia velle bonum alteri est
illum amare, ut patet: ergo.

161 Dico 2°. prop-

aeptum diligendi proximum obligat ad amo-
rem supernaturalem. Prob. etiam hoc decreto exalle-
gata ab ea ratione Matthaei ubi dicitur, hoc prae-
ceptum simile esse praecepto diligendi Deum; sed
praeceptum diligendi Deum obligat ad amorem su-
pernaturalem: ergo. Ratio a priori est: quia te-
nemur diligere proximum in ordine ad finem
ultimum aeternum; sed haec dilectio necessario est super-
naturalis: ergo tenemur diligere proximum dilectione supernaturali.
Ratio prob.: Si enim teneremur diligere proximum
in ordine ad bona et finem naturalem, quatenus
debemus velle illi et procurare qualicumque ca-
sibus bona naturalia, a fortiori teneremur velle
illi bona supernaturalia, quorum est capax,
cum per hanc capacitatem constituatur essentialiter in
ratione proximi. Minor vero ex eo constat, quia non actu-
supernaturalem amamus nobis beatitudinem su-
pernaturalem: ergo similiter dicendum est de actu
amoris erga proximum, quo illi amamus bea-
titudinem supernaturalem.

462 Dico 3º: praeceptum diligen-
di proximum obligat ad amorem charitatis theolo-
gicae. Ita deducitur ex S. Thoma hic quaestione
44 a art. 2º ubi statuit, praeter praeceptum di-
ligendi Deum, dari aliud praeceptum diligendi pro-

ratio ex charitate; charitas autem de qua tractamus, est Theologica, seu ipsa qua Deum diligimus. Deducitur etiam ex Sancto Augustino Lib. 1 de Doctrina Christiana capit. 22, ubi asserit, hominem non esse diligendum propter se, sed propter Deum; diligere autem propter Deum est diligere charitate Theologica: et Idem Lib. 8° de Trinitate capit. 7° docet, nos una eademque charitate diligere Deum et proximum; sed Deum diligimus charitate Theologica et propter Ipsum: ergo etiam proximum diligere debemus charitate Theologica et propter Deum. Et in hoc stat praecipua similitudo huius praecepti cum praecepto diligendi Deum: nam sicut per praeceptum diligendi Deum obligamur ad dilectionem Dei Theologicam et propter Ipsum, ita per praeceptum diligendi proximum obligamur ad dilectionem proximi Theologicam et propter Deum.

163 Dico ... nequit impleri praeceptum diligendi proximum nisi [illegible] statuto, vel quo [illegible]. Probatur: nam ad impletionem huius praecepti est necessaria [illegible]

ta cu Graa et Chate: q hoc praeceptu
obligat ad Chatem Theologicam et propter
Deu. Patet Ida: qa Baptizatus fiat huic
praecepto pr actu naturalem aut superna
lem in Theologicum, adimpleo huius
non erit disjuncta cu Graa et Chate. Sup
pbtr: qa adimpleo huius praecepti es negao
disjuncta cu observae totius legis Dni; sed
adimpleo totius legis Dni es nessao
disjuncta cu Graa: q. Maior pbtr ex Aplo
ad Romanos 13o qui diligit proximum
legem implebit q dilecto pxi es, aut in
fert impleem legis Dni, ac pro inde infert
Graam et Chatem. Ideo Sup. Obiiciunt
Ideo in iis qui rotati, qd licet sit Deo prae
cepta Chatis erga Deu Solum et erga proximum,
Sepe Sacris Litteris t ponitr. ut sufficiens,
qa in possit ab alio separare: q implo prae
cepti diligendi proximum in possit separari
ab impleo praecepti diligendi Deu: q vera
qd precatio cu Graa et Chate.

Obijcies 1: in

364 datur obligao diligendi interne prox agendi
in particulari, neqs ? in ?: qa nulla ?

Obligão eliciendi actus internos amoris,
erga proximos. Prob. quoad 1am partem ta-
lis certus: q. a nulla est specialis ratio cur
teneamur hunc proximum particulariter ama-
re, non vero alios: singulos autem particula-
riter amare est prorsus impossibile. Prob. quo
ad 2am partem pot.: q. a diligere omnes
proximos in Deo est prorsus ~~impossibile~~ inu-
tile: nulli proximo in Deo nullum beneficium
possumus praestare, et videtur cum eius
obligatio erga proximum satisfieri per solam
animi praeparationem ad succurrendum in ur-
gente necessitate eius. Resp. negando
ant. quoad 2am partem: q. a per pr̃to
Charitatis obligamur ad diligendos omnes pro-
ximos in Deo, ut constat ex Stis Augustino
et Thoma. Ad deductis in contrarium antece-
dentis. Ad prob. dico, eos diligere in esse inu-
tilem proximis; q. a deservit ad uniendos
dos proximos inter se, et cum Deo eodem vin-
culo Charitatis: unde oritur beneficium erga
proximum in Deo. Deinde nostra ...

465 Objicies 2°: Amor proximi sub praecepto
quamvis cedit in bonum illius; quia praestita
erga proximum sub laude in gratiam et commodum
proximorum; sed amor internus et affectus
non cedit in bonum proximi, sed solum opera ex-
terna beneficiis erga illum: ergo amor internus
et affectus erga proximum non praecipitur, sed so-
lum opus externum beneficentiae; Ad hoc praecepit dilectio-
nem [illegible] amorem Dei, et proximi, quia dilectio
interna erga Deum sedet in cultu illius, di-
lectio vero interna erga proximum non cedit in bonum
illius, et ideo non cadit sub praecepto.
Probat

466 hoc argumentum nimis dare obligationem eliciendi
actus internos dilectionis erga proximum, quod est fal-
sissimum: quia filius iubetur sub gravi obligatione
internus amor erga parentes et viri debent
interne diligere uxores, praelati subditos
et quilibet suum benefactorem ex gratitudine sub
gravi debet interne diligere, [illegible] sa-
tis faciunt sua obligatione per mera opera
externa. Praeterea probat argumentum esse prohi-
bitum odium internum proximi dummodo praestet
opera externa beneficentiae. Quod si est eatenus

sicuti sub praecepto amoris proximi, quod
nec id potest praestare, neque videt proximum
illius, similiter etiam proximum manifestum
id eo fieri si praestentur opera extra
beneficentiae, nec cedet in bonum illius. Neque
pro ipsis omissa mala negando me [illegible].
quod amor proximi charitas erga proximum
dejerit ad volendum proximum quod sibi, et
cum Deo; quod quidem in bonum proximi ce-
det: ex hac vere oritur propter hoc dicat
exercenda opera externa beneficentiae
erga proximum indigentem. Et quidem contra-
ria, quia bonum proximi a Deo nisi
[illegible]: pro [illegible] dubio in bonum proximi
cedet, licet id sit opus externum beneficentiae.

161 Objicies 3o Evangelista Joannes Ep. 1a
Capit. 3o explanans quantum debeamus
proximos diligere, ait: qui habuerit
substantiam huius mundi, et viderit fratrem
suum necessitatem habentem, et clauserit vi-
scera sua ab eo; quomodo charitas Dei
manet in eo? Filioli mei non diligamus
verbo neque lingua, sed opere et veritate

Ista dilectio Charitatis stat cum praecepto;
at quae opus externum praestare debet atque quamvis
ne interno, et affectivo: ergo non praecipitur.
Sed arguitur. Respondeo sed Logice arguere Ma
teriam Dei ad manere [illegible] eo quia [illegible] possit subve
nire proximo indigenti, clausit viscera
sua ab eo, et hoc est deponat opus externum,
ergo praeceptum charitatis externo est opus. Non
ergo docet Evangelista ad tenere ad charitatem
externam, Imo vero videtur supponere opus
praeceptum in ultimis illis verbis debe
bit diligamus opere et veritate, hoc est dili
gamus vera dilectione externa, dilectio externa
vera est quae respicit internam affectum:
ergo ad opus externum sed diligendum externum
a sto [illegible] mandatum praeceptiva de
bet dilectio interna et affectiva.

Objicies

148 1°. peccatores sunt proximi; sed non datur dilectio
eos diligendi, Imo potius odio tenemur illos
habere: ergo. Prob. [illegible] multiplici testimonio
Scripturae, in quibus non sunt multa et [illegible]
via mala [illegible] peccatoribus. [illegible]

3º quartus peccatorum qui sequitur, et SS. PP. exigunt ad Deus ut satisfaciat minuendum [illegible]. Et P. Gregorius [illegible] de malis [illegible] ita, ut debita [illegible] 6º operatio possibile [illegible] multa: [illegible] debent

odere peccatum, alio qui decedere esset, [illegible] in peccato esse vituperabilem, qui dicit in rigore. Respondeo 1º, hoc et Silva in de sideria, sed bacchanalia, et praedico esse propheta[illegible]; ita ut Maximus oratibus dicunt de pro indicativo pro futuro quod grammaticale, et semper erit detestandum. Dices [illegible]; et sic de aliis, quae [illegible] in erit in peccato, sed praedico

139. Respondeo

2º: dari obligationem ex caritate diligendi primo peccatores [illegible], et capitaneum Graviis [illegible], in [illegible] 23 culpam: hoc detestari debet quilibet iuxta illud Ps. 138 perfecto odio oderam illos, quod [illegible] cum S. Augustino Lib. 18º de Civitate cap. 6º [illegible] haec verba: hoc quo [illegible] Deus vivit talis esse debet, ut nec propter vitium odisse [illegible],

necantiat vitia propter hoc, sed odevit vitia tamen
nomen etiam de illis est, quia vitia id, diligerit
a peccare rationali proximum; pro tamen illa dilige
re peccata v. seu vitia proximi est et malum:
ergo proximum diligere tamen malum, ergo pro
cæpue gravi et spirituale odio prosequi debemus.
Tuque nam rebellat per suos amores ex,
charitate erga proximum, odio videlicet quod illius
quod proximum abertit a Deo vitio suo.
Rejicies 3°:

1°. hoc de quo certo nobis constet esse reprobum, esset
nihil honis proximus; sed tenerem ex charitate
diligere: patet minor: quod tenemus ex charitate dili
gere Deum, non est dignatur, quia impossibile est
quod hic obtineat Beatam; sed aeque impossibile est,
quod reprobus obtineat beatitudinem: ergo confirmatur;
quia non possumus desiderare, nec sperare be
atum illum quem evidenter scimus esse repro
bum: ergo nec possumus diligere ex charitate: nam
diligere ex charitate aliquem est amare illi bo
num aeternum propter Deum. Nunc videtur certum
quod spes et desiderium debet esse de objecto
possibili; ex supposito autem quod sit reprobus non
est illi possibilis beatitudo.
Respondeo negando minorem
4°. 1. et minorem probationis: quia impossibilitas beatitudinis
quoad reprobos non opponitur libertati, et sic quae obliga

impossibilitas vi Beatitudinis adæquatæ tollit
simpliciter libertatem et desiderium salutis. Ratio
quia licet quilibet sit reprobus, dum est viator
habet auxilia sufficientia, et media quibus ab
illis possit bene operari, et salutem æternam
consequi; adæquatè vero huius status caret, nec propterea
destituitur et simpliciter impossibilis eius æter-
na salus. Ratio a priori huius discriminis
est, quia reprobatio infert negationem, neque
consequenter privationem gloriæ: quia supponit prævisionem
mortis liberæ in peccato mortali. Adæquatio vero
infert negationem antecedentem privationem gloriæ: quia
ratio sua, et independenter a quocumque opere su-
pposito infert impossibilitatem proximam gloriæ. Ad
confirmationem dicimus, quod non possimus sperare
re reprobo Beatitudinem, neque quod eandem
non possimus ei desiderare. Ratio est: quia
ad desiderium sufficit quod obiectum sit possibile,
ad spem vero requiritur praeter possibilitatem
obiecti, quod sit saltem probabiliter futurum.
Cum ergo Beatitudo sit reprobo possibilis, licet
non sit probabiliter futura, ideo possu-
mus illi desiderare, licet non sperare.
Et certe Deus reprobos amat dum via-
tores sunt, et intendit dare illis Beatitudinem;
vult enim serio omnes homines salvos fieri: ergo et
nos possumus, et debemus amare viatorem;

licet cont. Suarius Serefrobz.

112 Rogabis: an possim ex charitate exercere aliquem actum erga damnatos? Respondeo cum S. Thoma quaest. 23 art. 4o damnatos non posse ex charitate diligi, quamvis velle licet ipsorum illorum existentiam, ad gloriam Dei, et ostendendam iustitiam Dei: et ita formaliter vult Deus, qui etiam vult existentiam damnatorum propter ea motiva, nec tamen propter se, nec a nobis ex charitate possunt amari damnati, aut amicitia cum Ipsis: nos propter eorum affectum solum volumus existentiam, quae ipsis non est bona, nec etiam quaesit eis offendo existere.

113 Rogabis insuper quo tempore urgeat hoc praeceptum? Respondeo iuxta ea quae superius dixi de obligatione praecepti diligendi Deum, scilicet praecindendo obligare quoad amorem proximi non semper necessarium ad observandum alius praeceptum erga proximum, vel ad vitandum illius odium. per se ad obligare ad non differendum per nullum tempus dilectionem proximi. Hic tamen advertere, plures excusare a culpa transgressionis huius praecepti ob ignorantiam invincibilem praecepti, aut

tempore quo eum ablegavit iniuste.

§§§ Sextus.

An teneamur Inimicos diligere?

491 Nomine Inimici in praesentiarum venit intelligendus odio existens, qui injuste nos odit, aut malum injuste infert. Dixi injuste, quia Judex capite plectens reum, malum procul dubio grave illi infert, et nihilominus non est eius Inimicus: quia videlicet non ex odio, sed ex amore justitiae hoc facit. In Inimico aliud est persona, aliud Inimicitia; et quemadmodum de peccatore superius diximus peccatum non esse diligendum, ita debet de Inimico dicendum: Inimicitias, seu quod idem est, Inimicum ut talem non esse diligendum, sed potius odio haberi debet. Ita Divus Thomas in hac quaestione 25a art. 8o: et ratio est: quia Inimicitia est peccatum proximi; sed peccatum proximi odio haberi debet. Ergo. Odium hoc oritur ab ipsa Charitate, quia non minus inclinat Charitas ad diligendum bonum proximi, quam ad aversandum malum ejusdem. Ita apud Doctores certum est, sed ergo dubitatur circa per-

Sonam inimici, q̄ subiecti praecepto novo tenea-
mur diligere?

475 Quidam apud Magistrum in 3. dist.
3a circa finem, gra fuerunt opinione, ut in-
dicarent solum nobis perfectionis praeceptum esse
diligere personam inimici; nimirum vi perfec-
tionis solum esse consilio, at q̄ adeo hi tenerent
duntaxat diligere eos, a quibus nihil mali
passi sunt. Et quod dixisse inimicos solum hi au-
ctores [illegible] exrarunt, vel sed longe vel quant
aliam similiter obligationem perfecti non tenentur ad
plura, quam imperfecti, ut est vnanimis neoterico-
rum.

476 Igitur de fide est dari praeceptum diligen-
di inimicos. Constat ex Capit. 5o Matthaei ubi
ait Christus Dominus Ego autem dico vobis diligite
inimicos vestros et benefacite iis, qui ode-
runt vos ut sitis filii Patris vestri qui in caelis
est. In quibus verbis non dubium solum prae-
ceptum dari docent interpretes, et. et defi-
nitum Concilio Carthaginensi 4o capit. 93;
et Agatensi capit. 37o. Praeterea: Id
quod requiritur ut simus filii Dei non solum

es Tutus sed praeceptis; atque ut constat ex allegatis verbis Dilectio Inimicorum requiritur ut simus filii Dei: et haec dilectio est de substantia sed de praecepto est. Nam constat quod nemo amittit filiationem Dei per omissionem actus, qui tantum est de Concilio. Deinde Christus dixerat nisi abundaverit Justitia vestra plusquam Scribarum, et Pharisaeorum in gravitis regnum Caelorum. Et dum de subdendis quibus deberet abundare inter caetera praecepta dilectionem Inimicorum.

177 Immo et ipsius naturae lumen dictamen [illegible] valere nam omnes eadem veteris semper confirmavit. Quod passim est Plato Oratione [illegible] docuit, in terra conferre a [illegible]. et Plutarchus Lib. de Utilitate ab Inimicis capienda [illegible] asserit, gravissima pugna [illegible] nos, qui bene fecerunt Inimicis collatis [illegible]. Non enim illos caetera potuerunt, primo esse diligendos a [illegible] rae Inimico in [illegible], [illegible] eius dem esse [illegible], et eius dem Beatus capaces.

178 Sileas Fa[illegible]

in Superiori vero parte ad haec amore summu
com, pro Semper Stimulis sit averse, et plure
vis nos des [illegible]; Sdeo lumen non dicta
ret fovendus esse praedicto amorem, Sufficere
est vero pars ad [illegible]: et de [illegible] in Superiori,
tendo eo dictamen rationis [illegible] praecipere
re; Respondeo negando maiorem: nam vero Suffi
cientes sunt ad adimplendum fortes legem Dei,
licet in [illegible], neque adeo existens, ubi
non ducet in praedicta operatione, quae alioquin sal
tem praecepta violet maxime ex difficulta
tibus.

VII Dices 2o: quilibet res talis a voluntate
nociva; sed nihil magis nocivum quam mors:
ergo mors est certa, et nam [illegible] in brutis,
nec et in nobis ipsis, quae vero summo appetitu
dictamine ad eam. Respondeo, patet de
naturali in brutis, et in nobis partem affec
tionum, seu affectuum sensitivum, quae secun
dum tendit in aspectu ad attendendum ad bonum
tatem, aut honestatem. Sed in a parte men
dere quae sibi [illegible] sunt, et nociva, haec ne
fugit et odit, ex quo sit ad aspectu Summi
Subiectis nostris: at vero pars superior aeque

cum eo decernere honesta et honestatem(?), aliquando a fugiendis, et odisse in eo peccatum, et amare imaginem Dei, nec materialiter odio inimico, nec eum odit, sed potius dici tamen naturali ratione se conformes inimico quem amat, et diligit.

Dices 3°: S. Augustinus

180 Caput 73 Enchiridii ait, diligere inimicum est [illegible] spectare ad paucos, ad quos spectat dicere dimitte nobis debita nostra: cum sit res perfectissima ad solos perfectos videtur spectare. Respondeo S. Augustinum [illegible] esse nobis omnibus, quod ibi S. loquitur de illa specialissima beneficentia, quam solent boni perfecti praestare inimicis: ad eum [illegible] (cum) magnum perfectissimum beneficium esse, ut si quomodo inimicum diligas, et ei qui tibi malum vult, et si potest facit, tu bonum velis facere.

Ita demum impleatur praeceptum de dilectione inimici, cum eo [illegible], ut semper inimico faveas [illegible] perfectissime [illegible], sed sufficit ut [illegible] communitatis, ad quod solum tenemur ex vi praecepti.

181 Dices 4°: [illegible] praeceptum [illegible]

Judaeis, cum violatio civitate post ponere, Deo et
praecepti; sed violatio praecepti diligendi ini-
cos civitate potuit aliis ponere, Deo et Judaeis
osstam a Deo: ergo. Probatur Maior ex Matthei
5 dicit, audistis quia dictum est Antiquis dili-
ges proximum tuum, et odio habebis inimicum tuum
et Deuteronomii 23° de quibus dicitur (Moa-
bitis, Judaeis et Ammonitis) pacem, neque pro-
speris eis bona cunctis diebus (vitae tuae): ergo licitum fuit
et praeceptum Judaeis odium inimicorum. Minor
tamen patet ex se, et ideo negari est impossibile

§. 3. Quartus

Utrum in Lege veteri licuerit odisse Inimicos.

182 Ut propositum nunc quaesiti difficultati solidius sa-
tisfaciamus, duo examinanda sunt, 1a quae illa
verba et odio habebis inimicum tuum vere fuerunt
in lege dicta Judaeis, quod sive ab ipsis fuerunt
perversa lege addita, vel imperite ex ea
deducta? 2a, posito quod dicta verba reperiantur
apud nos in lege, quomodo sint intelligenda?

et quidem ad hoc dubium respect Scotus in 3°
disput. 30ª quaest. unica, Ferrarius in illum
locum Matthaei, Tyrsenius in concordia cap. 40,
Lorca 2ª 2ae Secc. 3ª disput. 25ª, et alii,
praedicta verba nullatenus nec implicite, nec
explicite inveniri in veteri testamento, sed esse
falsas glossas scribarum qui cum viderent Leviti-
ci 19° praecipi amorem amici a Deo, seu ex ma-
le logici consequebantur praeceptum de odio inimicorum.

183 Secunda sententia, quam fusissime defendit Pater
Salmeron tomo 3° tract. 42°, et Maldona-
tus in caput 5um Matthaei numero 21°, docet
dicta verba saltem implicite et aequivalenter
inveniri in veteri lege. Hanc sententiam ut veriorem
amplector, et primo probatur ex iis quae afferunt dic-
tati Authores quia haec fuit mens Sanctorum Patrum
Epiphanii haeresi 33ª, Hylarii Canon. 4° in
Matthaeum, Gregorii homilia 38ª in Evangelia,
Augustini Lib. 1° de Sermone Domini in monte
ubi ait: Neque in lege dictum est, Oderis inimi-
cum tuum vox iubentis iusto accipienda est,
sed permittentis infirmo. Circa tamen loco

5

supra dicto respectu S. Augustinus Reg. sancta
sse in Lib. 19 de in Praeceptum mirabilis pro
culdubio est facultas hujus Authoris; eo ve
nimis retractus Augustini quas nullus, qui
vidit, notet oppositum, in quo lateat retractatio
ista, alter credimus falli.

184 Quod ut constet au
deat Augustinus ibidem Capit. 14ª ea quae ipse Re
gula, inquit Suis Dist., et hoc solvit, docet
quod non esse contrarium quod in antiqua scriptum est
Oderis inimicum tuum, et in Evangelio diligite ini
cos vestros: quod unusquisque quod inimicus homo in quo
tus nunquam est odio prosequendus est, in quo justitia ho
es, diligendus est. Ex quibus verbis clare de
at S. Doctor etiam in Lib. 19o contra Faustum
admisisse, et expresse docuisse, praedicta verba
Auctori in lege veteri licitatio non explicat
quod adversum non reperit. Maneat igitur ut certum
hoc fuisse sensum Magni Augustini quem alicubi
retractasset Sus Stios 1a 22 quaest. 107 art.
2o ad 22 admittit hoc eodem sensu Augustini,
et explicat:

185 Pro 2o eodem dicendum: quod in lege
veteri fuit mandatum Judaeis, mamque eis ab

quibus nationibus Barbaris Iniexit, sed po
ns eos vitarent, et persequerent usque ad
eorum internecionem extat hoc preceptum exodi
34, et Deuteronomium 7° et 25, et 1° Re
gum Cap. 15°. quod odium Inimicorum in lege ve
teri erat permissum aut preceptum: quia ea
erat digna conferenda super Dei non veniunt
in dilecte Inimicorum. Et preterea Ecclesiasticus Ca
pit. 50, aperte fatetur odium aquarum natio
num priva: duas gentes odit anima mea, 3a au
tem est gens (Ides non merebatur nomen gentis)
quas odevi. Qui sedet in Monte Seir (Ides
Idumei) et Philistiim, et stultus populus,
qui sedet in Sichimis Ides Samaritani et
qui si Ecclesiasticus non credidisset, esse lau
dabile suum in eas gentes odium, non predica
ret se eas odisse: 8.

186 His ita enarratis (?) facia
mus ad 2m dubium, videlicet quomodo in-
gendum sit hoc preceptum? Sus Augustinus sub
ex ptea dictis ostat duplicem [illegible], seu
quod prestas dicit precepto de odio Inimicorum.
in [illegible] ait suus Dr odium Inimici fuisse
permissum Judeis. Alge quod prestas sequitur [illegible]

pertus lect. 5a in Matth. et eodem capite docuerat
S. Hilarius Canon. 10 in Matthaeum sub finem. ubi
ait: amari enim lex proximum exigebat, et inimicum
licentiam odii dabat; deligi vero inimicos fidei praecepit
Sed haec explicatio nequaquam ret difficultatem ut ex dicen-
dis constabit.

187 In 1a explicatione ait Suarez. Judaeis
fuisse praeceptum amare amicos quatenus tales, et eos
odisse qua peccatores. Haec sequuntur Suarez loco
meus loco supra citato. Sed nihil hominus pro
tamen hanc non reputo sufficientem: nam lex perfe-
ctionis addidit legi veteri praeceptum in hoc passo ma-
ximum perfectionis. Sed si ita illegeretur praeceptum,
nihil perfectionis adderet: ergo. Prob. Minor: quia lege
veteri Christus praecepit diligere amicos quatenus
et eos odisse qua peccatores: ergo. Aliis ita explicant
praeceptum legis veteris de odio inimicorum, ut velit,
per inimicum illegi Diabolum, quem odisse debemus,
et non quaerere bona omnibus diebus vitae nostrae. Sed
hoc subponere non potest, quia etiam modo jubens
nullo modo diligere Diabolum, aut ei benefacere.

188 Pro Salmeron et Maldonatus locis citatis num-
mero 183o quem dixerim procedunt, dicunt quod duplicem
posse esse inimicum, alium civilem, legalem alium.
Inimicus civilis est ille, qui in rebus civilibus no

bus noceat et adversatur. Legalis, et quasi spiritua-
lis respectu Judaeorum, quibus ipsorum sunt praecepta,
scilicet habitatores terrae Chanaan, et finitimi alii
Populi Idololatriae dediti, ac donis, vitiis affecti.
De his legalibus Inimicis data fuit lex, ne quisquam
cum ipsis pacis, et amicitiae foedus iniret, propter peri-
culum perversionis, quod patuit est in Salomone. De
2do vero Inimicis civilibus videlicet data fuit lex eos
diligendi.

189 Princeps autem pacis, Christus Dominus qui omnia
eo deleto foedera rupta sanavit, substulit a manu
hoc praeceptum odii, ac discessit ut dicitur ad Roma-
nos 10° Non enim est distinctio Judaei et Graeci inter
eos qui fideles. Unde etiam actionis 1o Petro Apostolo,
et per eos omnibus fidelibus praecipit ne abnegat a serpen-
tibus, aliis quod alibus, quae apud Hebraeos erant
immunda, hoc est a Gentilibus Idololatris et Propha-
nis. Et maxime ultimo mittens Apostolos universum
mundum omni creaturae praedicare Evangelium et omnes gentes
aut Nationes quaecumque vitiis inquinatas, et legi,
et populo Dei inimicas vera charitate amplecti, et om-
nino, quo possint ad fidem convertere. Hoc modo ipse
Auctor, Christus reliquam legem veterem non
ut quae malam ut Manichaei calumniabantur,
sed ut quae minus perfectam aliquo perficien-
do.

190 Apperte tamen hic explicandum Sanctus Gregorius

Homilia 35ª in Evangelia ibi: Cum praeceptum sit diligere a[mi]cum suum, et odio habere inimicum suum, accepta tunc Justis licentia fuerat, ut Dei inimicos, quos et adversarios conta possent virtute opprimerent, eos quoque gladio ferirent. Quod in novo testamento procul dubio compescitur, cum per semet ipsum Veritas praedicat dicens, diligite inimicos vestros etc. Verde de meo ... Sanctus Doctor quintus maximus perfectior sit Lex, seu Doctrina novi testamenti, quam veteris. Hac explicatio gubernandi multum vera est, et 12 Sti Augustini explicatio de differentia, qua forte plus verbis, quam re ipsa dissidet.

Ut tandem propositam difficultatem Judicium feramus, Suppono

491 1º odium esse duplex, aliud Inimicitiae, et aliud abominationis aliud. Primum est quo alicui volumus malum, quia ipse malum est: hoc odium est per se malum, et versatur circa personas. Secundum quod dicitur abominationis, est illud, quo aliquid aversamur tamquam nobis malum, et cupimus a nobis longe abesse, et permittamus destrui: hoc versatur ... et per se circa

res dictas a personis, et aliquando ratione rerum/
etiam circa personas, quae ipsarum rerum gerentes
ut causa; ita ut prosit res ipsas abominari
personas prout malas; non tamen odium esse posse
de malis, immo est aliquando licitum et honestum
ut infra disputabimus. 3a tamen tractatus probabimus.
Suppono 1°: utrumque odium dupliciter accipi po-
sse. Primo pro actu interno. Secundo praecisi-
se pro actu externo, quamvis ita externe circa quos
nos gereremus, ac si eum odissemus, quod ut fi-
at fieri potest absque vero actu interno odii.
In hoc sensu dicitur esse Ezechielis 33° Deus/
Oblationem tradidisse [illegible] justitias [illegible] pecca-
tis: quia neminem sic [illegible] Deus erga illos
ac si illorum esset oblitus.

192 Dico 1°: Judaeis fuit
praeceptum odium abominationis externum erga
quosdam inimicos legales. Dixi externum quia in-
ternum odium non fuit illis praeceptum, cum illo
deposset praestare quod quo circa illas natio-
nes Deus jubebat fieri. Tale interno odio.
nihil honestius. Tandem valde probabile judico,
praedictum odium internum abominationis fuisse illis
tamen permissum: quia cum licite geri posset, ut pro-

dispositae stata, sed quod difficilimus, quod hoc adeo imperfecti, et aeterni existimantur, dum exercerent actus externi odii sine ullo propriis actu interno, videtur conformi rationi illos fuisse permissos. At contra plures patrum authoritates, quae videntur probare in praeceptum, sed permissum esse Judaeis aliquod odium, interpretari facile potuerunt.

193 Deinde probatur iisdem rationibus et testimoniis, quibus probavimus supra numeris 184° et sequentibus, utrumque vetere testamento aliquod praeceptum de reddendo odio inimicos: nam praeceptum fuit quod quibusdam nationibus nullam cum eis pacem inire, nec eis quaerere bona, sed potius quod ipsi possent eas penitus extirpare; at quae haec omnia sunt actus externi odii abominationis: ergo odium abominationis externum praeceptum fuit Judaeis.— Dices, ex praedictis testimoniis non colligi praeceptum, sed permissum; quamvis valeat lex non approbaret ipsius liceitatem praedicti odii, sed dissimularet, et tolleraret propter hac vitanda peiora, puniendum tamen erat in altera.

Ad 3am 1o: quod illud esse dicenda permissio,
sed strictissimum praeceptum, cujus violatio pu-
nita a Deo gravissima poena; sed id prop-
ter odium abominationis externi punitum fuit a
Deo poena gravissima: ergo praeceptum et non permis-
sio fuit praedictum odium. Major constat: Prob. minor
ex Lib. 1o Regum Capit. 15o ubi Saul poenas
arguitur, et e regno ejicitur, ob non occisum a Gag Regem
Amalecitarum: ergo Sauli praeceptum et non permissio
fuit odium externum abominationis. Vide discursus
de eo de religiis.

731 Ad 2um: quod omnia peccata mortalia
prohibita erant in lege veteri; sed si teneret
solutio, non omnia peccata mortalia essent prohibita
per legem: ergo. Minor constat: quia juxta solutionem
odium esset permissum, et tamen esset peccatum puni-
endum in altera vita. Prob. Major: quia observatio
legis antiquae sufficiens erat ad consequendam vitam
aeternam: ajebat enim Christus Dominus Matthaei 19o ado-
lescenti interroganti quid faciendo obtineret vitam
aeternam, ut servaret mandata, tamquam id su-
fficeret; at quando non prohiberentur omnia peccata mor-
talia, non sufficeret observare mandata legis ad ob-
tinendam vitam aeternam: ergo omnia peccata mortalia
prohibita erant in lege veteri. Rettatam,

quod praeceptum erat odium abominationis contra Judaeos
non extendebatur ad omnes nationes Idololatras nec
ad Inimicos civiles, sed tantum ad quasdam nationes
specialiter. Constat notanter: quia expresse Exodi 23° di-
citur ut quidquid Inimici bona, eos Iubet et Iuvenes [illegible]
in necessitatibus. Et Deuteronomii 24° Israelitis pro-
hibetur abominari Idumaeos et Aegyptios, qui tamen
erant Idololatrae.

493 Dico 2°: odium Inimicitiae nec prae-
ceptum nec permissum fuit in lege veteri Hebraeis.
Haec est apperta mens S. Thomae 2a 2ae quaest. 34a
art. 3°. Probatur: odium Inimicitiae est intrinsece malum
contra omnes quae mentiri: ergo nec praecipi nec permitti po-
tuit Judaeis in lege veteri. Constat consequentia: quia lex
vetus fuit Sancta, et cujus observatio sine
dubio conduceret in vitam aeternam: non autem esset Sancta
illa lex, quae praeciperet vel permitteret aliquid intrin-
sece malum: ergo. Probatur antecedens: intrinsece malum est appe-
tere malum alterius, quatenus tale, et praecise prop-
ter se; sed odium Inimicitiae hoc modo appetit al-
terius malum: ergo est intrinsece malum. Minor constat
ex definitione explicatione odii Inimicitiae. Maior etiam:
quia intrinsece malum est quod intrinsece repugnat rationi;
atque intrinsece repugnat rationi appetere malum al-
terius quatenus tale, et praecise propter se: quia sic nulla
retineretur ratio boni: ergo. Confirmatur: quia odium Inimicitiae

vult alteri malum sine ulla mensura et tempore: tale illud erat Dejaniræ in Herculem, et nunc felix jacet, scilicet occisus, quicumque scilicet, quos odit, primum id odium inimicorum est per se malum: et odium inimicitiæ est per se malum, ac proinde nec præcepit nec permittit potuit lege sua.

196 Ex dictis constat, nec quamlibet peccatores licite posse nos odisse odio inimicitiæ: sicut nec Deus ita illos odit; quia si Deus ita illos odisset, vellet eis malum sine ulla mensura et tempore, et tantum quantum eis inferre posset, quod est absurdum. Hinc etiam illius de facili ora quædam loca Scripturæ, ut illud Sapientiæ 11o ubi de Deo dicitur, nihil odisti eorum quæ fecisti, scilicet odio inimicitiæ: loquitur ubi Sapiens de Deo puniente peccatores, et dicit, quod quamvis Deus eos puniat æternis pœnis, non tamen ex odio inimicitiæ id facit. Sic scilicet facile aliud ejusdem Sapientiæ locus Cap. 14o ubi dicitur, similiter odio sunt Deo impius et impietas ejus: ubi agit solum de odio abominationis, quod potest esse honestum, et reperiri in Deo.

197 Jam respondetur ad argumenta posita numero nostro 187

Respon. ad argum. positum nunc 187 omissa majore, omissa
negatione, et supposito, quod scilicet quod similiter fuisset
hic violatio praecepti, distinguo minorem: sed violatio prae-
cepti diligendi inimicos dilectione opposita odio inimi-
citiae, sit nego minorem: opposita odio abominationis,
concedo minorem. Ad cuius probationem dico, Hebraeis, scilicet
Judaeis dictum fuisse quod odio abominationis exter-
no, non vero inimicitiae haberent quos Deus inimicos,
quos ipse Dominus Deus designavit, ut Aegypt.,
ne societatis, aut pacis foedus inirent cum Ammo-
nitis, Philisteis, et paucis aliis. Ex quo praeceptum dili-
gendi inimicos non violatur per possessionem odii ex-
terni abominationis, sed potius cum illo bene cohaeret
tale odium, ut patet in quolibet justo qui se
amore Dei erga homines conformans, diligit alterius
dest proximos, et abominatur eorum impietatem
et vitia, quod quod ipsos impios qua tales. Vio-
latur tamen per positionem odii inimicitiae, quod est
ex suo genere malum, ac proinde a natura prohibitum.
Quod quidem odium nec praeceptum nec permissum fuit
Judaeis, ut patet relinquimus, sed praeceptum fuit
dilectio contraria tali odio inimici.

Restat ut nunc nonnulla

198 alia solvenda pro pleniori resolutione quaestionis,
quorum 1a est: Si praeceptum esset Judaeis odium inimi-

abominationis ex terra erga quas de ratione, de-
cendum esset, Christum dixisse legem veterem
tanquam malam, per illud Ezechielis repetitum:
Ego dedi eis praecepta non bona, ad hoc intelligendum:
2°. Neque obstat: quia hic fuit error Anti-
quorum suorum lib. 19° contra eundem
Faustum refutavit. Ut Respondeamus suppono, le-
gem aliquam variis modis posse corrigi. 1°
per legem contrariam quia prior tanquam mala
et inutilis abrogatur. 2° per decendo quod
praecepta, quae licet littera prioris legis vi-
dentur contrariari, mente tamen legislatoris
magis manifestata sunt, et praesenti statui
Reipublicae magis apta. 3° per directam abro-
gationem legis, quando inducit novum statum reipubli-
cae, ac veteris pro quo solo erat lex lata pla-
ne tollit.

192 Respondeo Christum Dominum in dictis verbis non co-
rrexisse legem veterem primo modo, hoc est, eam excluden-
do tanquam malam et inutilem: quod fide constat, eam
fuisse bonam, et Deo authore latam; ut supra quaestiones has
ostensum manet. Correxisse tamen 3° modo ut supra
praedictis, abrogando ubi debebat ceremonialia
et Iudicialia: quae nec solis pro Iudaeis fuerunt

lata, Illaque usque ad passionem Domini, vel saltem usque
quoque ad promulgationem legis novæ in pentecoste, ut
docet Apostolus ad Romanos 7°, et ad Hebræos
8°. Comperit etiam vel post adimplebat Apostolus
Divus legem Mosis 21° nec: ut licet præcepta
de amore inimici. Videat autem præcepto ve-
teris legis de odio abominationis externo, tunc
tamen suffragante legislatoris accomodatissimum
est pro sua Ecclesia, quam Ipse paulatim formabat,
et ad quam a suis discipulis volebat omnem huma-
no gentem in vitam sui Evangelii prædicare,
sua maxima charitate.

Inter a Divi usus

200 qui testamentum authoris est noster ad perfectionem
vitæ adducere: et quemadmodum præceptor puero
incipienti discere scribere præcepit, ut in vel scri-
bat, quam primus stilo plumbeo ducat rectas lineas,
quas in scribendo sequatur; et deinde postquam
profecerit, prohibeat illi dicto modo scribere ut
assuescat etiam sine illis lineis litteras recto or-
dine collocare, quam tamen decet, præceptor inde
tam præcepere [illegible], aut [illegible] præcepti
per 2um fuit denegare, sed ipse pro hoc ex
plicare, et sic paulatim adducere puerum ad perfec-

terum Doctorum; ostendendo illis prae-
ceptis fuisse temporale ratione imperfectioris sta-
tus illius populi, quod iam pro praesenti nunc
conveniret. Sic Filius Dei praeceptor sapien-
tissimus Hebraeum populum instar puerorum in-
struebat praeceptis non adeo perfectis, et quae mi-
nime eorum infirmitati conveniebant; deinde
ad quod pro [illegible] voluit perfectioribus
praeceptis deligere, quod et fecit in lege gratiae;
non abrogando tamquam mala illa praecepta, sed
tamquam nunc temporis minus utilia statui
religionis.

207 Sic quia Hebraeis ob eorum imperfectio-
nem licuerit pluralitas uxorum, quas unus
simul valde ducebat ut constat ex capite Gau-
demus de divortiis; et exemplo Patriarcha-
rum, qui simul plures habebant uxores, et etiam
quod valde ex levi causa posset uxor dimitti,
ita ut vinculum matrimonii dissolveret, ut pa-
tet ex Deuteronomii 24° nunc per legem gratiae,
quae ad majorem nos ducit perfectionem utrumque illi-
citum est, et quamvis valde fieret, in quantum lex illa di-
vortii, et polygamia fuerit mala, sed quod

nys perfecti et post legis Christi minime ignorass-
sibi discernentes de odio.

Secundum Augustinum:

202 Sed dices: placet theologis cum S. Thoma 1a 2ae
quaest. 108, Christus non addidit praecepta aliqua moralia
praeter praecepta Sacramentorum; sed de praeceptis fuis-
set Judaeis odium erga abominationes, et hoc Christus
abrogasset non dicto diligendo diligendum et amo-
rem suum daret aliud morale praeceptum, distinc-
tum a praeceptis Sacramentorum. Respondeo negando
minorem: quia quando Christus pro novo ecclesiae statu,
odium abolendi vetere, addidit esse de jure naturae
minime prohibitum a Christo Domino fidelibus,
prohibitum etiam esse jure naturae et dilectio inimicorum
praecepta: unde ajunt D. Thomas diligite inimicos vestros
non induxit novum praeceptum, sed vetus et natura-
le renovavit.

Sed dices: Deus non dispensat in lege
203 naturae: atqui de jure naturae est dilectio erga odio
[illegible]: hoc odium [illegible] praeceptum sub
abominationibus, hoc odium non fuit praeceptum sub
Deus. Dico, Deum non dispensasse in jure naturae
quod praecepit Hebraeis odium abominationis. Solum
quod non [illegible] aliorum in vetito Domino

eo quod significationes et factum sit ab libertate Deus
vetat, sine ulla dispensatione fieri licite: quando
ratione illius significationis pravitatem habet nisi quia
nisi Deus vetat; ita scilicet significationes pro
prias habere intrinsecus odio abominationis opposita
[illegible] [illegible] [illegible], nisi Deus [illegible]
[illegible] mortis et aliud praecepit. [illegible] sine
ulla dispensatione potuit Deus praecipere Iu
daeis odium externum abominationis ad praecaven
da [illegible] mala, quae oriantur certe, si ipsa
cum [illegible] et amicitias [illegible] [illegible] gentilium.

201 Tertio arguitur: Ideo esset praeceptum Iudaeis odii et abomi
nationis respectu aliquarum gentium, quia [illegible] capit. 50
dicit se odisse Idumaeos; scilicet ita sit [illegible]
praeceptum, scilicet adversus [illegible]: Malach. [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] capit. 23 Deuterono
nomii expresse prohibet odium abominationis erga Idu
maeos per haec: Non abominaberis Idumaeum, quia frater tuus
es: quod praeceptum [illegible] fuit odii abomi
nationis respectu Idumaeos diversis temporibus [illegible]
[illegible] se [illegible] erga Iudaeos. Primo pacifice,
et hospitaliter, [illegible] [illegible] [illegible]
tolerantiam [illegible] [illegible] se [illegible], plu
rimas [illegible] moralis virtutes exercuit maxi

me non praevaliterint: post, quam toto annuo Idumaeo-
rum se [illegible] [illegible]; [illegible] veritate abesse patet,
ceperunt Hebraeis esse [illegible] suis pravis
exemplis, et perpetuis bellis et [illegible].
Itaque fatta fuit lex pro illo statu Idumaeo-
rum [illegible]; deinde quam [illegible] dederunt [illegible]
mis quibus [illegible] Hebraeorum eos odisse tenebatur. Sed
de his satis.

§§us Quintus.

Quid teneamur praestare Inimicis

105 Theologia haec tota est moralis, et pro casibus diversis resolvenda. Haec ex duplice generali principio dependet. Primum est: tenemur praestare inimico ea omnia, quae alteri cuicumque, et ipsi si inimicus non esset. P. Thomas Hurtado tenet hoc praeceptum esse de fide. Ratio tamen illius est: quia inimicitia non tollit rationem proximi, qui status societatem et capacitatem ad aeternam Beatitudinem: ergo omnia quae tenemur praestare proximo cuicumque tenemur etiam praestare inimico. 2um principium est, non tenemur praestare aliquid speciale inimico, quod teneamur praestare etiam cuicumque proximo, et ipsi si inimicus non esset. Ita docent Theologi cum Sto Thoma in hac quaest.

ne 23a arc. 8o et 9o. Ratio est, quia inimicitia non est motivum, quo inimicus fiat dignior speciali amore aut speciali bono, ut praesuppositum est: et quae ipsi debentur solum debentur quia proximus est: ac proinde nihil speciale debetur inimico quod sibi non debeatur cuilibet proximo, vel ipsi si inimicus non esset.

206 Colliges hinc 1o. praeceptum esse solum amorem negativum, verum etiam positivum, hoc est praeceptum esse non solum non odisse inimicos, sed etiam eos amare actu positivo charitatis theologicae. Ratio est: quia quod quisque tenemur praestare cuicumque proximo, et ipsi etiam inimico si inimicus non esset, debemus praestare inimico; sed tenemur non solum non odisse proximos, sed etiam eos diligere actu charitatis theologicae: ergo. Nota hunc amorem charitatis, qui cadit sub praecepto non debere esse inimicorum in particulari; hic satis est si diligamus eos in communi: quia caeteros proximos nobis non inimicos non tenemur eos diligere in particulari ut supra diximus. Colliges 2o non tenemur etiam vi praecepti non excludere inimicos a beneficiis communibus, et signis etiam communibus benevolentiae. Ita Divus Thomas art. 9 et eximius Doctor disput. 5a secc. 5a per Rossor tract. 2o lib. 12, et

Inimicus Deus Theologi. Ratio: quia haec exclusio est odium externum, et signum odii interni; sed tenemur non habere odium externum, nec dare signa odii interni: ergo. Neque obstat quia excludere inimicum solum quia inimicus est, est affectus vindictae, vi cujus nollemus inimico id quod pro nobis optamus. Et confirmatur: quia ea exclusio dat justam causam offendiculi inimico, et aliis praebet scandalum; sed ex charitate tenemur non dare justam causam offensionis inimico, et etiam aliis vitare scandalum: ergo.

203 Colliges 3º non esse licitum ab orationibus, quasi in generali fundimus, excipere inimicum. Ita auctores supra, quos sequitur P. Granado controversia 3ª de charitate tract. 6º disput. 6ª. Probatur ex dictis: quia oratio quam in generali fundimus est beneficium Dei; sed non est licitum excludere inimicum a beneficio Dei: ergo. Dices 1º quia ecclesia in sacrificio missae, et aliis publicis orationibus excludit excommunicatos, et haereticos: ergo ea exclusio mala non est ex se, ac proinde fieri potest licite. — 2º quia amicus potest licite excludi ab oratione et beneficio Dei: ergo etiam inimicus. Patet sequela: quia non plus debemus inimico

pro Amico. — 2°: qa possumus satisfactionem
applicare Amico, et non Inimico: ergo etiam possu-
mus applicare impetrationem, tam Amico, et Ini-
mico. Quod constat a paritate, quia vero potuit:
possumus applicare satisfactionem uni Amico
et non alteri; ut constat ex usu proximorum;
ergo etiam possumus applicare satisfactionem amico et non Ini-
mico: qa ut saepe diximus, Inimicus de Inimico
non ex facto meliori Dei

208 Respondeo ad primum
nego esse disparitatem, quia excluditur ab ecclesia
facta, et ab aliquo particulari. Nam Ecclesia
tanquam publica a Christo nostro Domino
collata excludit excommunicatos ab orationibus
omnibus: non autem privatus et singularis
hac autem non gaudet, ideo quia Ecclesia
quem excludit: quia ad modum Iudex le-
gitimus nocentem iustè punit, quod facere
non quilibet non potest: quia Iudex legitimus
et non alius habet publicam authoritatem. Ad 2um
nego anq: semel enim quod oratio, vel bene
ficium sit meum, nobis non licet aliquem exclu
dere sive sit Amicus sive Inimicus, alliae

illi: Conseq praecepti Charitatis: de dignitate aequa
omnia debet sanctis excludat peccatum gravem,
vel levem. Item gravi tantum materia. Ad
3um dico, quod si satisfactio fiat pro commu
nitate, erit tunc beneficium divinum, ac proinde
non licere excludere aliquem a tali satisfac
tione; si vero satisfactio non fiat pro commu
nitate, sed alicui particulari afficeretur,
tunc quoniam beneficium divinum non est, possumus
excipere vel aliquem vel inimicum absque
violatione praecepti Charitatis: quia illa satisfacti
o beneficium particulare a quo quemlibet
excipere possumus.

209 Instabis: quia licet doctrina
data vera sit loquendo de beneficiis
debitis, secus loquendo de beneficiis
divinis liberalibus. Probatur: quia si quis potest
negare aliis potest etiam negare inimico; sed
beneficia divina liberalia licite potest negare
aliis; alioquin non erit liberale, sed debitum:
ergo beneficium liberale potest negare inimico.

Respondeo negando consequentiam. Ad probationem dico
neg: Illa quae potest negare [illegible]
negare in uno ex suppositione quod [illegible]
[illegible], nego min: [illegible] ommnia
et cadit [illegible]. Sicut sacerdos qui
non tenetur quotidie celebrare potest licite ho-
die et casu non celebrare, tamen ex suppositione
quod vellit celebrare, tenetur debito ordine,
et intra ritus ecclesiae celebrare: Sic similiter
licet non teneamur offerre beneficium omnino
liberale [illegible], neque [illegible] particula-
ri, sed ex suppositione quod vellemus illud om-
nino offerre, non possumus [illegible] se ani-
se [illegible] quin sit [illegible] excluden-
re: quod illud beneficium ex suppositione no-
bis determinatur [illegible] debitum.
Nego 4.um

27. quibus capitibus et circumstantiis tene-
mur salutare, alloqui [illegible]
vel ei caput aperire. quippe haec et simi-
lia aliquando sunt beneficia specialia

alegdo beneficia dnia. 2do ad suff befecia
specialia seu signa singularia beneficentiae tum Inimi
cis n debent: nullum enim speciale beneficium Inimico de
bet, sicut nec alteri etiam Amico. 2do vero beneficia
suff dnia, et signa benevolentiae quae debent personis
eius status, et dignitatis cuius est Inimicus, tunc
lege charitatis tenemur, n denegare ead Inimicis.
Itaque si Inimicus sit P. Dnus aut sponsor aut aliqua
summa maxima dignitatis persona, quae dein nec status
et dñum homines salutare consueverunt aut praeveni
re salutando tunc etiam lege charitatis teneor saluta
re, aut praevenire salutando: nam in circumstantiis
salutatio servit beneficium dnie, ex cuius denegatione
sequeretur scandalum, et affectus vindictae demons
traret.

277 Insuper si occurrens Inimicus me salutat,
teneor per se loquendo eum resalutare. Ratio est,
quia per se loquendo in illis circumstantiis resalutatio
servit beneficium dne. Dixi per se loquendo quia
si Inimicus sit servus aut filius, n teneor
resalutare, sed denegando eo benevolentiae signo po
ssumus eos punire, ut resipiscant. Sed ut optime
notat Emmanuel Rodriguez Stom 1o Summae
Cap. 13o dclue 3a licitum n est Pri aut Dno

ad multos annos negare prædicta signa benevo
lentiæ ut alloquium et similia: ac proinde P. aut Dominus
tenetur ut Matrimonio ex facto aliquo tempore judi
cio prudentis sufficienti pro iræ alloquium filius
aut servus, et venire in magna necessitate, aut spi
rituali extrema: quia cum signis denegatis spe
cialiter oportet esse licitus, quo excluso, ut dictum
peccatum grave, et ideo oritur scandalum.

212 Colliges 2.º licet quod nobis modo inimicus
es, antea fuerit familiaris amicus, non propterea teneris servare familiaritatem cum ipso:
unde si inimicum ante inimicitiam salutabas, vel
cum ipso alloquebaris, non teneris post inimicitiam eum saluta
re aut alloqui. Ratio est quia hæc sunt benefi
cia particularia quæ nulli debentur, ac proinde nec
inimico, nam ob inimicitiam non fit melioris conditionis, aut
dignior nostra benevolentia. Quod si hæc oriatur scan
dalum, curare teneris tollere inimicitiæ modo ex
terna omnimodo possibili etiam cum juramento,
si opus fuerit.

213 Quæres tandem circa remissionem injuriæ
quo pacto videlicet tenearis remittere, quando si
inimicus petat veniam? Suppono, inimicum teneri pete

re ab offenso veniam pro se vel pro alio juxta illud
Xpti Dni: si offers munus tuum ad altare, et illic
recordatus fueris, quod frater tuus habet aliquid adversum
te, relinque ibi munus tuum ante altare et vade
prius reconciliari fratri tuo. Quapropter quilibet
qui offendit absolvendus non est, nisi ille reconciliet,
petat quod veniam. Quod si modo de et secure non po-
test petere sufficit, interna animi reconciliatio, et
voluntas petendi veniam per se vel per alium, statim
ac occurrat commoda occasio. Ad 2o si uterque
offendit alterum, qui prius offendit prae eloquio
do tenetur prius adire alterum, ut tenent Professores
quaestione. Vtma et Bonacina dubio 5o nisi for-
te qui prius offendit graviorem injuriam accepi-
sset ab alio: quia in hoc casu qui majorem injuriam
irrogavit, tenetur alteri satisfacere prius.

214 Ad quaesitum 3m respondeo. Certum esse apud omnes,
nos teneri deponere odium inimici et remitte-
re injuriam, quamvis offensa est. Quod doce-
ratio datur etiam si inimicus veniam non petat: quia sic
faciet nobis Deus, nisi remiseritis fratribus
in cordibus vestris ut ajebat Christus Matthaei 18o

a Sui sensu, deponere odia interna sed etiam tendere externa, quod si alias deponeremus quo propter signa placationis et benevolentiae exhibenda sunt inimico veniam petenti, ut dixit sup. theolog. hic quaest. 83a art. 8o, quia cum alias circumstantiis denegare ea signa externa esset moraliter argumentum odii interni, et causaret scandalum tum inimico tum aliis. ex causa tamen ab hac obligatione suspensiones, quia aliquando denegare possunt ea signa, ut subditus inimicus veniam petens puniatur, et cum postea reus fuscat, et cautior fiat. Insuper oportet quidem tamen adhibere, quos supra posuimus. Insuper certum est, non dari obligationem remittendi iniuriae quoad satisfactionem damni, quod ab inimico accepimus cum honore, aut cum bonis fortunis; itaque possumus licite exigere satisfactionem. Sed tamen notandum, quod non sit satisfactio exigenda per se privata auctoritate: quia haec erit vindicta, sed coram iudice ut intra leges inimicus puniatur, cogatur quod satisfacere offenso ad aequalitatem.

216 Sed rogas, an offensus aliquando teneatur acceptare satisfactionem inaequalem? Resp. prius praeter felicis pauli, damnum est irreparabile, petit veniam prius

et offerat Satisfaciendo pecuniariam, quam potest, quaeritur
an Paulus teneatur acceptare eam Satisfactionem, ac proin-
de teneatur non accusare Inimicum coram Judice?
Ex his D^r disput. 5^a Secc. 5^a P. Valentia quaest.
3^a Koninc disput. 24^a dub. 6 et alii 12 notti
Doctores tenent nullam esse obligationem acceptandi pecuniale[?]
nam Satisfaciendum, Ita tamen ut ex vi hujus accep-
tationis debeat Paulus vel abstinere ab accusatione Ju-
diciaria. Ipsis adhaereo et probo: quia non tenetur laesus
acceptare eam satisfactionem, quam Judex ad poenam
potest imponere; sed Satisfactionem pecuniariam potest
Judex ad poenam imponere: ergo. Maior liquet
cur enim teneretur laesus acceptare Satisfactionem,
et cedere Juri suo, cum possit ipse eandem
tenere absque tali onere? Insuper confirmatur exemplo
apparenti: nam Sicut Judex potest imponere poenas
Capitales ob [illegible] Justitiae, et non ex [illegible]
ita debet, potest laesus iisdem motivis motus
non acceptare Satisfactionem, sed Judiciarie agere
tantum[?].

216 Rogabis praeterea: an offensus teneatur accep-
tare Satisfactionem honoris[?] aequalem oblatam ab Inimico? Ex.
gratia furatus erat mille aureos re a [illegible]

fert eo dem offenso, et veniam petit, quaeritur an offensus possit accusare furti prius coram Judice?

Respondeo ex iisdem principiis, quod profecto quando potest licet furti accusare: quia offensus ex motivo Justitiae, vel ex exemplo aliorum, vel demum quia delicta impunita maneant, potest contra furem agere coram Judice. Ratio: Inimici, ut supra diximus, licet reddat melioris conditionis: quia quilibet possit ob motivum condecentem petere, ut fur taliter puniatur, poterit etiam petere, quod fur tamen cum puniatur. Tamen nihil novi, quod praeter offensi animus, [illegible] accusat, liberum sit ab [illegible] vindictae: quia propter consulendum sunt poenitentes, ut Hosti satisfaciat aequali, aut proportionali dignitate agere, contra furem in Judicio.

§§ Sextus.

Utrum dilectio Inimici sit actus meo raliter melior dilectione Amici?

217 Re statim in ipso quaestionis limine offendamus notanda sunt quaedam. Primo notandum,

qd quando D. ... loquitur de dilectione, qua Deus ama
cuj, se suumq amat, implicite ab eo qui amat
Deus, sicut ... : sed de dilectione qua amicus et
inimicus explicite amatur, ut Deus sit prop
ter Deum. Secundo notandum est, quod bonae
tus actus virtutis est moralis perfectio, qua ac
tu efficacius perficitur et generalius voluntas creata
subijcit, et conformat voluntati Divinae. Ratio notati
est: quia eo moralis perfectior est actus virtutis,
quo Deus praecipue magis conformatur;
sed actus virtutis magis conformat Deo praecipue
per modum, quo actualiter efficacius perficiens
et generalius voluntatem creatam subijcit, et confor
mat voluntati Divinae: haec enim est praecipua huma
norum actuum regula. Tertio notandum majorem
aut minorem perfectionem actus charitatis desumendam esse
a majori vel minori appretiatione, qua Deus ama
tur. Quia quo actus charitatis appretiative major
est, eo perfectius et generalius subijcit, et confor
mat voluntatem creatam Divinae voluntati: nam quo magis ip
sum Deum appretiative amamus, eo magis parati
sumus plura et majora ipsius causa facere
et pluribus cum voluntati mis...

ij quo per se et generaliter affectat nostra bonitas ex divina affectu.

218 Quarto notandum est sufficere quamvis amorem finis, ut moveat ad quaevis media eligenda, etiam si talia media sit necessaria ad finem obtinendum. Constat ratione: quod potest quis amare virginitatem aequam ita valde, ut paratus sit expendere centum aureos ad eam obtinendam, et si plures, licet certo sciat, plures esse necessarios. In quo casu amor illius finis sufficit ad movendum, ut expendat centum aureos, quos scit necessarios. Quid si alius ita amet illius dignitatem, ut vellet expendere non centum, sed mille, et quot necessarii fuerint, hic procul dubio perfectius, et magis aestimare amat talem dignitatem, quam ille prior.

219 His suppositis est prima conclusio: Dilectio Dei propter se ceteris paribus est magis perfecta naturaliter dilectione amicitiae. Ita Durandus in 3 dist. 30 quaest. 2a Capreolus ibidem quaest. 1a et ibidem Albertus, Bonaventura et alios. Ita etiam P. Konig et aliqui apud ipsum. Probatur dilectio ex desiderio ...

Deus Matthæi 5° dicit: Estote vos perfecti
sicut Pater vester cœlestis perfectus est, ubi diligite
inimicos vestros ut sitis filii Patris vestri: ergo dilectio
inimici perfectior est morali dilectione amici. Probo
consequentiam: quia illa dilectio moralis perfectior est per
quam magis accedimus ad perfectionem Patris nostri
qui in cœlis est; sed per dilectionem inimici magis
accedimus ad dictam perfectionem quam per dilectionem
amici: ergo. Maior est clara. Minor constat ex alle-
gato textu: ibi namque ipse Christus Dominus exclu-
dit eos qui non nisi perfecta dilectione amici, dum
dat dilectionem inimici. accedunt passim Patres exto-
llentes eos qui actum perfectum dilectionis inimicorum.
Pro omnibus sit unus Chrysostomus homilia in [illegible] capite
33° ubi ait: Non enim magnum est erga te esse
benevolum, sed etiam benefacere, qui tibi nihil mali
fecit. Illud multo gratius est, ut tuos etiam inimicos
diligas

22o Arguitur etiam Doctor pro nobis est 2a 2æ quæst.
ne 27a art. 3° corpore ibi: 1° dicit: Nos comparando videlicet dilectionem inimicorum et dilectionem amicorum
ex parte rationis propter quam diliguntur, [illegible] dilectio inimici
præeminet dilectioni amici. Probo ex [illegible]

Et Itaque: ea dilectio propter Deum habita mo
raliter perfectior est, per quam Deus magis appretia
tive diligitur; sed per dilectionem Inimici ceteris paribus
Deus magis appretiative diligitur quam per dilectionem
Amici: ergo dilectio Inimici propter Deum habita per
fectior moraliter est dilectione Amici. Maior constat
ex 3° notato. Minor probatur quia per illam dilectionem
propter Deum habitam ceteris paribus Deus ma
gis appretiative diligitur, per quam difficiliora ex
se talia implentur; sed per dilectionem Inimici prop
ter Deum habitam ceteris paribus difficiliora
ex se talia implentur, quam per dilectionem Amici:
ergo. Minor constat: nam diligere Inimicum procul
dubio difficilius ex se est, quam diligere Ami
cum: Primum enim refugit tota natura nostra, ad
2um vero suaviter trahit affectus: difficilius
equidem est ponere equale contra, et pati
duram et relinquere amorem sua indemnitatis naturalis,
quam amorem ad quem contendit tota natura. Maior
etiam est clara: quia magis appretiative amo Deum,
quando propter ipsum plura, et maiora facio, et
duriora patior.

227 Dixi ceteris paribus: quia sine ex
ponere contingit periculo vitae pro salute spirituali

amici est actus per quem magis appreciative diligitur
Deus quam per actum, per quem vellet dare inimico pro
vitando eius mortem. Itaque casus solvitur est, quod utraque
dilectio amici scilicet et inimici sit aequalis in ra-
tione, intensione, et extensione, si quae sunt, in quo se tempera-
rent duplicate in obiectis et aliis circumstantiis exhi-
bitis supra positis.

222 Arguitur 2° contra 1°: Ille actus est melior,
qui habet melius obiectum; sed amor amici habet me-
lius obiectum non solum reale sed etiam formale: ergo. Probatur
minor: quia amicus est obiectum habens majorem
bonitatem et perfectionem, quam inimicus: ergo amor amici habet
melius obiectum. Idemque necessarium etiam loquendo
de obiecto formali. Nam obiectum formale dilectionis inimici, quod
propter aliud amatur, est utilitas alterius respiciendi
id propter quod amatur: sed non est, quod utili-
tas rei propter aliam amatae sit major, quam est
utilitas alterius rei propter eundem finem amatae,
et quod nihil bonus actus quo amatur haec 2a sit me-
lior et perfectior, quam est actus quo 1a amatur.
quod patet in vidua illa paupere, quae misit duo
minuta in Gazophylacium, et tamen dicitur plus dedisse,
seu actum meliorem fecisse, quam ii qui plus

peccatum dederit quod fuerit major utilitas ad
promovendum Dei cultum quam donationem totorum, quae
in me natis vidum. Et ratio est: quia perfectiora-
tur, qui propter amorem alterius objecti ponit pro
[illegible] a majori appretiatione illius objecti propter
quod ponit vidua de illa quod faceret ut sibi defi-
ceret, cultum Dei prae aliis magis appretiabat.
Sicut qui deleret propter Deum inimicum, quod quidem
difficile, magis Deum appretiat prae illo dicto, quam
qui deleret propter Deum amicum, quod facile est, si
quod [illegible] parva. [illegible] quod in semper ami-
cus est objectum melius, ut [illegible]: idem
argumentum est universaliter verum.

Arguitur 2°: quando

223 agens perfectius operatur circa objectum sibi magis
proportionatum et applicatum; sed amicus est objectum
magis proportionatum et applicatum charitati: ergo charitas perfec-
tius agit suum amorem circa amicum et consequenter amor
amici perfectior est amore inimici. Quod [illegible]
est, dicit Lorca, id fieri de perfectione ex parte potentiae [illegible]
[illegible], quia de perfectione ex parte potentiae in majori appretia-
tione: quia magis appretiare amicum amicum
quam inimicum: [illegible] Respondeo [illegible]: quando
agens perfectius operatur circa objectum sibi magis pro-

formatur et applicatur perfecte degustata praecedat objecto circa quod operatur, ideo magis perfecte degustata dulcia, degustato prius quod operatur, magis [illegible]. Illud ad reliquum. Itaque amor [illegible] quod amicus praesens [illegible] spectatus magis [illegible], et [illegible] amicus [illegible] inimicus etiam [illegible] spectatur: caeterum cum perfectio actus charitatis [illegible] sit non ab apprehensione amici, aut inimici [illegible], sed ab apprehensione summae bonitatis propter quam amicus et inimicus amantur, ideo est, quod major applicatio et proportionalitas [illegible] circa quod [illegible] amando, nihil tribuit perfectioni actui charitatis. Immo [illegible] perfectior actus charitatis, quo [illegible] et magis [illegible] proportionatus fuerit [illegible] propter Deum amatus ut docet [illegible] loco supra [illegible] fortior ostenditur [illegible] dilectio, quo propter [illegible] difficultatem implemus: sicut [illegible] est fortior, quo [illegible] materiam [illegible] [illegible].

221 Probatur 3.º amor magis debitus [illegible] perfectior; sed amor amici est magis debitus, quam amor inimici: ergo amor amici est magis perfectus. [illegible] [illegible]. [illegible] amor perfectior est quo conformior [illegible]; sed amor magis debitus conformior est [illegible] [illegible].

3. ad agere ergo sed, ad cujus praxim sufficienter
charitatis. Cujus facultas sufficit ei, qui habet cap-
tivitatem, aut ... deficientis ponat actum meliorem
et perfectiorem, quam qui audiat Sacrum die festo, licet
hic ponat actum majoris debiti, quam ex actum a priore
positum.

225 Quaeres 2º. an qui omittit Sacrum die festo ne
tali die formet actu charitatis, quam qui ipsum audiendo intendit
Captivitatem, vel vitam pecet, licet nullum omittat
praeceptum, tamen qui vocet Captivum aut Religiosum
magis se dedicet, et conformet voluntati divinae locata
quam ille alius qui audit Sacrum die festo: nam ille
ex hujus actus paratus agere, audire Sacrum
si praeceptum occurrat, hic autem ex hoc illius voto, quam
audiat Sacrum nec est paratus habere Captivitatem aut
Religionem: et ille perfectius et generalius se sub-
jiciat voluntati Dei per illum actum, ponit perfectio-
rem actum perfectionem. Sic similiter qui ponit delectionem
Inimici, licet ponat actum minus debitum, quam ex
delectione amici (ut supra pertinere), ponit actum per-
fectiorem: quia perfectius et generalius se subjicit et
conformat voluntati Dei, et superius dixi nuper.
Ex his infertur, quod licet dilectio amici sit major
odio Inimici, tamen amare amicum melior erga
se Inimici: Sicut majus est omittere Sacrum die festo

quam omittere Voti Castit. aut Religionis et nihil
homini, id est melior auditio sacri sali diei, quam Vo-
ti Castis aut religiones. Sic j.

226 Arguis 4°: Si dilectio Inimici
esset melior et perfectior moraliter dilectione amici, etiam
esset melior et perfectior dilectione parentum, et sui ipsi-
usmet; sed hoc est falsum: ergo et quod dilectio Inimici sit me-
lior dilectione Amici. Respondeo negando minorem: quamvis licet verum
sit longe majorem esse obligationem diligendi parentes,
et se ipsos, quam Inimicos, attamen longe perfectius
est diligere Inimicos, quam parentes et se ipsos. Quia
ipse amor Inimici quodammodo virtute includit amorem
Parentum: qui namque diligit propter Deum Inimicum, quod dif-
ficilius est, paratior etiam erit diligere Parentes et
se ipsos, quod dulcius est, quando occurrat occasio: E contra
ipse vero amor Parentum et sui ipsius propter Deum
ex vi sua non reddit subjectum efficacius paratum diligere
Inimicum etiam urgente praecepto, ut per se satis constat.
quam ob rem Christus Dominus Matthei 5° ajebat: Si enim
diligitis eos qui vos diligunt, quam mercedem habebitis?
nonne et publicani hoc faciunt? quibus dare intendit
dat amorem parentum et sui ipsius esse ex se imper-
fectum, et posse reperiri in peccatoribus: quod verum
tenet etiam si parentes et Amicos propter Deum
amemus: quamvis stare possit quod sic eos amemus quod
Deum super omnia diligamus: nam possumus propter Deum

amare Parentes et Amicos, et nullo modo inimicos. Ergo difficilius perfectius. Ideo quod Christus docet, amorem inimicorum esse amorem filiorum Dei, se diligentis Deum super omnia.

§§§ Appendix.

Qua ratione difficultas operis illud reddat perfectius moraliter.

227 Dum fortasse alicui videbitur, quod difficultas exoriatur in ponendo propter Dei amorem inimicorum libenter actu sic ipso actus moralis perfectior, et vel ex consilio dici possit melior et perfectior amor inimicorum, adeo difficili. Dum quoque alicui videbitur, quod opus est perfectius vel ex majori libertate vel ex majori intentione, duratione, aut etiam appretiatione; sed difficultas amoris inimicorum nullo ex his capitibus, est causa cur amor inimicorum sit perfectior amore Amicorum: ergo ex eo quod amor inimicorum sit difficilior, non est censendus perfectior moraliter amore Amicorum.

Respondetur primo quoad 1am partem: quod operis facilitas aut difficultas inferens est ad libertatem attendenda: quia licet amor inimicorum difficilior sit, ex illo majori, aut minori libertate ponetur quoad 2am partem:

228

ra quo dispositio difficultas est, eo minus aptus eo Voluntas
sui amorem excitare, sed potius natus est eam avertere;
sed quo minus aptus est voluntas sui amorem excitare,
et quo magis ab eo eam avertit, eo tanquam dedecorem et re
minore reddit amorem: Q. Quoad 3um: qua difficul
tas quoque opere reddat quandam violentiam, etsi
quendam contra amorem: Q. difficultas quae reperitur contra
amorem intensiorem reddat eum minus diuturniorem.
quoad Vitam: Nam a praecedentibus ex majori apparet
pro tunc, sed meretur a praedicit melior qua difficul
tior: Q.

229 Ut innotescat in quo sensu diximus difficul
tatem quae in patiendo amori intensior apparet, con
tinere amori praedicto majorem perfectionem, qua amori
amici, suppono difficultatem a cujus operis posse ex
variis capitibus provenire, ac augere. Per ipsa natura ope
ris, quod ex se sit arduum et difficile; quale est actu
quaerere vitam splendidam, et humilem, et abjectam am
plecti, vel eligere et patienter ferre pro Deo absque
strepitu et scena. Secundo ratione malis inclinationis, aut altae
rius contrariis operatus potentiae, et in vitiose. Sic ratione tene
ri difficulius patitur dura et aspera. Tertio ratione
actus aut naturalis inclinationis vitiosae: Sic qui vehe
mens ad aqua vitia inclinatur difficulius operatur

Virtutis specie

230 His suppositis dico, quod difficultas amoris inordinati, si spectatur illa praecise quae oritur ex concupiscentia vitiosa, non est causa per se majoris moralis perfectionis dicti amoris. Probatur hoc platius num. 227 et 228: dixi praecise quae oritur ex concupiscentia vitiosa, quia istud distat ab eo quod praestet majorem perfectionem, ut potius minuat perfectionem actus: quia est causa ut finis honestus minus perfecte et efficaciter ametur. Dices: ea quae majori labore nobis constiterunt solemus pluris facere, quam alia aeque bona. Deinde eo res solet esse carior, quo difficilius acquiri possit: ergo ipsa difficultas operis est causa majoris aestimationis. Respondeo negando sequelam. Ad 1um argumentum dico, hoc fieri non quia amamus ipsam difficultatem, aut laborem, sed quia nos ipsos amamus, ac proinde non libenter videmus frustra pro re parva multum laborasse. Ad 2um dico hoc non oriri ex amore difficultatis, quae est in acquirendo tale rem, sed quia tunc alias ejusmodi res acquirere non possumus nisi magno sumptu.

231 Dico 2o: difficultas amoris inordinati quaecumque sit praecedens est causa majoris perfectionis praedicti amoris, quia amoris honesti, si propter Deum [illegible]. Probatur: quia difficultas operis honesta ex natura operis, vel ex concupiscentia naturali [illegible]

tiosa, quæ ut vincatur propter Deum exigit majorem appretiationem ipsius Dei quam exigit opus facilius cum per accidens careat majori perfectione quam opere difficiliori; sed difficultas amoris inimicorum orta ex natura naturali ut vincatur propter Deum exigit majorem appretiationem ipsius Dei, quam exigit amor amicorum: ergo minor ex dictis num. 218 constat.

232 Probatur major: difficultas quæ ut vincatur propter Deum, nisi operans habeat majorem appretiationem Dei, quam habet qui operatur res faciliores, exigit ut vincatur propter Deum majorem appretiationem Dei; sed difficultas orta natura ut vincatur propter Deum, nisi operans habeat majorem appretiationem Dei, quam habet qui operatur opus facilius: ergo majorem constare videtur, minor etiam: nam impossibile probatur est, quod quis propter Deum ponat opus difficilius, nisi perfectius et magis appretiative amet Deum quam qui ponit opus facilius, alioquin fortasse ipsa natura vere magis conveniat: aliquid enim movere debet operantem ad vincendam difficultatem; sed nihil aliud relinquitur nisi major appretiatio: ergo hæc illum impellit ad victoriam difficultatis. Verum verum est, quod qui ponit opus ex se facilius propter Deum absolute posset illud ponere æquali dilectione majori appretiatione Dei quam ponens opus difficilius, sed rarum est hoc

et eccedit exigeq valem actus facilis et difficilis, juxta quae nos loquuti sumus.

Disputatio Secunda.

De Ordine in adimplendis Praeceptis Charitatis erga nos ipsos et Proximos servando.

Explicatis iam prout licuit, vnde praeceptorum charitatis, et ordine amoris erga Deum, restat dispa[?] agere de ordine praeceptorum charitatis erga nos ipsos et proximos ex praecepto servando. Quod praestabimus Deo dante in hac disputatione, comparando bonum objectum cum alio, et ostendendo quodnam plus minusve sit a nobis ex charitate diligendum.

Quaestio Prima.

Comparatur dilectio sui ipsius cum dilectione Proximorum.

§. Primus.

An quilibet debeat se ipsum magis diligere

233 Una opinio in hoc puncto est negativa: docet enim cum Sto Thoma 2a 2ae quaestione 26 art. 4o, et ex Doctore disput. 9a de Charitate Secc. 1a docet, unumquemque plus debere se ipsum diligere quam ceteros homines et Angelos: ac proinde se dilectionem Dei praeferendam esse dilectioni sui ipsius. Et hanc ortum habuit illud tritum axioma, Charitas bene ordinata incipit a se ipso. Itaque Deus ut potentissimus et verissimus amplector et proximi: Charitas fundatur in participatione naturae, et communicatione Beatitudinis: et post Deum, qui est principium naturae et Beatitudinis debemus diligere plus eos, qui magis participant nostram naturam, et Beatitudinem; sed quilibet magis participat suam naturam, et Beatitudinem, quam naturam et Beatitudinem cuiuscumque proximi: nam quilibet participat per identitatem suam naturam, et per veram (?) unionem Beatitudinis principium, et proximi naturam et Beatitudinem solum per similitudinem et affectum: ergo quilibet debet se ipsum plus diligere quam proximum quemcumque. Affert

234 ex Sto Bonaventura in 3o dist. 29a quaestione 3a:

quod quodlibet ens plus appetit perfectionem quam sit ipso, quam quod alio simili: et quodlibet pars diligit plus totum corpus quam quo est ad suum centrum, quam corpus sibi congruum: ergo charitas primo inclinat diligendum nos Deo, quam ad inveniendum Deo proximum, quae nobiscum solum habet similitudinem: ergo non sic ex charitate debemus nobis desiderare Deum quam proximo; ac proinde plus diligere nos quam proximos. Confirmatur 1° ex [illegible] nostri rationis: quod legitur Levitici 19 et S. Matthaei 22° jubemur proximos diligere sicut nos ipsos: ergo dilectio sui ipsius est quasi mensura et exemplar dilectionis proximorum; sed exemplar et mensura semper est potior et prior regulato: ergo prior et potior est dilectio sui ipsius, quam proximi.

Dices: ex

231 charitate debemus magis diligere ea quae magis Deo placent, et quae cedunt in majorem Dei gloriam, sed saepe proximus magis Deo placet, et cedit in majorem Dei gloriam, quam nos ipsi: ergo saepe debemus diligere magis proximum quam nos ipsos. Respondeo dilectionem charitatis esse essentialiter respectivam ad subjectum in quo est, et ad cujus perfectionem immediate dirigitur ipsa charitas: quapropter debemus magis diligere ea, quae per se, et in abstracto magis placent Deo, sola

ea quae magis placent Deo supponuntur: Dato enim non
quod placeat magis Deo, quod ego non mentiar, quam
quod mentiendo sim causa impediendi multa pec-
cata venialia in proximo. Tertio, Christus quia
est in me non permisit quod ego venialiter peccem,
licet inde sequeretur conversio, et salvatio omnium
ceterorum hominum, et etiam Angelorum, ut desuper constat
ad ergo.

236 Absolvendo de amore in genere breviter,
sed ex dispositione praecedenti quaestionis. 1a Art. 2o diximus
unumquemque debere posse majori aliis intensive perficit, scilicet
intensive scilicet, intensive, et appretiative, quaeret quia
ex hoc debeamus nos diligere prae proximis? et
quidem quod spectat ad intensive nullum non est praecep-
tum ordo, ut constat ex dictis quaestionis 1a Subalterna
refertur nominibus in bonis definitas de aliquibus
bonis nostris. Insuper ex quaerimus bona spiritualia
et externa corporis, duobus est in quibus deberemus
nos diligere prae proximis. Et circa 1a sit

§. Secundus.

An in Bonis Spiritualibus debeamus nos appretiative et objective magis diligere quam Proximum.

237 Ex superius dictis suppono, quod diligere quae

plus, quod quis alteri es velle illi majus bonum quam alteri: deinde ad plus se praeparantes et quidem perfecit bonum unius bono alterius. Suppono 1° supra, plura esse bona spiritualia, quibus diversa sunt comparanda. 1° carentia omis peccati, et peccatum peccandi. 2° exercitium omnium virtutum praecipue actus charitatis Dei. 3° Aeternitatis Deo. 4° Materialis satisfactio ad aeternam beatitudinem necessaria. Quinto major perfectio. 6° Status ad majorem perfectionem ducens. Deinde disputatur, an praecepto charitatis teneamur ea nobis magis appetere et bene quam aliis desiderare et amare?

238 Certa et apud omnes alii docent, praeceptum charitatis obligare ut diligamus nos secundum magis quam proximum. Itaque dicunt, charitatem permittere ut alteri velimus majorem gratiam, gloriam, aut perfectionem quam nobis ipsis. Ita Dominus tradit et sustinet Suarez 1a 2ae disput. 28 sect. 3a. Imo ... non hoc sed charitas ... permittit eligere et velle ... quod Deo displiceat, sed velle alteri majorem gratiam quam nobis ipsis Deo displicet ... permittit charitas ... ... Deo displicet ... ordinem charitatis ...

altero majorem gratiam quam nobis [illegible] [illegible] velle [illegible] eis placet praeterea [illegible] magis placeret [illegible] [illegible] velle id quod magis placeat [illegible] praeterea magis [illegible] [illegible] ex alia [illegible] velle alteri majorem gratiam quam nobis ipsis. patet [illegible] quod Deo magis placet quod velle magis nobis. et [illegible] [illegible] majorem [illegible] [illegible] Deo majorem [illegible]

2.o Impugnatur 2.o [illegible] es [illegible] bonum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deo [illegible] [illegible] quod ex [illegible] per [illegible] et [illegible] majorem [illegible] Deo [illegible] bonum et [illegible] velle alteri majorem gratiam quam [illegible] excitare ad [illegible]

Dictabit, quod velle alteri majorem Gratiam Suam quam nobis [illegible], minime [illegible] Gloriam [illegible] quod charitas [illegible] permittit charitas [illegible] [illegible] velle alteri majorem Gratiam Suam, quam nobis, [illegible] [illegible] majorem perfectionem [illegible] Dei [illegible] ad, [illegible] quo aliquis [illegible] perfectior, eo [illegible] magis Dei Gloriam promovet, et aliis [illegible] salutis et perfectionis aliorum permoveat [illegible] [illegible]: quod velle alteri majorem [illegible] [illegible] quam [illegible] velle [illegible] [illegible] talenta, [illegible], et [illegible] proficiat [illegible] [illegible] [illegible] majoris, et magis perfectus.

24. Aufert Lorca: quod [illegible] aliquis [illegible] majorem Gratiam Suam, quam nobis, atque permittit Charitas, quod vellemus ipsi quod sumus, et nobis quod nobis: ergo gradum, Beatitudo Sua alterius, major sit quam nostra, permittit Charitas, quod plus bonum amemus alteri, quam nobis. Id [illegible] est: quod licet Charitas permittat, imo et praecipiat, quod alteri velle [illegible] quod suum est, nihil tamen Charitas [illegible] permittit, quod nobis velle [illegible] minorem Gratiam Suam et alte

alteri majorem. Ratio est quia velle nobis minorem gratiam et alteri majorem est velle quod nostra gratia non excedat, nec aequet gratiam alterius; sed hoc non permittit charitas: ergo. Probo minorem: charitas non permittit negligentiam procurandi quod nobis magis perfectum, et magis gloriae Dei; sed velle quod nostra gratia illius non excedat neque aequet gratiam alterius etiam non perfecti sui, negligentiam procurandi quod nobis magis perfectum, et maxime gloriae Dei: ergo.

Dessz

241 Charitas non obligat ut velis maximam magis perfectum: ergo neque charitas permittet, ut velis maximam perfectionem proximi: quod licet magis Dei gloriam spectat. Dico 1º quod licet non semper adsit obligatio ex vero praecepto, caeterum ex quadam decentia semper tenetur velle mihi majorem perfectionem quam alteri. Dico 2º quod licet antecedens sit verum, falsum tamen est sequens. Et licet ad majorem Dei gloriam spectet, ut proximus possideat majorem charitatem quam ego, non tamen spectat ad majorem Dei gloriam, ut ipse habeat majorem quam ego charitatem. Itaque nulla est ratio cur velle proximo majorem gratiam quam mihi.

242 Ct. Valleâ disput. 3ª quaest. in 1ª parte 3º P.

Hinc disput. 25 dubio 3º venesi, an Materia
esse velle alteri majorem gratiam quam nobis
ipsis, aut nobis velle hunc excessum gratiae prae pro-
ximis. Ad horum dissolutionem notandum ordinem charita-
tis teneri, eque ac tenemur diligere nostros
proximos, quoad ea praecepta quae spectant ad fa-
lem [illegible] aut ad illa sunt necessaria:
licet ex [illegible] pugnationibus sequitur Magister Lor-
cae [illegible] ordinem prae [illegible]: quam gratiam
et ad eo gradu tenemur ordine charitatis
nobis et proximis velle, ex qua major Dei
Gloria sequenda est; sed major Dei Gloria
sequitur si nobis et proximis vellemus aequalem
gratiam et [illegible], vero si nobis majorem proximis
minorem amemus, aut e contra: ergo. Minor est
certa: ostenditur minor: major Dei Gloria sequi-
tur si a nobis et proximis Deus amet amore
summo, et vero si a nobis ita ametur, et a
proximis minori amore, aut e contra. Ergo. Proba-
tur: major Dei Gloria sequitur, si ab omnibus
proximis et a nobis praestetur Deo ad obsequium
[illegible], vero si haec praestent a proximis,
vero a nobis, aut e contra. Sed si a nobis et
omnibus proximis amet Deus amore summo, nos et

proximi praestabimus od obsequia possibilia:

283 § De delecta ad aprestavâ sui ipsius respectu proximorum facilior est resolutio. est enim vera sed quam tradit Card. Lugo disput. 9.a de charitate secc. 4.a P. Fagundez tom. 1.o tract. 28 P. Valles disp. 3.a quaest. 1.a puncto 3.o P. Petrus Hurtado disput. 169 de charitate sect. 2.a P. Konine loco supra cit. et plures de extraneis. esse respectu status Anthes, nullus posse licite praeferre bona spiritualia proximorum praecepti ea quae ad justificationem pertinent, aut ad illa sunt necessaria bonis spiritualibus propriis, sed omnis quemlibet tenere vi praecepti charitatis praeponere bona spiritualia propria bonis ejusdem naturae omnium hominum et angelorum. Ratio quam ut magis mentem apperiamus suppono, bona spiritualia, de quibus nunc agimus, esse, in 3.es classes dividi: alia enim sunt bona spiritualia negativa, ut est evitatio omnis peccati alia sunt quae amitti non possunt absque peccato ut est gratia sanctificans, virtutes infusae saltem theologales, beatitudo aeterna, quae nulli sine propria culpa negatur, nisi propter peccatum. Alia demum negatur,

quod sint ex eis, quae absque peccato admitti possunt; talia sunt solatia spiritualia, gratia curationum et alia.

244 Dico 3o: bona spiritualia nostra proximi et 1i generis ex charitate praeferre debemus bono spirituali proximi; vero bona 3i generis, ac proinde ex charitate tenemur diligere nos plus ac praeferre quam proximos. Declaro quoad 1am partem esse de fide, constat id ex illo Pauli ad Romanos 3o: Non sunt facienda mala ut veniant bona. Et Matthaei 16 quid prodest homini si universum mundum lucretur, animae vero suae detrimentum patiatur. Idem tradit Augustinus [illegible] 52 afferens, nunquam licere proferre mendacium, etiam propter excellentissimum finem, et quamvis ex mendacio sequatur conversio gravium peccatorum proximi, imo licet sequeretur inde salus spiritualis totius mundi. Et ratio est evidens: quia implicat quod in aliquo casu sit licitum committere peccatum: consequentia patet: quia implicat quod licet non esse peccatum, et quod est peccatum non licet: nam peccatum est malum et prohibitum, ac proinde illicitum: ergo implicat contradictionem, quia aliquando

liceat committere peccatum: et vitatio primi peccati
praeferenda est cuicumque bono spirituali proximi.
Id enim quod nunc est nunc est malum propter nullum
finem licitum, quamvis excellentem fieri potest bonum
et licitum.

215 Quod autem observatio illius quod sine peccato
amitti non potest praeferenda etiam sit cuicumque bono
spirituali proximi, constat: quia ista bona, ut suppo
nimus, amitti non possunt sine peccato; sed pecca
re numquam est licitum propter quodcumque bonum proximi,
etiam communitatis cuiuscumque: ergo. Itaque qui vellet
amittere ista bona, vellet etiam peccare: quia hoc
est necessarium, ut absolute amittantur; et propter
nullis motivis liceat peccare non licebit velle amit
tere illa bona. Quia propter nullum potest affectu
absoluto et efficaci desiderare privationem gratiae, charitatis
virtutum supernaturalium, quae requiruntur ad gratiam, et
scilicet nullus potest desiderare carentiam perfectionem
suae beatitudinis: quia ista evenire non possunt absque
peccato contra dilectionem.

Quoad 2am partem potest
246 facile ostendi: quia illa bona quae non tenetur homo
sibi velle, non sunt praeferenda bono cuicumque

proximi; sed bona quae sine peccato amitti po
ssunt non tenetur homo sibi velle: Ergo. Maior probatur
ex praeceptis charitatis: quia praeceptum de ordine charitatis sup
ponit praeceptum absolutum de ipsa dilectione cha
ritatis: quia ut prius teneatur se diligere su
pra alterum, necesse est quod etiam teneatur absolute
se diligere: quia qui tenetur magis diligere, te
netur absolute diligere, ut est evidens: Ergo ea bo
na, quae absolute non tenetur prius sibi velle
non tenetur velle sibi potius quam proximo. Itaque qui
non tenetur sibi nec alteri velle Episcopatum, non propterea
teneri velle sibi Episcopatum potius quam alteri, ne
quod est contra. Affirmat nullus tenetur velle sibi
ista bona, videlicet, illa quae sine peccato amit
ti possunt: Ergo. Probatur antecedens si teneretur sibi velle
ista bona peccaret illa amittendo; atqui ut
supponitur non peccat: Ergo. Minor sic si non peccat ea ami
ttendo, poterit licite absque ulla causa non procu
rare ea bona: Ergo a fortiori poterit licite non
procurare aut amittere ea bona propter sa
lutem spiritualem proximi.

Arguens 1o contra 1am

203 Adhuc: honeste possumus aliis velle excellen
tiora quaedam gratiae et gloriae quam nobis: Ergo non te

nemo aeque nos ac proximos respective diligere. Porro autem honestum est quod placeat nobis excellens Gratia et Gloria quam Beata Virgo et Apostoli prae nobis consequuti sunt. Resp. ex alibi dictis, quod honestum et pium est, quod nobis placeat excellens Beatae Virginis et Apostolorum Gratia et Gloria, non tamen est honestum aut pium, quod nobis placeat, nos non esse tam Sanctos quam ipsi sunt. Quoniam sit optimum desiderare licet, nos tantum amare Deum, eique placere, quantum illi eum amarunt, eique placuerunt.

208 Porro 2° ea eadem ratione honestum et pium est desiderare quod ordo Divinae praedestinationis, qua aliquos ad majorem Gratiam et Gloriam prae nobis praedestinavit, impleatur: Sed Porro autem non desiderare ut impleatur talis ordo est affectus contrarius deo et aversionis a Divina voluntate, et desiderantis patebit. Resp. Respondeo, me post longam considerationem, opinari esse non esse affectus contrarios et aversionis a Divina voluntate desiderare habere similem Sanctitatem et Gloriam, quam habuerunt Sancti. Deus enim non elegit singulos homines ad certum gradum Gratiae et Gloriae ante praevisa eorum merita: Itaque quamdiu sumus in hac vita

debemus semper aspirare ad Maj. Sgtis
et Gloriam, ut deo favente, cuius divina juvat
[illegible], si aliquis potest, saltem non desistere
re ablue hic desiderare perfectionem Sancte
magnis passibus progredi, et ad hoc tota co
natione [illegible], ne forte aquiramus,
aut saltem desideremus et conemur esse
quoad Maj. Grat. et Glo., quas Deus nobis
predesignavit, quod sint aequi authentis effect
realis.

249 Quare cum pro dicendum, Deus quantum
es ex sua part., si per nostris debilitatem et socor
diam non stare, cum perse quem quod nobis, pertine
nere ad longe Maj. Sgtem, quae sit ea, ad
quam de facto sumus perventuri, atque ad
equalem eam, quam [illegible] maximi sti. Et
hoc debemus desiderare et omni modo ad hoc cona
ri. Nec hac ratione videmus majoribus sanctis
Maj. Glo. sed nobis similem optamus, et a perfectione
magis quam alii quod honestissime et absque ulla
dubia fieri potest.

Atque 3° charitas simplicitatis reclinat
250 aliquando ad minorem Sgtem operantis: [illegible] ex vi charitatis

[illegible] tenentur eque delegere debent nos, et primo. probatur ante: Christus aliquando [illegible] dixit ad statum absolute minus perfectum, et [illegible] adquirendam perfectionem, ut si sub publicas negotiis [illegible] aliquem, ut relicta religione, matrimonium ineat: et [illegible] probatur: quia si id esset necessarium ad impediendam gravia bella et regni evertendum, aut ne aliquis [illegible] cum periculo [illegible] subditorum regnum [illegible] deberet, teneretur quis ex charitate relicta religione matrimonium inire, ut [illegible] fecit Casimirus Rex Polonorum.

251 Respondeo nulli dubium esse, statum religiosum esse quidem ex se perfectiorem, ut [illegible] non semper faciat homines perfectiores. Quemadmodum datio elemosinae centum aureorum est melior [illegible] de datione unius aurei, non tamen semper illa melius facit, aut magis est meritoria, ut patet Luc. 12 [illegible] vidua [illegible] deo minima [illegible]. Itaque cum charitas ex talibus causis [illegible] aliquem ex religioso statu ad secularem, cum non [illegible] ad minus sufficiens quam cum [illegible] ad [illegible] [illegible] voluntatis cum [illegible] [illegible] statu aequaliter se Deo [illegible], quamvis hic unio extra Religionem

sit difficilior. Atque ista 3a legem ordinaria
nequeat tam perfecta, nisi extra religionem
ab eo quod nulla necessitas a Religione avo
cat.

252 Dico 2a, 2o dicunt aliqui aeterna
Beatitudo propria non est praeferenda bono spirituali
proximi: et bona nostra spiritualia quae sine pe
cato amitti non possunt non sunt praeferenda bono
spirituali proximorum. Probatur quia Moyses Exo
di 32o petiit a Deo et quidem ex charitate, ut
dimitteret populo peccatum vel ut illum deleret
de libro vitae. Idem Sanctus Paulus ad Roma
nos 9o optat esse anathema a Christo pro
Judaeis; sed hoc est non praeferre propriam
Beatitudinem bono spirituali proximorum, et pe
nes sit praeferre bona spiritualia proximorum
proprio bono, atque super facto hoc se et merito
vivorum fuit immanis deformitas charitatis. Et

253 P. Cor
nelius a Lapide plane sentit, Moysen
desiderasse carere Beatitudine pro totius
populi salute, sed non carere gratia; quod
affirmat ex Ruperto et ex Sto Bernardo

multi tam PP. exponunt Moysen de morte
temporali. S. Aug. nu q. 147a super Exo.
et Abulensis judicant, Moysen pro his pervolenter
loquutum fuisse, et esse quadam filiali cum Deo
confidentia, quia nimis cupisse se quoad modo causa
populi quem Deus volebat delere: ut Deus aut ipsi
cum populo perderet, quod se sciebat nunquam facturum
aut effectu utroque servare. Sicut si filius Regis
ipse charissimus videns Patrem tractum alicui mil
iti nervis(?) paratum [illegible] niteretur eos mili
tes, qui eos occiderent, se eidem [illegible] immisceret,
et ad P. clamaret, ut aut illis parceret, aut
secum illis occideret, sed S. Pater nullo modo facturum.

25a

[illegible] illegendus S. Paulus, vel etiam de morte
corporis ut putat S. Hieronymus. Sed similiter alii
nus dicunt cum Cardinali Toleto, [illegible], et [illegible]
[illegible] 3a S. Paulus fuisse loquutum de se cum ad
[illegible] Judeorum legem ardenter sequebatur et
Dei ecclesiam supra modum persequebatur; tunc enim
tantum Judeos fratres amabatt, ut pro illorum
lege et gloria optaret separari a Christo, et maius nihil.

qua propter dixit Apostolus ad ... tempo-
ris ... Iudeus erat ... quam loqueretur de
desiderio veræ charitatis, diceret. Apostolo siquidem
... præcipue ... scriberet ardebat Christi
et primas quam ... quam aliud.

255 Arguitur 2º: bonum
totius præferendum est bono partis; sed quili-
bet iustus est pars ... Dei: ergo bonum ... præfe-
rendum est bono proprio cuiuslibet iusti. Res-
pondeo distinguendo maiorem: sed quilibet iustus est pars
... Dei, nego minorem: est ... maior ... charitas
... [illegible] ... quod est primo et
principaliter ... [illegible] ... Dei, quæ ...
tat, et ... [illegible] ... et fiere
... participatione ... et ... principaliter
... Dei ... [illegible] ... fidelibus
societatis. ... [illegible] ...
... [illegible] ... bono
... particulares: ... [illegible] ...
... peccato: ... [illegible] ... vide quæ
diximus numero 235.

Arguitur 3º: ... charitate
256 nemo velle ... procurare maius bonum Dei

seu ejus majorem gloriam: de majus bonum Dei, seu
majorem gloriam est multorum gratia et salus aeterna,
quam unius solius gratia et salus: ergo Deus quomodo
eum [illegible] vi charitatis tenemur velle, et procurare ma-
jus bonum Dei, seu ejus majorem gloriam, consequen-
ter [illegible] nobis charitate, idest charitate deserere dicta nego-
tia. [illegible] licet gratia et salus aeterna multo-
rum majus bonum Dei sit, et major gloria, quam
unica sola, [illegible] propterea quod debet magistro nostro gratiae,
et salutis aeternae [illegible] [illegible]
mala [illegible] bona. Et quamvis ad [illegible] licet ma-
jus bonum sit recte administrare episcopatum,
quam parochiam, [illegible] propterea parochus abjecta cu-
ra propriae parochiae debet administrare episco-
patum. Et ratio est: quia [illegible] sollicitudo est de ra-
tione sibi commissis a Deo; at quid Deus [illegible]
[illegible] curam de se habere quam de [illegible]: ergo.

Ex hu-

25J jus ad dictis collige, [illegible] charitate [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] salutem
[illegible] evidenti periculo perdendi [illegible] salu-
tem spiritualem. Ratio est: [illegible] [illegible] [illegible] illud
officium se exponeret periculo evidenti perdendi,

Sed qui se exponit periculo evidenti peccandi, peccat: iuxta illud qui amat periculum peribit in illo: sed cum non liceat etiam pro salute universi peccare, non licebit etiam pro salute universi suscipere officium aliquod cum evidenti periculo peccandi. Si autem periculum peccandi in aliquo officio sit remotum, ut est in mercatura lucri honesti causa, in militia et similibus, licet pro salute propria, aut alia probabili causa talia officia suscipere. Ratio: quia hoc non est de se, neque ex suo genere est peccatum: sed propter salutem spiritualem proximorum, aut propter aliam iustam causam potest se exponere periculo peccandi, quando non aliter potest munera aut officia adipisci. Quando autem sit periculum proximum aut remotum, communis sensus proborum et prudentum virorum iudicio relinquendum iudicandum.

258 Colliges: quando charitas non exigit declinat ab illo ad quod hic et nunc obligamur, quia per hoc debet aliud bonum quantumvis excellens ad quod non obligamur. Ratio est: quia charitas semper declinat a non peccando. Potest habere quoque quod alio bono etiam excellentiori; sed facere illud ad quod hic et nunc obligamur est non peccare: ergo charitas declinat ad illa

cujus ... Id adq[ue] hic et nunc obligamur. Ideo cha-
ritas magis se elevat ad solvendum pecuniam credi-
tam, quam ad elargiendam eleemosynam mendico. Sic
etiam magis obligat, charitas erga creatorem dei, ut
certi famulis patientiae quam ad vacandum orationi pro
profectu divino et sic de aliis.

Colliges 3o: quod licet pro-
259 na quae sine peccato possunt admittere, licite possi-
mus post ponere bono spirituali proximorum, licite etiam
possumus, imo et meritorie, velle carere beatitudine
supernali ad tempus propter salutem spiritualem
proximi. Ratio est: quia nullus tenetur velle sibi
visionem pro omni tempore: ut beatam differri
pertinet, sed peccatum delatum ad hoc augmento meri-
ti abunde compensatur. Hoc desiderium expressit Pau-
lus ad Philippenses 1o Coarctor a duobus desiderium
habens dissolvi et esse cum Christo: permanere autem
in carne necessarium propter vos. Simile desiderium
habuisse testatur Ribadeneira magnum parentem
nostrum Ignatium.

§. 3us.

Utrum bonum temporale proprium praeferendum sit bono etiam temporali proxi neorum.

26 Ut certa ab incertis secernamus: Suppono 1° licitum
esse, imo et obligatorium pluribus in casibus
tenere propria bona temporalia, et nihilominus
ipsa exponere pro bono communi reipublicae, vel reg-
ni: quia bonum commune ceteris paribus praeferri de-
bet bono privato, ut docet hic Divus Thomas ar-
tic. 3 quia propterea si Patria ab hostibus cape-
retur, ego ergo periculo vitae adderetur praeliari
teneor teneor cum evidenti periculo vitae
praecludere adita. Similiter si Rex aut alia per-
sona ad bonum Reipublicae necessaria in gravi periculo persiste-
ret, debet privatus si habet illi succurrere, et
si opus fuerit ea quae illi exibere ut fugiat
aliquo modo per [illegible] legitimus a [illegible]. Juxta
lo de Merc[illegible]

27 Suppono 2° bonum proprium
inferioris ordinis postponendum esse maiori bo-
no alieno etiam temporali: quia in extrem[…]

negotia temporalia, quae debemus aliis [illegible],
necessaria, licet inde sequatur aliquod detrimentum
famae propriae et minoris conservandae. Sic de
hoc postea cum de eleemosyna agemus. Suppono
3°, licitum esse pro spirituali bono spirituali alterius
non vitae, sed cum bono vitae. Atque licitum esse
vitam et mortem alterius permittere, et proprium vitae
[illegible] et famam alterius honorem et propriam [illegible]
animo, et sic de aliis bonis corporalibus. Ratio
est quia licitum est non diligere plus quam semet
ipsum quoad aliqua quae quoad corpus, ut de se
patet [illegible]. Suppono 4° licitum esse
se exponere periculo probabili mortis ad [illegible] se,
[illegible] certam mortem spiritualem alterius, quae
est [illegible]
[illegible]. Ratio est: quia certa mors spiritualis est major
malo, quam periculum probabile mortis propriae;
et minus malum proprium [illegible] postponi [illegible]
bono spirituali: [illegible]

262 His suppositis dico: tota quaestio
de [illegible] ad [illegible], [illegible] possimus [illegible]
[illegible], et [illegible] pro [illegible]
[illegible] hominis [illegible], vel [illegible] hoc
esse plane illicitum, et [illegible] [illegible]

docuerunt Quaradiq a St. dist. 45 quaest. 6.a
Sus Antoninus 1o part. titulo 6o P. Vazquez
1a part. opusculo de Eleemosina cap. 1o Cardinalis
Belarminus Lib. 3o de bonis operibus capit. 8o Na-
varra Lib. 1o de restitutione capit. 3o qui praece-
dunt St. Bonaventura, Alexander Alensis
et Gerson [illegible]. Ita etiam P. Coninck
Salmanticenses disput. 4a Sect. 1a et apud ipsos
alii. Opposita tamen sententia absolute docet licitum
esse et honestum, perdere propriam vitam propter
servandam vitam cujusque privati. Ita Emmanuel To-
letus Lib. 5o Summae capit. 6o P. Sa verbo
homicidium, Ita etiam P. [illegible] tomo 2o Lib. 12o
capit. 4o cum disput. 25a dubio, Gradus de
Charitate Neoverpia 3a tract. 9o disput. 5a quaes-
tio [illegible] pro utraque sententia adducunt; pro 1a a 1a
dist. 4a quaest. 2a arg. 3o Pro 2a vero sententia
adducunt hanc quaest. 26a arg. 1o et 2a 3a dist.
29a quaest. Unica arg. 5o

265 Sextia media inter utraque
que praecedentium sententiarum docet, illicitum esse
necessario propriam vitam aut patri perdere ex
amore vitae communis privati; esse tamen licitum
et honestum adhuc vitam communis privati non

tem velle et pati propter bonum spirituale alicuius ex charitatis actu formaliter. Hac sententia expressè te net ... disput. 9a de charitate sect. 3a P. Vallea disput. 5a quaest. 4a punct. 3o ... tract. 28o cap. 2o quaest. 8a ... disput. 25a de charitate sect. 4a et ex thomistis Ba ñes Aragon Balderus ad hanc quaestionem 26am D. Thomae art. 4o et 5o ... hac de re.

264 Nostra 1a

conclusio: Illicitum absolutè est mortale peccatum velle, aut pati peccatum ex amore vitae proximi privati. Probatur conclusio ex S. Augustino lib. de mendacio cap. 6o ubi: Si pro illius temporali vita sua ipse temporalem perdat, non est iam diligere sicut se ipsum, sed supra se ipsum, quod sanae doctrinae regulam excedet. Duplex habetur ex P. Augustino, Sanctus Augustinus videlicet ... hoc esse ... regula, sed eam excedere: Quia nimirum talis plus diligit proximum quam illa regula praecipiat. ... est: quia ... D. Augustinus in praedicto loco est de ... ad maiorem ... facto: nullus potest vitam temporalem perdere pro temporali aliena: et multo minus potest ... animam suam amittere pro temporali aliena. Probatur ... quia vita aeterna est longe maius bonum

cuiq: quod illa esset delectio excedens regulam. Illo
do Dñi: Itaque Decrax esset contra regulam magne Abi
gerere nigi attendens esset, et contra regulas pone
re nullas faciendo pro vita alicuius: quia licet Dictus
D. D. dicat hoc esse contra regulas, sed super
regulas nihil hominis facere de eo.

265 Pignora Incepto
de Dffat: quod delictum esset tenens pro vita
temporali penarum privati, quod de probis, esse illi
... necessarium extra pro vita temporali puni
tibilis esse tota, Dicto Ibidem, quia licet videatur
Dictus Doctor Ibi voluisse dicere hoc esse illicitum,
nihil homini hoc facere de iure quod habet. Vnde haec
ratio capit. Vnus patet quia hoc debet multa
dicere et afferre a dedicata esse. Addo et
ego, quod licet hoc verum sit, tamen debebat
... de ipso quia hoc debet clare et expresse dicere
Magnus: Dictus noster Doctor tractat clarius et
apertius ut vel legitime statuit de eadem
dubitatione, sed tenendum, hoc fuisse absque
controversia magistri Rationi.
Ratio pro Delictio:
266 Ordo Suavis obligat ad diligendum nos supra
frui quatenus quod, ut superius probimus, diximus, et

fati [illegible] praepositi ex altera vita spiritualis [illegible]
[illegible] delicto [illegible] spiritualis vitae, et [illegible]
[illegible] praeposito ex altera spiritualis [illegible]
[illegible] charitatis [illegible] Ita [illegible]
[illegible] obligat. [illegible] alieno [illegible]
stat [illegible] ceteris paribus praeferenda [illegible]
bono alieno; [illegible] vita temporalis [illegible] et [illegible]
[illegible] corporalia, et [illegible]
debet vita temporalis [illegible] temporale [illegible]
[illegible] spiritualis [illegible] vitam spiritualem
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] proprie.
[illegible]

[illegible]

exligeret, quaeque a peccato mortali, quod quidem statim
patet inductione. Ita licet obligatio vergit de praecepto
Divino procuravit ex genere suo, et ex se tamen
non sit peccatum mortale, nihilominus major obli-
gatio [illegible] hujus praecepti ponitur per aliud praeceptum
esse levis: quod videlicet ex parte illa illius, [illegible]
praecepti est res parva et ratione parvitatis materiae
non est mortale.

23 Sit 2a Propositio: licitum et meritorium
esse aliquando vitam propriam privatim morti tradere
velle, aut pati propter bonum spirituale animarum,
aut alterius virtutis. Suppono hic Doctores, id quod
certum est, videlicet licitum esse, et honestum vitam
[illegible] alegado sub bono genere, propter aliud
[illegible] bonum spirituale, quale esset [illegible]
[illegible], vel salutis spiritualis [illegible] vitam propriam
alterius virtutis est, nam esse [illegible] malum, quod aliquis
vitam suam [illegible], et [illegible], quando hoc esset
[illegible] malum; propter multa [illegible] extraneum
[illegible] quibus [illegible]: licitum est
[illegible] honestum [illegible] quando cedit in
subire mortem temporalem, [illegible] velle propriam [illegible]
majus bonum vitae honestae; sed [illegible] bonum spirituale
[illegible] vitam propriam propter bonum vitae honestae: ergo
virtutis cedit in majus bonum
licitum est subire mortem temporalem propter bonum
virtutis attendendo vitam propriam [illegible]

pium prob.: quod bonum virtutis est majus bonum, quam vita temporalis: & quia sper dexit vitam temporalem propter bonum virtutis, majus bonum sperqueret sta moris ratio sperungido vitam temporalis.

269 Explicatur ex dicto nulla lege teneri sperbare semper vitam, ac proinde posse licite amittere propter bonum aliquid, sed honestas charitatis, fortitudinis, et amicitiae est bonum aliquod spi-ritus: q. virtus et honestas est perfectio longe praestantior, quam vita; ergo licite exponi periculo vitae potest: quod valde tenendum evidenti periculo vitae, praestat: amicitia dicitur; est periculo mortis ostendit, amicitia spirituali et fortitudo, quae in nemine aliena dictatur ipsa natura, nostro casu tractatur, ut patet in 1o de ... 2o laudat amicos quodam eorum propter caput. 2o laudat amicos qui se ... S. Theol. ... xati fuerunt proinde ... mori ... Capit. de similiebs ... Vide ... et Pietas, pro ... Divinis ... occisis ... pro vita ... atque ... et ... Sed ... non ... perfectior ... propter vitam temporalem ... vita spiritualis ... naturalis ... tales ... ordine ... et honestius: ... ... laude ... est honestius: ... &c.

[illegible] [illegible] potest ex [illegible] [illegible] Reservatis, [illegible] [illegible]
[illegible].

230 Quaeritur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] ad accurate, [illegible] [illegible]
[illegible] Dei, et multa [illegible] [illegible] [illegible]
Validitate [illegible] patronus [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] ex his quae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ex [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible]
Sentent. [illegible] Sententia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] 55° [illegible]
[illegible] quaestio, [illegible] [illegible] [illegible] Toletanum
[illegible], [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] explicationem [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] loqui.

231 Quaeritur 1° [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]; [illegible] pro [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] et [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] qualibet ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quae [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
Canonicum debet esse cuilibet qui requirat ad tempo-
ralia. Post [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]

dei, es prius status et honor, quia vitam ami-
ci propter honestum amicitiae aut charitatis, ideo prae-
ferre propter ipsum temporalem vitam amici, neque
meam. Si enim propter honestum virtutis diligis vitam
amici, tunc eam meritorie praeponimus statui, et
honori proprio: honestas enim virtutis magis bonum
es cuilibet quam proprius status et honor.

Arguis 2°

252 Famuli accepto stipendio tenentur se exponere cer-
tis periculis pro vita domini: et amicus pro
vita amici. Ergo etiam sequitur: quod melior es vita
amici quovis proprio lucro. Respondeo famulos teneri
se et honeste vitae periculis certis se exponere, quod
propter bonum fidelitatis, et justitiae id faciunt, non
quod propter inane et vile lucrum. Vita autem propria
amici quovis pretiosior, et carior omni temporali
lucro non tamen videtur aestimabilior bono virtutis.

253 Arguis 3° Si furiosus te invadat licite potes permit-
tere te occidere, quamvis etiam licite poteras eum occide-
re; sed in hoc casu vitam propriam perdis pro vita al-
terius: ergo licite potest perdi vitam propriam pro vita alterius.
Respondeo majorem non esse universaliter veram: quod si sis
sim peccati mortalis, nec ...

licite permittere meam occisionem, sed potius debeo ex charitate, si aliter evadere non possum, occidere invasorem. In casu autem quo peccati reus non sim, licite permittere possum me occidi a furioso, vitamque dare pro ipsius vita ex amore solius virtutis charitatis, fortitudinis et similium; quia tamen ob hoc proximum diligamus supra nos, sed potius ex ista nos magis diligamus quam proximum: quia proximi diligimus vitam temporalem, nobis vero bonum virtutis, quod maius bonum est quam vita temporalis.

Arguies

231 Contra 2am solutionem 1o: Charitatis ordo postulat ut nos amemus prae proximis; sed qui vellet aut pateretur mortem pro proximo, eum diligeret prae se: ergo faceret contra hunc ordinem, et consequenter ad hoc moveri non posset ex amore charitatis. Respondeo ex supra dictis, eum qui vellet et pateretur mortem pro tuenda vita temporali proximi non diligeret proximum supra se contra ordinem praescriptum a charitate, sed potius se supra proximum diligeret, si ad id moveatur ex amore virtutis, et hoc solum asserimus in hac solutione. Si autem moveatur ex solo vitae proximi naturali amore, tunc vero

ageret contra ordinem Charitatis, et licite proinde supra
se diligeret. ut dicemus in 2.a resolutione.

275 Arguitur 2°:

Non sumus domini vitae nostrae, et consequenter non possu-
mus eam perdere sine necessitate, sed eam debemus conser-
vare quando licite possumus; at qui amittit vitam
pro proximo etiam propter bona virtutis, potest licite
eam conservare: ergo ad id tenetur. 3°: qui habet uxo-
rem aut liberos, quibus alendis, aut moribus
christianis instruendis vita ipsius necessaria est, contra
charitatem his debitam ageret, si vitam suam pro pri-
vato amico exponeret certo periculo etiam propter
[illegible] fornicis aut alterius vitij: ergo. Ad 2.m
dico, quod saepe, ut ex probatis constat, licite possumus
non conservare vitam, etiam eo casu, quo possumus eam
licite conservare. et est doctrina communis Theologorum
apud P. Lugo lib. 4° de virtut. Cardena
[illegible] capit. 3°. Et utrumque constat ex instituto
Chartusianorum, qui licite se obligant ad abstinen-
dum carnes, etsi raro necessarium id esset
ad vitam conservandam. Ad 3.m nego consequentiam. Argumentum
procedit comparando bona virtutis proximi cum bono vir-
tutis alienae, quo casu tenemur potius se diligere

et quaerere vitam proximi quam aeternam: debet ergo praeferre vitam temporalem proximi cum bono vitae, quia, ut dixi, melius est, et diligibilius quam propria vita.

§ Quartus.

Utrum bonum spirituale proximorum praeferendum sit bono temporali proprio? R.

276 S. Augustinus Lib. 1 de Doctrina Christiana Cap. 27, et ex ipso S. Thomas hic quaestione 26 art. 5 asserit, bonum spirituale proximi plus a nobis diligendum esse, quam corpus proprium, hoc est plus quam omnia bona temporalia. Quam doctrinam complexati sunt fere omnes Theologi, et putant eam autentice traditam ab Evangelista Joanne Ep. 1a Cap. 3o ibi: In hoc cognovimus charitatem Dei, quoniam ille animam suam pro nobis posuit, et nos debemus pro fratribus animas ponere. Unde S. Augustinus Lib. de Mendacio Cap. 6o infert: Temporalem vitam suam pro aeterna vita proximi non dubitabit christianus amittere. Quibus verbis respiciunt praeter textum Sti Joannis ab uno vel altero Theologo tra

dicta, quae volunt Evangelistae loquuti de iis diebus ...,
quae curam habent carnis; sed id est solus verus deus
qui sub hoc nomine. Xpianis ... supplicandum, tenetur
Iuxta interpretationem Augustini temporalis vitae quae
pro aeterna vita Xpiani amittere: & sic loquitur de
solis de ... et iis quae curam carnis habent
sed de his Xpianis loquutus fuit.

Ratio ad minorem D. Thomae

277 est quia ad Xpiani perfectionem modo potest parpare ...
animae, quam corpus proprium, cum longe melior
proprio corpore; sed charitas fundatur in parpare
beatitudinis, et ex se generat ... sed quo melius et ...
bilius est: quia ad Xpiani iuxta rectum charitatis ordinem
magis diligenda est, quam corpus proprium. Ita Xpianus
quoad animam diligendus est supra nos ipsos quoad
corpus.

278 Sed quoniam ex supra dictis constat nos
ablue ex charitate tenere ad diligendum nos et ...
proprium corpus, ut plenius intelligatur quae hic tradi-
mus opus est explicare assignare casus in quibus
amor nostri corporis postponendus sit amori
animae Xpiani. Et suppono, quod amor animae proximi
ter ... est solum in casu necessitatis spiritualis proximi

Suppono quod sicut, quaedam necessitas alia est gravis, alia gravissima seu extrema, et alia denique levis. Necessitas gravis est quando aliquis absolute vitare potest, sed difficulter vitabit damnum. Gravissima seu extrema est illa quando aliquis vitare non potest, nisi succurratur. Levis seu communis necessitas est, quando deficere non est pariter propter frequentes occasiones, et pericula amittendi bona spiritualia. Praeterea supponendum est, necessitatem spiritualem proximi posse contingere quoad negotium aeternae salutis, vel quoad negotium justificationis. Prima datur, quando datur quod nisi ei succurratur imminet ei aeterna damnatio. 2a verificatur dum quis quod imminet est peccatum lethale. His suppositis,

239 Sit 1a Conclusio: quilibet ex praecepto charitatis tenetur succurrere proximo posito in extrema necessitate amittendi beatitudinem aeternam cum periculo propriae vitae temporalis. Ita S. Thomas [illegible] et omnes theologi. [illegible] et [illegible] disput. 2a de charitate sect. 2a. Probatur conclusio ratione manifesta: quando tenemur ex charitate praeferre bonum spirituale proximi circa quod bono temporali proprio, ut praemisimus, sed nullus casus

urgendo es, quia cum proximus extreme indigeat per rego
Vcarius Extrē: & in hac extrema necessitate proximi tenemur
ex charitate postponere quodlibet nostrum bonum temporale proximi:
tenemur & ex charitate etiam cum periculo propriae vitae
succurrere proximo ita indigenti.

28. Plura inferes ex dictis

1°, nos teneri etiam cum periculo propriae vitae Baptizare infantem morti proximum. Ratio est: quia talis infans extreme indiget nostra ope in negotio aeternae: nam Baptismus necessarius est ad salutem in re vel in voto: infans autem neque in re neque in voto potest sibi Baptismum conferre: & haec vera sunt, etiam si infans sit filius infidelium: verum cum respectu teneatur docti tum, infantes in articulo mortis posse Baptizari invitis parentibus. Praeterea infers nos teneri dormientem peccatorem excitare si illi immineat mors, etiam cum discrimine vitae propriae. Similiter tenemur ex charitate docere ignorantem invincibiliter ea quae necessaria sunt ad salutem necessitate medii etiam cum ita propria vita. Ratio est: quia talis ignorans aut dormiens est in extrema necessitate spirituali, et ideo simpliciter non potest vitare damnum, nisi adjuvetur

281 Notandum tamen manet, Idem procedere ex suppositione quod adsit spes firma, et prudens, quod nostrum auxilium futurum sit utile, et respective fructuosum proximo: quia tali spe deficiente, proximo imprudens et temerarius qui vitam suam certo periculo exponeret. Tertium notandum, quod si nostra vita sit necessaria ad majus vel aequale bonum proximi, non tenemur exponere vitam certo periculo. Ratio: quia si ex morte propria sequatur aequale aut majus damnum proximorum, non debemus ex ratione proximi degentis subeundo periculo pro eius vitae; nam majus bonum alienum praeferri debet minori bono alieno. Quod si utrumque sit aequale, illud praeferri debet quod cum vita propria jungi potest: ideo Rex excusatur ab hac obligatione, si ex illius morte timeatur publica damna et peccata: et similiter excusatur Sacerdos, quando illius morte oculus Sui ministerio remanet.

282 Sit 2a Dubium Si proximus non degeat extra nostra ope quando nostrum veniat, certum non tenemus ex charitate illi subvenire cum periculo propriae vitae, aut notabili damno honoris aut cum amne rei familiaris

hoc conclusio est comm. ex Sto Thoma Sto et Doct.
Dre ex° de p̄cept. 3a de chate Sect. 2a et Navarro
in manuali Capit. 24° num. 42°. Prob.: quia extra
Casus extremæ necessitatis p̄cept. proximi sibi providere ut deo
placeat, peccat et culpa [illegible]
[illegible] ex chate [illegible] proximo [illegible]
[illegible]. Patet [illegible] obligamur ad
[illegible] bona [illegible] temporalia, quia [illegible]
[illegible] salutis [illegible] proximi; sed hoc [illegible]
[illegible] proximi ex [illegible] negatur [illegible]
[illegible] alia [illegible] spiritualis [illegible]
proximi sibi providere: [illegible] obligamur ad [illegible]
[illegible] spiritualis [illegible]
[illegible] obligatus
[illegible] proximi [illegible] spiritualis
[illegible] gravi [illegible]
[illegible] gravi [illegible].

Itaque

283 ex hoc [illegible] proximi
subvenire subditis [illegible] gravi [illegible] spirituali
[illegible] alius. [illegible]

qua ad hoc nimis alienum a Monasterio cogit paro-
cos. Confessio enim mere sequela, et non adsistendi
obligationis, nam parochi, Episcopi et similes
ex solo ex obligatione Monachis, Ideo illa justitia
quod pastoribus spiritualibus accipiunt a subditis stipen-
dia, eo quod, ut ipsi se correxit [illegible] pro subditis
suis. Qua propter tamquam pastores, in [illegible] [illegible]
lo, [illegible] [illegible] pro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Hanc obligationem ex justitia late probat
S. Augustinus Epist. 180 ad [illegible] Epis-
copum. Hanc obligationem pro [illegible] pro temporalibus stipen-
dia, aut aliis [illegible] [illegible], aliis subdi-
tis desserat nisi fortasse [illegible] alios [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] obligatione
tenentur praelati ex solis stipendiis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] quibus [illegible]
[illegible] [illegible].

280

Dicimus 1o: quilibet privatus
ex charitate tenetur cum periculo propriae vitae suc-
currere necessitati extremae temporali proximi:
et necessitati extremae spirituali cuius libet proximi
[illegible]: [illegible] magis bonum est bonum spirituale [illegible]

bet privati, qua bona temporale Aeterni
publica. Ergo tempore gravis necessitatis publicae
et semper [illegible] et extrema necessitate spirituali alicujus
tenetur exponere proprio vitae periculo. Sed vero si quis
prudenter timeret, illud periculum futurum fuisse sibi
ruina spiritualis, excusaretur ab hac obligatione: quia salus
propria omnibus est praeferenda.

Quaeres, an Sacerdos
285 teneatur ex charitate cum periculo vitae audire confessionem
peccatoris moribundi illo petentis? R. Cum Haerta
dist. 144a Sect. 3a Subsect. 2a negative
respective et efficaciter probat hanc suam resolutionem:
quia talis peccator moribundus non est in extrema necessitate
aeternae salutis; sed nullus tenetur ex charitate
subvenire proximo privatim cum periculo vitae extra casum
summae extremae necessitatis salutis aeternae: ergo. Minor probata
est supra, probat major sic: talis
[illegible] anobis supra, quia quamvis non absolvetur ab alio
peccator salvari potest quamvis non absolvetur ab alio
proximo; sed qui salvari potest quamvis non absolvetur ab alio
proximo non est in extrema necessitate salutis aeternae: ergo. Minor
probatur: talis peccator potest elicere actum contritionis perfectae,
et sic procul dubio salvabitur. Patet:
quia

quia in iis circumstantiis tenetur perfecte scire, nullus autem tenetur ad impossibile: sic non sciat perfecte, peccat, et suo vitio damnabitur: quia potest sibi providere sufficienter, et ideo non est in necessitate extrema salutis aeternae:

286 Confirmatur exemplo ab obiis necessitatis: quia possum licite occidere aggredientem me iniuste, quamvis sciam talem aggressorem damnandum esse: sed talis aggressor non est in extrema necessitate salutis aeternae: ergo nec peccator moribundus est in extrema necessitate salutis aeternae. Probatur haec consequentia: ideo aggressor non est in extrema necessitate, quia potest sibi prospicere abstinendo se ab aggressione, quod si non abstineat suo vitio tribueret damnum; sed etiam peccator moribundus potest sibi prospicere eliciendo actum perfectum, quem si non eliciat, suo vitio tribuet damnum: ergo nec hic peccator moribundus est in extrema necessitate, ac proinde non teneor illi subvenire cum periculo vitae.

287 Nec sufficiens est disparitas, quam aliqui tradunt, videlicet quod aggressor potest facile se abstinere a conatu me occidendi, moribundus vero non ita facile potest

Iteri per affectū. Ra 2.da es: nã sese difficu-
lime post conatum abstinere a sede, ut si fit de prope-
dat ad adulterium cum propria uxore, aut alia gra-
vi causa urgente ad retinendum; neque quis tamen
tenetur permittere mortem suam; sed potius conatus repellendo
occidere: ergo licet simpliciter post conatum vitare eandem,
licet defacili aliter possit, quod est contra extremam necessitatem.

Affirmat

288 2.° Aliqua sententia: ille qui habet media sufficientia ad alle-
dum vitam, licet nollet uti eo medio, quod est contra extremam
necessitatem temporalem: ergo si habeat panem, et eo vesci nollet
moritur: sed peccator ille moriens habet media sufficientia
ad salutem spiritualem, videlicet contritionem perfectam,
ad quam tenetur: ergo licet nollet uti hoc medio, quod est contra
extremam necessitatem spiritualem. Quia propterea sicut ille qui
nollet vesci suo pane esset sui occisor, et causa
mortalis mortis suae: ita peccator moriens quod
elicere contritionem esset causa mortalis suae
damnationis. Ratio est: quia illa est necessitas extrema,
quae est de mamma, ubi pot extrinsecus; sed necessitas
quae est de mamma, quod est de mamma: quia illa
peccatoris morientis, quod est de mamma: quia illa
jam necessitas patitur quod Baptismus moriens quod Bap-
tizatus: nam quod simpliciter quod post salvatur

re nisi ab alio adjuvetur: moribundus tamen adul-
tus potest simpliciter salvari, quia non ab alio debet
subveniri: necessitas peccatoris moribundi non est extrema,
ac proinde non tenemur cum periculo vitae illi succur-
rere.

289 Dices: peccator moribundus licet possit physice
perfecte conteri, non potest moraliter propter ingen-
tem difficultatem eliciendi contritionem perfectam,
praecipue in homine diu peccatis assueto: ergo non potest mo-
raliter salvari, nisi per sacramentali adjuvetur,
quod videtur sufficere, ut homo ille dicatur in extrema
esse necessitate. Sed contra sunt Doctores, quibus libenter
subscribimus, cum homo non esse in extrema necessitate:
nam quod moraliter non possit nihil aliud est, quam
quod non possit faciliter sibi prospicere; sed extrema
necessitas est, quia homo neque faciliter neque difficul-
ter potest sibi prospicere: ergo extrema necessitas est, in
qua homo non potest physice sibi prospicere.

290 Praeterea:
perfecta contritio supposita gratia Dei, non est
adeo difficilis, ut pertineat ad impossibilitatem
moralem, praesertim in nostro casu: quia homo
ille tenetur in illis extremis elicere actus per

15

factus quia sic deliberat, peccati nullus adveniat. ad illius oppositum ergo non est possibile moraliter, ex effectu numquam secuto. Deus enim praeter liberum suum gratiae concursum. Ita corroborant hoc praesertim quando lex et praeceptum vel quantumvis difficultatem retardent possimus ad illum physice, id est moraliter possimus ad illud physice, id est moraliter obedire, et non peccare.

Quaestio 2a

Separatur dilectio unius proximi cum dilectione alterius.

~~§~~ Unus

An et quomodo debeamus unum proximum supra alium diligere?

CDI Omnes theologi cum Magistro in 3o dist. 29a et cum Sto Thoma hic quaest. 26a art. 6 et sequentibus docent, quod dilectionem proximorum servandum esse ex charitate aliquem ordinem. Ipsi etiam nat[illegible]

tantum hoc obligat: quia, si ob. et aliquis
mihi ignotus sit simul in aliquo pe-
riculo gravi animae vel corporis et ego non po-
ssum utrique succurrere, ipsa naõ obligat, ut
Patri potius quam ignoto succurram. Idem est di-
cendum in casu quo diligeret meo auxilio
indigens aliquis bene factor, et aliquis quilibet
nullus mihi speciali ratione astrictus:
quia gratitudo et charitas non destruunt naturam, sed po-
tius eam perficiunt et elevant. Tenebimus igitur
ex charitate Patri et benefactori potius quam ignoto
proximo succurrere, in casu quo utrique non possimus

292 Quaeres Utrum ordo charitatis sit ex affectu ex-
terno, seu exhibitione auxilii, sed etiam ex affect-
u interno: quia etiam affective et interne debe-
mus plus diligere unum proximum quam alterum;
quia ipsa naõ dictat magis esse diligendos
consanguineos quam extraneos: opera namque externa
exteriori debent ab affectu et ratione interno:
ergo quia plus debeamus diligere bene ex
ratione et affective quam proximum extraneum, plus

etiam debemus exue[re] et affectu illum diligere.
Quod confirmatur ex Levitico 20. ubi gravior
pena constituitur ei, qui maledixerit Patri
vel Matri, quam ei qui alium maledixerit:
et odium erga P. vel M. majus peccatum est,
quam odium erga alios: et amor erga P. et M.
est magis debitus, quam erga alios. Alioquin
qui odium erga illos non esset majus peccatum
Ideo quod praeceptum honoris parentes docuit
D. Hieronymus in caput. 5. Matthei non
solum praecepti honoris, sed etiam quod vim officium
pietatis, et charitatis erga parentes, ac proinde etiam
dilectionis cujusdam specialis.
Et D. Augustinus ex
203 primae Epistolae ad Galatas caput. 6° ubi omnes
est benedicat, quod deus pari dilectione [illegible] erga
omnia [illegible], sed deus postulat eandem exhiberi
dilectionis officia. Et D. Thomas exponit
ar. 6° ad 1m [illegible] D. Augustinus deus
primus [illegible] esse [illegible] specialem [illegible]

Matris, et alii, et quales diligentes esse
et quo stat gratia (?) ordo Matris [illegible]
et exig. servet exterius (?).
Res. 8°
290 Beluw (?) [illegible] sexus 2° [illegible]
tum Monachorum, [illegible], et [illegible] Ma
tris servandos esse, et debere punire Reli
giosos qui majore affect. [illegible] Mo
niales prosequuntur etiam [illegible], quia [illegible]
[illegible] loquutionibus solis prohibet [illegible]
[illegible] quosdam amicitias, et familiari
tates [illegible] honestas quae perfectioni, et reli
giosae vitae puritati maxime [illegible] solent, et
experientia constat. [illegible] a familiaritatibus exclu
[illegible] Matris ordo servandus est [illegible].
291 [illegible]
stat ut dicamus [illegible] quae [illegible] ista excessus,
qui debet dari [illegible] prae aliis
[illegible] videlicet debeat esse excessus [illegible],
[illegible] vel [illegible] quo [illegible] suppo
no ex [illegible] actione [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] excessus de quo [illegible]
[illegible] esse [illegible] debet [illegible]. [illegible] excessus [illegible]

nulla restat difficultas: nam quod pertinet ad [illegible]
[illegible] sicut [illegible] [illegible] ad prox.
[illegible] obiective spiritualiter diligere, [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] de dilectione proximi quod
debemus proximo bene amorem supra alium,
quem non debeamus nobis ipsis supra proxi-
mum ubi adducta est aequale negotio hic ad moda
[illegible]. In bonis vero temporalibus eodem tenore
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] amore
unius proximi supra alterum, ac diximus de amore
nobis [illegible] ipsis supra alios.

De ordine

291 appretiativo dilectionis, dari ordinem charitatis
diligendi nos prae proximis, qua aliis appretiative
ac proinde [illegible] servandum esse prae proximo ipsis
[illegible] appretiative. Hoc docet S. Thomas et Ma-
gister locis citatis, cum theologis communiter: quod
nullus alius [illegible] superest quo debeamus unum
proximum prae aliis diligere. Consistit haec appretiatio
ut superius diximus, [illegible] [illegible] [illegible] patet
quilibet debeat propinquo subvenire potius quam
extraneo, et ad hoc paratus sit, [illegible] [illegible]

Subsectio possessivus.

§ 2us.

Quae propinquitas attendenda est ut alter alteri praeferatur?

295 Gabriel in 3. dist. 29a quaest. unica articulo 3o in ea fuit singulari opinione, ut asseret, proximum praeferendum ordine charitatis esse illum qui magis justus est amicis, sed qui Deo per gratiam justus est. Opposita tamen sententia vera est, et expresse traditur a Sto Thoma in hac quaestione 26a art. 7o et ab aliis theologis asseritur, quod proximi nobis magis conjuncti diligendi prout sunt a nobis quam alii per vis iis justiores Deo sint; ac proinde haec sententia docet propinquitatem proximi praeferendi existere in ordine conjunctionis cum ipso amante, non vero in ordine conjunctionis cum Deo.

298 Probatur haec sententia: quia charitas post Deum inclinat ad dilectionem nostri, ut suo loco probabimus, et ut nos ipsos cuicumque alteri praeferamus: ergo charitas etiam inclinat ut eos magis

quam alterius, quem nobis coniunctiorem magis fecit Christus: ergo ex
Charitate debemus praeferre nobis coniunctos extraneis
quoque. Confirmatur: quia non tenemur eos praeferre quam
extraneos justitiae: quia haec mater dilectio erga eos
quae erga extraneos justitiae, unde eos non tenemur
Charitatis. Item ad mentem a Gabriele: quia quod post:
Charitas in eo differt quod non tenemur magis ut se ipsos
diximus: quia si non tenemur magis eos praeferre
quam extraneos justitiae, ut post esse non tenemur Cha-
ritate praeferre extraneum justitiae illi. Confirmatur
2o authore Sancto Augustino lib. 1 de Doctrina
Christiana Cap. 28o ubi plane confirmat hanc
potius consulendum esse, qui strictius tibi iu-
quasi pro quadam sorte adhaeserit. Deo
aequalis est ut unus prius alteri praeferat.
in quo stat, ut cum pariter praeferendus sit
justitiae magis justo aut peccatori. Sic videlicet
cum utrique sit aequa mihi coniunctus, vel aequa-
ceteris.

200 Dices cum Gabriele: Id debet a nobis ma-
gis diligi ex charitate, quod magis diligitur a Deo;
sed sanctiores et meliores magis diligit

a Deo quam dilectionem nobis: ergo Charitas Theol.
Charitas praefert Deum cuicumque alii objecto:
ergo etiam praefert Theologice quod est magis unitivum
et dilectivum cum Deo cuicumque alii minus dilec-
tivo; sed dilectio et unitio est magis unitiva
et magis dilectiva cum Deo, quam peccatoris;
ergo Charitas debet praeferre dilectionem et unitionem
cuicumque alii minus justi.

300 Sed quod hoc argumentum
urgeat, probat quod debemus ex Charitate diligere
nos supra nos prius nobis dilectionem et unitionem,
quod nullus Theologus admittit. Itaque negatur major
universaliter accepta: prius enim dicta ratione
et ratio diligendus est appretiative Deus; ideoque
nos, et ii, qui speciali aliquo vinculo magis
nobis uniuntur sunt. Ad rationem majoris probatio quam est,
negatur consequentia. Ratio est quam supra numero 235.
insinuabamus, videlicet quod Charitas est
essentialiter respectiva ad subjectum in quo est, et ad
minus perfectionem a Deo infunditur; itaque ex cha-
ritate debemus diligere magis quae ad nos ma-
gis pertinent, quam ea quae remotiora sunt.

q charitas fundetur in participatione naturae, et communicatione Beatitudinis, ea quae magis nobis conjuncta sunt, et quoad modo nobis unita sunt, magis participant nostrae naturae, et Beatitudinis, et consequenter ea magis diligenda sunt ex charitate.

Haec conjunctio

307 aut propinquitas potest esse triplici de causa. 1º potest esse naturalis, et per sanguinem, qualis est inter P. et F., inter maritum et uxorem. 2º esse potest politica seu humana, qualis est inter amicos, cives, condiscipulos, inter benefactores et beneficiatos, et similes. 3º denique potest esse spiritualis, quae reperitur inter P. spiritualem et filium, inter Baptizatum et Baptizantem: hinc etiam conjunctio spiritualis, est inter fideles ratione fidei, inter Religiosos ejusdem ordinis ratione spiritualis professionis, et sic de aliis. His ergo conjunctionibus attendi debet in recto charitatis ordine et proculdubio praeferendus est proximus aliquo modo conjunctus illi alteri qui nullo modo conjunctus est, aut qui minus conjunctus est propter rationes allatas.

Circa conjunctionem naturalem et 2ª

308

Sed quinque hic est ordo Charitatis servandus circa personas privatas. Primus ego: 2us Pater: 3a Mater: 4a Uxor: 5us filius: 6 frater: Septimus Avunculus aut patruus 8o Consobrinos: circa Reges regentes Avos: circa Matres Avias circa filios Nepotes. Quod ego primus sim in hoc ordine Charitatis constat ex articulo 1o quaestionis de qua hic disputamus. Quod Pater praeferatur Matri constat ex D. Thoma art. 10 et ratione patet quia Pater est causa praecipua et nobilior prolis illi quod potissimum incumbit cura et educatio filiorum. Quod tamen excessus iste obligationis erga Patrem non est ad modum gravis, nec in ordine Charitatis non obligat ad mortale peccatum. Item quod dicunt doctores, deatius, quibus non sit gravis excessus dispositionis cum diligentia. Deinde praeferenda est Matri aliis in tertio gradu constitutis: quia etiam Mater est causa prolis, majus quod beneficium ab ipsa accepimus quam ab alio quocumque, videlicet esse et existere, quod est fundamentum aliorum bonorum.

303 Praeponimus etiam Patrem filiis cum Matre et Sto ibidem: quia magis debemus parentibus,

qua filius, et licet filius sit pars Patris; P. est
velut totius regni filius: [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], quia est ad totum quam ad partem: et [illegible]
[illegible] peccatum est occidere P. quam filium. Insuper P.
praeferendus est uxori: quia nullus humanus affectus
[illegible] est [illegible] [illegible] donatio: ac proinde
de obligatione erga Parentes maior est, [illegible]
et [illegible]; obligatio vero erga uxorem est [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] uxor praefertur filiis propter
[illegible] matrimonii quod inducit magna obligatione
[illegible] aut [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] sufficit ad [illegible] propter [illegible] [illegible]
deligendorum, nisi [illegible] erga Parentes.

Solum restat

30.ª [illegible], quod unus [illegible] sit [illegible] uno
[illegible] quam alio, difficultas est quis ipsorum
praeferendus sit alteri? dico, [illegible] [illegible] quis
debet praeferendus esse [illegible] alteri propinquitati: ac
proinde [illegible] paribus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]: [illegible] [illegible] carnale, quam spirituale aut [illegible]
et Benefactori. Ratio est: quia maior propinquitas
[illegible] praeferenda est [illegible]; maior [illegible]
propinquitas est carnalis quam alia quae [illegible]:

es enim ipsa communicabilior, et fundat communicatione
beneficio a Parentib. suscepto, videlicet vitæ, quæ
es fundatum omnium bonorum: quæ propter saltem quo
ad necessaria naturæ præferri debent parentes quæ
hac natali alij quo nobilibet Justitiæ. Quod ex
præsupposito S. Thomas hic art. 8º. Quoad bona etiam
spiritualia Parentes naturales præferendi sunt: quia
obligatio filiorum erga Parentes extendit etiam
ad ista bona, et superari nequit respectu hæc sit
maxima, ab alia quacumque obligatione possibili
extrinseca.

3o5 Deinde Patres parentibus spirituales
præferendi es politice et humanæ: itaque sub
venire potius debent Patri spirituali quam politi
co. Ratio est quia eorum spiritualis nobi
lior est, et fundat communicatione bonorum altio
ris generis, et ideo prudens reputatur
major quam quam politica et humana.
Et hoc etiam docuit S. Thomas supra. Et vera
es Doctrina quamvis adsit obligatio Justitiæ: quia ut
bene notat Bonacina dispt. 3ª de leg. et
quæst. 4ª puncto 5º debent sumerere Patri
in extrema necessitate potius quam creditoribus: quia in

extra regite ad bona sufficientia, et sic de sat obligationi justitiae.

306 Dubitatur an praeferendus sit benefactor beneficiato? respondeo cum D. Thoma art. 2°, benefactorem praeferendum esse. Ratio quadam ratione, scilicet erga benefactorem es magis debitorius, scilicet erga Deum, et alius de quo nostro amore erga Deum, et aliud de nulla est obligatio erga beneficiatum. quidem de his plura voluerit videat Exm. Dr. de Just. Dano Sect. 4a per totam.

Disputatio 3a et ultima.

De Effectibus Charitatis

Voco effectus charitatis eos actus qui a charitate procedunt, et de quibus S. Thomas late dixerit ad venientem, et de quibus quaestio 28a usque ad 33am inclusive. Sunt autem isti effectus duplici differentia; alii enim sunt interni et alii externi: de quibus singulis in circo Petrus dicet, vel gaudium de externis: vel gaudium de gravioribus, vel gaudium ad praxim magno cum solvendi difficultatibus, vel gaudium ad praxim magno

pere adducit, etiam prefecti preceptorum
Matei per duos effectus acquirendos necessarij
dicit.

Respō dicit

Quaestio Prima
De Effectibus Internis Charitatis.

§. Primus.
Praedicti Effectus explicantur.

30 Effectus Charitatis dicuntur sic universaliter loquendo omnes, quicumque sunt actus, vel actus a Charitate procedentes, seu qui eliciuntur sub propria solum Dei bonitate vel meat pro obiecto materiali Deum ipsum, vel proximum vel nos ipsos. alii ita procedunt ut ... suum obiectum sub ... ... , alii per modum fugae. Per modum prosequutionis ... amor ... quo volumus Deo vel nobis vel proximo aliquod bonum abstrahendo a praesentia vel absentia talis boni. sequitur desiderium quo volumus aliquod bonum absens, seu ... ...

tenz et tandem gaudeo de bono possesso et praesenti. Per neutrum horum tamen dicit odium seu detestatio peccati quatenus est offensa Dei, et nec ab [illegible] pertinet amori stricto. Deinde advenit amor peccatorum quibus ipse vel quo [illegible] et haec pertinet desiderio: et tandem sequitur [illegible] de peccato [illegible], quae pertinet gaudio. [illegible] [illegible] possit, et [illegible] [illegible] [illegible] Divinam, et ideo sit effectus [illegible] charitatis, et [illegible] erga Deum erga [illegible] vel erga nos ipsos, [illegible] erga objecta [illegible] [illegible].

3o8 Desiderium et gaudium adeo praesentia sunt, ut de illis dubitare non possit: de amore stricto dubitat [illegible] [illegible] disp. 1a cap. 2o, sed quasi omnes theologi, et [illegible] [illegible] [illegible] tenet, [illegible] actus [illegible] distinctos ab amore stricto, desiderio, et gaudio. Et ratio est quia possumus apprehendere bonum [illegible] seu quia apprehendamus illud [illegible] [illegible] [illegible] ita [illegible] ut [illegible] [illegible] amorem, qui desiderium non esset: si quidem non apprehenditur bonum absens; neque gaudium: quia non [illegible] praesens: et esset ab his distinctus.

3o9 [illegible] effectus charitatis enumerat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]

18 130

par veri [illegible], et satisfactus rae cuius hoc [illegible]
[illegible] Dnae, et ille subjiceb. [illegible]
provenit [illegible] et [illegible]
[illegible], et [illegible] subito cauzat [illegible]
et recta [illegible] affectus rals, et [illegible] cuius
pars [illegible] subjiceb parti superiori. [illegible]
[illegible] par, quae est effectus charitatis, et quo
perfectior [illegible] charitas, eo perfectior erit pax.
[illegible] in hac vita [illegible] perfec
[illegible] specialis par: [illegible]
vires nostrae [illegible] et totalis subjecio affectus
[illegible] in hac vita [illegible]
[illegible] cives [illegible]
pace [illegible] et diversitas [illegible]
[illegible] et ideo [illegible]
[illegible] decept[illegible]

[illegible] loco posuit [illegible]

3io [illegible] est effectus internus charitatis. [illegible]
[illegible] misericordia [illegible] Deo [illegible]
miseria. Et ideo, [illegible] Deo [illegible]
et [illegible] esse misericordia [illegible] effectus, sed
[illegible] quoad affectus, [illegible] misericordiae.
[illegible] misericordia ex suo [illegible]
[illegible] alicuius, et [illegible]

circa Phil. 2a D. capax es doloris et tris-
tis, et nihil horum, misericors es. Et licet Incl.
S. Th. desit misericordia pro dolore aut tris-
titia, hoc solo fuit quia nobis [illegible] quia [illegible]
passus, sed vero quia [illegible] stat virtus misericordiae:
Deus potius [illegible] passus [illegible], nisi [illegible] alio
[illegible] succurrendi aliis si possit. [illegible]

37 Ad misericor-
diam [illegible] solum requiritur quod [illegible] alterius;
[illegible] misericordiam proprie est [illegible] ad se [illegible],
quod se est passio sensitiva de alieno malo. quod
docet S. Augustinus lib. 9o de Civitate Capit. 5o
Misericordia est alienae miseriae quaedam cordis passio.
quod ad Ecclesiasticus dicentis, misereri animae tuae licet [illegible]
[illegible] proprietate sermonis, quoad tamen perfectum effectum
recte dictum est, nam sicut per misericordiam conamur
alterum liberare a miseria, ita per amorem nostri de-
bemus nobis procurare bona, quod magis obligato-
rium est. Miseria autem est privatio mali creaturae rationalis, et
sic circa misericordiam proprie, [illegible] solum [illegible] exigere
[illegible]. Hoc requiritur quod malum hoc sit miseria
sit [illegible]: quod peccatis [illegible] pri-
mum possumus compati, et misereri, ut certum est.
nec propterea [illegible] peccatis deficit aliquod [illegible],
videlicet poena temporalis vel aeterna, quod animal

tus quae requirit aliam miseriam.

312 Atque constat solum malum seu terminatum misericordiae solum esse personam capacem mali seu qui est subjectum. Proinde Deus non potest esse materia misericordiae: quia non est capax ei mali et solus beatae rae ... Solum vero parte cum non tam, quae relucet in substantiae alicuius miseriae, quoad modum solum parte temporaliter est nota quae apparet in ipsa morata ... Itaque misericordia potest non causari a charitate, licet ipsa ad ipsam proveniat, ... ad misericordiam ex amore ... propter Deum: et hac de causa ponitur a Sto Thoma pro effectus charitatis.

~~§§§~~ Secundus.

De perfectione horum effectuum charitatis.

313 Certum est, non esse effectus charitatis esse natos et supernales: quia charitas efficit virtutes supernaturales a qua actus ... aut valis procederent potest. Dubium tamen est quinam horum effectuum charitatis sint perfectiores et meliores? Cui dubio ... praecedente satis fecimus. Dubitat ... misericordia sit virtus distincta a charitate P. Koniz ...

26a dubio 4o q. Lorca disput. 33a assertione ut
ma a fart, 3 hic dare distinctam adaequatam ab mi-
sericordia et charitate: quia videlicet omnis misericordia cha-
ritas, licet non e contra. Mihi tamen est opposita sententia,
quae deducitur ex S. Thoma hic quaest. 30, et ex Dno
ex disput. 4a Sect. 4a, quae ad virtutem specialem vir-
tutis distinctam a charitate, quae sit misericordia.

314 Amplector et probo hanc sententiam: quia illa est virtus specia-
lis, et a reliquis distincta, quae habet objectum formale distinc-
tum ab objecto formali reliquarum; sed misericordia ita ha-
bet: ergo. Maior est certa: probatur minor praecipue
loquendo de charitate cum qua solet dici misericordia.
Charitas habet pro objecto formali Deum ipsum, si loquamur
de charitate theologica, moralis vero charitas habet pro
objecto formali meram bonitatem proximi; sed misericordia
non habet Deum ipsum pro objecto, neque bonitatem
proximi: quia possumus succurrere miseriae proximi sine res-
pectu ad bonitatem, respectu sublevandi talis miseriae,
itaque propter objectum formale non ratione actus: ergo miseri-
cordia habet objectum formale diversum distinctum a charitate.

315 Dices 2o: possumus velle sublevare miseriam pauperis
propter Deum, vel propter bonitatem ipsius proximi ...

generis: quod non requiretur virtus distincta a charitate, quae sit misericordia: nam si propter illam moba vellem sublevare miseriam pauperis, actus evadet charitatis vel theologicae vel moralis. Arguitur non sufficiens probat: quia quamvis quilibet actus cujusque virtutis moralis distinctae a charitate referri possit propter Deum, non minus quam ac[tus] misericordiae, et nihilominus admittitur virtutes morales distinctae a charitate: ergo hoc non obstante admitti debet misericordia distincta a charitate. Directe ipso concedo consequentiam. quia non semper ponimus, nec ponere debemus actus misericordiae propter Deum, nec propter bonitatem propriam: ergo possimus exercere actus misericordiae propter alterum motivum distinctum ab his assignatis, videlicet propter bonitatem respectivam ipsa sublevatione miseriae. actus misericordiae non pertinet ad charitatem.

Colliges, misericordiam esse nobiliorem virtutem virtutibus theologicis, immo et religione et pietate. Ratio: quia virtutes theologicae

316 habent nobilius obiectum formale, et similiter religio et pietas. Hoc nunc D. Thomas S. Thomas asseret, misericordiam esse virtutum maximam, quia hoc solum verum tenet simpliciter, non absolute: nam cavus misericordia est reliquarum maxima, quando

prius et ipsele hujus virtutis dependent quae religionis virtutes, ac proinde quod haec illas excedit in ratione quod religionis: Quod etiam silius dicit post de caeteris virtutibus moralibus. Imo de Religione et pietate idem dixit S. Thomas ipsele P. Girardo Navarra de tract. lo dis. punct. 2a.

Quaestio Secunda.

De primo effectu externo Charitatis, Scilicet de Eleemosyna.

§ Primus.

Quid, Quotuplex, et Quales sit.

347 Tres sunt effectus externi Charitatis beneficentia scilicet, eleemosyna, et correctio fraterna. De primo breviter, de duobus posterioribus multa dicenda, si per tempus licuerit. Beneficentia igitur est virtus, qua alteri *benefacimus, seu exhibemus beneficium. Est scilicet distincta a misericordia dicta: quia misericordia benefacit aerumnoso, et misero; beneficentia vero extenditur ad non aerumnosos. Nota quod Sanctus Thomas quaest. 31a

arc. 1°, quod nulla creatura habet proprie respectu Dei bene
ficium, quia benefacere affert quamdam superioritatem
respectu accipientis: et quia beneficium est aliquid indebi
tum accipienti; quaelibet autem creatura superior in res
pectu Dei est illi debet quidquid facit, et facere
potest. Cur autem beneficentia dicatur effectus charitatis, pos
tea constabit

318 Eleemosyna autem 2us externus effectus
charitatis dicitur opus, quo aliquid tribuitur indi
genti ad levandam eius miseriam. Ita S. Augustinus
in Enchiridio cap. 76° et ex ipso D. Thomas. est eleemo
syna opus misericordiae; quia ablata levandi alte
rius miseriam oritur: Cum autem opus externum virtuosum
absolute tribuatur illi virtuti, qua tale opus propter
ipsum amatur, quo ad modum dicitur cultus exter
nus Dei, qui tribuitur Religioni, et ieiunium abs
tinentiae, eleemosyna tamen propter honestatem
respectu sublevandae miseriae primo tribuitur mise
ricordiae, quia tota manat propter motivum misericordiae.

319 Relationes si habeat alicuius virtutis fiat eleemosyna ad
eas virtutes pertinebit: eadem enim actio physice considerata
potest esse honesta et denominari ex eo pertinere ad diversas species
physice virtutes vel saltem [illegible] illos debet,
nec ideo actio pertinebit ad iustitiam, sed illos, [illegible]

propter Deum vel ex motivo gratiae vel pietatis, tum datio pertinet ad charitatem, gratiam, vel pietatem. Sed quia eleemosyna maxime fit propter amorem proximi, et perficitur propter amorem Dei, ideo S. Thom. quaest. 32 art. 1 asseruit, eleemosynam esse actum charitatis.

320 Dividitur eleemosyna in corporalem, et spiritualem, utraque continet septem opera misericordiae, in quibus charitas erga proximum exercetur, ex quibus spiritualia hoc versu exprimuntur:

Consule, castiga, solare, remitte, fer, ora.

Hoc est dubio, et ignoranti consilium dare, peccatorem corrigere, consolari moestum, injurias condonare, molestias proximi sustinere patienter, pro vivis et defunctis orare. Corporalia autem aliqui alio versiculo exprimunt:

Visito, poto, cibo, redimo, tego, colligo, condo.

Hoc est infirmum vel carcere inclusum visitare, sitienti da potum, et cibum esurienti, captivum redimere, vestem nudo exhibere, peregrinum hospitio recipere, et mortuos tradere sepulturae. Vide de operibus misericordiae eruditum tractatum P. Valle disp. 3a q. 3a punct. 1o quem de more transcripsit Lorca disp. punct. 34a.

P. Valle punct. 3

321 agit de efficacia, et excellentia eleemosynae, multaque SS. PP. dicta colligit, quibus demonstrat quod cum eleemosyna charitate fiat. Inde [illegible] haeretici asseruerunt eleemosynam sufficere ad remissionem peccatorum, ut quicumque fidelis daret eleemosynas, non ex animo renuntiaret [illegible] illi [illegible], quibus ipse gratiam perseveraret nullo tamen modo perpetuo damnandus. Damnat hunc errorem Tridentinum Sess. 14a cap. 4 ibi fuit autem quovis tempore ad impetrandam remissionem peccatorum hic contritionis motus necessarius. Damnat etiam D. Aug. pluribus locis, sed expresse in Epist. 18a ad Vincent. ubi inquit, nequaquam

ab errore ad vera illegimus quod seu magno seu parvo peccato dimittere sine poenitentia possetis sancte et S. Gregorius pastoralis part. 3° Cap. 33 ibi: rebe nalis Dei justitia exigit, scelus cur est p. peccatis, neque attribuere, arbitrari se posse impune peccare.

322 Probatur secundum errorem varijs sanctorum Patrum testimonijs, quibus clare asserit, eleemosynam liberare a peccato, et a poenis inferni, vitamque aeternam mereri. Sed quod dicta allegata sunt de ipsa, et nuda eleemosyna, sed de ipsa ut juncta cum charitate theologica. Ad si urgeat, ut ipsa eleemosyna allegamus talia testimonia, docet quod eleemosyna ita deservit ad remissionem peccatorum &c. quatenus est quaedam dispositio, ut distribuat peccatori majus auxilium, et illum ad poenitentiam perducat per suae gratiae pauperes eleemosynam accipientis.

~~§§§~~ Secundus.

323 An detur praeceptum faciendi eleemosynam?

Loquimur de corporali eleemosyna, de qua pro tota quaestione differentiam sequenti vero de spirituali agemus. Sed antiquos Machaeorum errorem refutato lib. 2o Sancta Faustus Cap. 16 docet dari nobis esse dari praeceptum de eleemosyna corporali est definitio de fide, et constat ex Scriptura praecipue ex 15° deuteronomij ibi: et ego praecipio tibi ut aperias manum tuam egeno et pauperi: et ex 23 Matthaei duc dicitur me maledicti in ignem aeternum; esurivi enim et non dedistis mihi &c. ex quo constat dari obligationem gravem faciendi eleemosynam: nullus enim damnatur nisi propter transgressionem, et quidem gravem praecepti. Dices.

324 Quod testimonia dari praeceptum divinum faciendi eleemosynam. An autem etiam hoc praeceptum sit naturale, dubium est. Judico esse naturale quia ipsum naturae lumen dictat

malum esse non succurrere proximo saltem in gravissima et extrema necessitate; sed omne quod contra rationis lumen dictat est praeceptum naturale: ergo. Probatur Major; naturale lumen dictat, subveniendum esse hominem, quam spe pecuniam

[illegible]

quae pecunia: quia sicut dictamen rationis malum est, quod plus aestimet pecuniam, quam vitam hominis, et quod quis tenetur ipse est succurrere homini in extrema necessitate. Confirmatur: principium lumine naturae notum est, quod tibi vis alteri ne feceris; sed nemo probabiliter vitam suam amat minus quam fortunas: ergo nec debet amare vitam proximi quam fortunas, ac proinde si necessarium fuerit, tenetur de suis fortunis seu pecuniis conservare vitam proximi.

325 Dubium etiam est, an sub quo decalogi praecepto contineatur praeceptum eleemosynae? ad decalogum enim reducuntur theologi omnia praecepta naturalia. Ad 4 decalogi praeceptum putant pertinere, quia sicut modo alegant: quod in hoc praecepto praecipitur pietas principalis erga parentes, et minus principalis erga reliquos proximos.

obligat, sed reducitur sub illud Ambrosij, pasce fame morientem, si non pavisti occidisti. Verior tamen est sententia Alberti Magni in 4° dist. 15a art. 6° qui ad septimum reducit: quia septimo praecepto directe prohibetur avaritia, et ponitur modus quo a mandatis furtum prohibet, quo super amor illorum conservatur; misericordia quae et eleemosyna opponitur avaritiae, et amori inordinato divitiarum. Et licet praeceptum eleemosynae sit affirmativum, includitur tamen in 7° praecepto quod quo sicut decalogi includit praeceptum positivum restituendi.

Dubitatur prae-
326 terea, an praeceptum eleemosynae obliget ex misericordia vel ex justitia? Non dubitatur de illis personis, quae aliquo speciali titulo tenentur facere eleemosynam; ut sunt qui ab alio pecunias ad hunc finem acceperunt, et qui jure patronatus accepit stipendium hoc onere, ut aliquas faciat eleemosynas, et similes. Judico cum communi sententia, neminem ex solo praecepto eleemosynae teneri obligari ex justitia, sed solum misericordiae sub veniam de finio etiam ex plene indigente.

(contra) Allegatur S. Thomas ex suo
327 quodlibeto 6a art. 12°, ubi asserit, licitum non clericis usurpare sibi eleemosynam ex suo patrimonio non usurpare sibi eleemosynam ex suo patrimonio ut proprium, quod pauperum est sed solum peccare

ab usu rei propriae eam non erogando quando oportet. Ergo
si divites tenerentur ex justitia facere eleemosynas
de bonis patrimonialibus pro extrema indigentia,
procul dubio si non facerent, retinerent quod suum non
est, et sic peccarent ab usu rei propriae, sed re-
tentione rei alienae; atqui ita non est. Sit. Divus Thomas
art. 8 Dominus non est obligatio justitiae, quare
negat divites facere eleemosynam.

328 Ratione suadetur reso-
lutio: si daretur obligatio justitiae faciendi eleemosy-
nam pro extrema indigentia; qui non faceret, teneretur
restituere omnia damna, quae incurrit pauper propter
tale negotium; sed hoc est falsum: ergo non est obligatio
justitiae. Major constat: quia omnis debitor ex justitia,
si potens non restituit, tenetur ad omnia damna credi-
toris: nam ea damna proveniunt ex actione injuriosa,
qua rem alienam retinet. Vitam Dominus pauperis in extrema in-
digentia creditor est, et Dominus illius rei, quae ipsi debetur
ex justitia. Minor est nostra, et patet ex eo: quia potest defen-
dere pauperem, et non defendit, non tenetur restituere damna defen-
sionis vel in vita, vel in bonis fortunae: ergo similiter qui non
impedit damnum pauperis in extrema necessitate non tenetur restituere
damna subsequuta: ergo ea obligatio non est ex justitia.

329 Dices
1o. pauper in extrema necessitate constitutus potest licite capere

bona divitis: & sicut jus est bona divitis. Atque potest, pro-
pterea: nullus potest licite capere ea bona, quae sunt jus alte-
rius. alioquin licitum esset aliquando furari, quod non est dicendum:
& pauper habet jus: & dives ipsi non succurrens agit contra
jus pauperis et contra justitiam. Respondeo, pauperem
habere jus capiendi bona divitis, non vero habet jus,
ut dives ei elargiatur sua bona. Itaque si dives debet, ut
provideat, ne pauper, qui ex necessitate capiat quae sibi sufficie-
bant de suis bonis, agit contra jus pauperis, sed vero
si solum quod debet agat videlicet non elargiendo, tunc non agit
contra jus alterius, et consequenter nec contra justitiam.

Dices 2°:

330 Illud debetur ex justitia ad quod faciendum possumus cogi
per sententiam judicis; sed ad faciendam eleemosynam ex necessitate
indigenti potest dives cogi per sententiam judicis: ergo ex justitia
debet. Maior ab omnibus admittitur. Probatur minor nullus potest
cogi per sententiam judicis ad eroganda quae sua sunt, ac proinde
ad eroganda quae non debentur ex justitia, argumentum a contrario
magni habitum, sed insane: quia maior est falsa et probatio
absurda. Judex enim potest per suam sententiam cogere ad servanda
non solum justitiam, sed etiam ceteras virtutes, praecipue illas, quae
necessariae sunt ad bonum commune; qualis est charitas et eleemosyna
divitum erga egenos. Ita judex cogit ad non spernendum,
aut non reliquendum fidem, licet ista non sit debita ex justitia

tiæ, sed ex aliis virtutibus ad bonum reipublicæ per-
331 tinentibus.

Dubitatur 2º utrum, an ecclesiastici de bonis mere ecclesiasticis quæ super fluunt post congruam sui sustentationem teneantur ex justitia facere eleemosynam: ita ut si non præstiterint, debeant eos redditus restituere pauperibus, aut an sint mere in aliis piis usibus? Dico clericos non obligari ex justitia ad faciendam eleemosynam. Authores huius resolutionis sunt plurimi Juris consulti et Theologi ut Bañes Sotus Ledesma Aragon Lorca, PP. Vasquez Valled Bosor et Granadus contra 3a tract. 11o disp. 3a. Procedit dictum de clericis sæcularibus et nullo paupertatis voto obstrictis.

332 Probatur dictum: clerici sunt domini in fructus et redditus suorum beneficiorum: ergo clerici non obligantur ex justitia ad faciendam eleemosynam de iis. Consequentia facile probatur: nam quilibet potest suum in justitia aliquis rebus suis disponere, prout ipsi libuerit: quia contraria, sed justitia est solum usurpare, aut retinere rem alienam, seu rem alienam: qui in rebus suis male utetur, qui vis peccet contra alias virtutes, contra justitiam non est. Et ut supra ex S. Thoma diximus, in rebus propriis peccari potest per abusum non vero contra justitiam:

y de declaratione hodie Dni Ssfi fructuum redditum suarum
prebendarum in tempus ex Justa ad bene videlicet
illius.

333 Quod a Ssf Dni predictorum effectum et reddi-
tum, multis pro, ut authoritate Bonifacii 8vi
Cap. unico de clericis non residentibus in 6o, ubi pri-
vat clericos non residentes dominio talium fructuum,
et declarat, eos clericos non facere fructus suos, et tene-
ri ad restitutionem, si eos acceperint: ergo a contrario clericus resi-
dens habet dominium talium fructuum, et eos facit suos,
alioquin privatio dominii non esset pena. Probatur 2o
ex Tridentino Ses. 23a de reformatione, et Ses. 24a
Capit. 12o de reformatione ubi privat dominio fruc-
tuum suorum beneficiarios ... simplices, et cura-
tos, qui ultra duos menses propter sedes ... effece-
rint: ergo 2a Ssf Dni suorum beneficiorum

~~SS~~ Sextus

Quando obliget hoc Preceptum?

334 Latum fuit preceptum eleemosinarum quod tamen cor-
porale primum; de quo solum obligat in his circumstantiis
in quibus proximus habuerit necessitatem ... Ita

Itaq ad hoc 3plex et de neglectu specialiter diximus hoc sc. videlicet gravis, et gravior, seu extrema. pauperis quem ratione status ... quem gravit(er) ... quem ut patereti grave nocumentum, nisi succurreretur, hoc est necessitas gravis. Tunc cum pauper esset certo periculo mortis, nisi succurratur, patitur extremam necessitatem.

335 Praemitto bona ex quibus facienda est eleemosyna, triplicia esse: alia enim sunt necessaria ad vitam; alia necessaria ad statum; alia denique superflua tam ad vitam quam ad statum, his stantibus. Nulla est obligatio faciendi eleemosynam personis privatis extra extremam indigentiam de bonis necessariis ad vitam propriam. Haec assertio est certa apud omnes, et traditur a S. Thoma hic quaest. 32 art. 6 ratio assertionis est: quia ordine charitatis potest quilibet plus se ipsum diligere quam proximum quemcumque privatum: hoc tamen stante, quisque potest licite personis privatis extra extremam indigentiam succurrere de necessariis ad vitam propriam ex ardore virtutis: quia ex hoc modo licite possumus, licet non tenemur, exponere vitam propriam propter vitam alienam. Ut probatum reliquimus.

336 Dico 2º: de bonis absolute superfluis ad vitam et statum tenemur facere eleemosynam extra extremam indigentiam. Haec assertio tam certa est, quam dari praeceptum eleemosynae:

qd praeceptum hoc aliqdo obligat; sed nullus casus urgens excogitari pot. quo qdo occurrit ex vi hujus praecepti, et ex part. necessitatis bonorum superfluitas: q. In his ps, DD.es nulla est Controversia, q. debeamus facere eleemosynam de bonis statui superfluis extra casum necessitatis, atque de bonis ad statum necessariis illam facere teneamur in casu extremae necessitatis proximi, dubium est, cum resp. debemus sequentes dicta.

337 Dico 3º: de bonis statui superfluis tenemur facere eleemosynam graviter in dicto casu. Ita S. Thomas 2.2. q. 32 art. 5ª q. 3ª n. 2ª arg. et ad 1um Ibi: praeceptum elargiendi eleemosynam obligat, qdo de his quae habet multa quibus non indiget, et si pauperes extrema necessitate indigeant. Ita dicunt DD.es Vide P. Grados tom. 3º tract. 11º q. disp. 1ª sec. 3ª Probatur primo. Tenemur sublevare necessitates proximi, qdo commode possumus: q. ex bonis statui superfluis tenemur facere eleemosynam graviter. Probatur 2º: est principium hac in materia Charitatis, in dicto casu. Ita debemus diligere proximum, ut diligamus sicut nos ipsos in verbis tantum sed opere et veritate. Sed quando pot. commode possumus quod sine ullo detrimento possumus; sed dare bona statui superflua sine ullo detrimento possumus: q.

338 Dico 4º: nullus tenetur sub gravi

facere eleemosynam tenetur, quando degesti etiam ex superfluis
Ita P. Prius Sfurdo disput. 159 Sect. 5a. Prob:
quia obligação eleemosynae sub lethali non oritur praecise
ex abundantia cum superfluitate bonorum, sed etiam ex
necessitate proximi: quia divites ex sui licite possunt conserva
re sibi bona superflua, si non adsit proximi necessi
tas: et si occurrat obligatio necessitas non tenemur sub
mortali dare eleemosynam, patet quia obligatio adest le
vis obligatio.

339 Dico 5o: de bonis necessariis ad statum tene
mur facere eleemosynam, quando extrema necessitate proximi. est omnis
ut tenet P. Prius Sfurdo loco dicto Sec. 6a Subs. 5a
Prob: est major est obligatio subveniendi proximo, quo fue
rit ejus necessitas; sed quando necessitate gravi tenemur succurre
re de superfluis: ergo quando extrema de necessariis ad statum; alio
qui major erit necessitas, et aequalis obligatio, et ma
jor ratio obligandi non obligabit magis, quod repugnat.

340 Imo probis sufficere possit summo magno detrimento, te
nentur divites facere eleemosynam de bonis necessariis ad sta
tum quando gravi necessitate. Ratio est, quia ordo charitatis exigit,
ut praeferamus totum statum, et notabile detrimentum proximi
alicui parti proprii status, et parvo nostro detrimento
sto. — Dico 6o: nulli personae privatae extremae

esse debemus succurrere de bonis. Ita necessariis ad Status, ut suum illius proximus desideat. Ita Lugo D. de Just. 3a Ses. 4a num 3o. Ratio: quia abjectio proprii status est gravius damnum; scilicet gravatio damno proprio non obligat Charitas ad tuendam vitam proximi. Q.

341 Rogabis, an pauper, cui relicta est libera dispositio alicuius eleemosynae absque speciali applicatione ad aliquam personam possit licite sibi applicare eam eleemosynam? Respondeo cum Sto Thoma hic ari 2o posse: quia eo ipso sit dispensator fit detentoris eleemosynae. Sicut qui potest aliis distribuere etiam filiis et sic quinerit, Ita et sibi, si vere pauper est. Unde Navarrus in Summa cap. 25o num 122o docet, quod si quis propter omissas horas canonicas tenerat debitum restituendi fructus beneficii, potest sibi retinere saltem de fructibus necessariis, si vere pauper est: quia in eo casu solum tenetur restituere pauperibus.

342 Rogabis 2o, an sit vera eleemosyna, quae exhibetur pauperi ficto, seu injusta paupertate illa petenti? Respondeo affirmative, dummodo ille qui dat, putet vere esse pauperem. Ratio: quia virtus misericordiae respicit miseriam proximi ut existentem ...

sed ut existimatur: et qui prudenter existimat dari pau pertatem in proximo, licet non detur, erit sufficiens obtinendi misericordiae. Et ad hoc fictè pauperes tenentur restitu ere acceptas eleemosynas quando aliquid non per egit, nihilhominus dico, utique teneri, neque prudenter judicet elargientem eleemosynam velle eam elargiri etiam in conditione ficta paupertatis. Ratio: quia donatio invali da est, quando causa motiva falsa est: quia datur error circa substantiam actus; sed causa motiva ad eleemosynam est vera paupertas: ergo.

Quaestio 3a

De secundo effectu externo charitatis scilicet correctione fraterna.

§ Primus.

Quid sit, et an cadat sub praecepto?

343 Eleemosyna spiritualis seu correctio fraterna est 2us charitatis effectus externus; de illa ut pote de re gravissima disputant Scholastici cum Magistro in 4o dist. 19a et cum S. Thoma quaest. 33a. Sacri interpretes ad illa verba Matthaei 18o Si peccaverit in te frater

tuz 8.va et Quevez Ossulti Cas. Si peccaverit quest. n. 1a et
deniq. pd. Sz meritis Hz verbo correo fraterna. Nos tamen bre
vis respondez absolvemus.

Qd sit correo fraterna admonitio seu

344 indulg. quo peccaz adortamur, ut a peccato discedat et
emendet. Ita colligitur ex S. Thoma art. 1o. Differt correo
fraterna a judiciali; qa correo fraterna q. Hz dat solz
fraterna a judiciali; qa correo fraterna q. Hz det solz
emendaz pmi, seu remediuz peccati, quatenus malz est
ipsius peccantis. Correo a judicialis, et punitiva intendit
emendaz, sed etiaz penaz peccati, exemplz aliorz. et ideo quit
correo esact justiz, et solz dat. judicibz, et prelatis:
fraterna a correo esact misericordiz, potest a recipienti fratre
respu fratrey: nam frater potest procurare emenda
tionz fratris est hec correo actz miriz, qa hec est virtus libera
di alteriz a miseria; sed correo fraterna, ex sui genere est
ab hac voluntate liberandi proximz a peccato, q. pd
est creaturz rationalis maxima miseria: q. pd.

Qd correo

345 esse preceptz docet des theolog. vide P. Valles disput. 3a
quest. 10 punct. 1o colligitur hec obligatio ex verbis Christi;
Si peccaverit in te frater tuus vade et corripe eum
inter te, et ipsum solum. In quibus verbis
quibus verbis Christus praeceptz dari asserit dss

proprietis veteris et novi, ratio est, quia si charitas nos obli-
garet ut proximo gravis necessitatis patienti subveniamus, multo
magis obligabit ad subveniendum proximo in gravi necessi-
tate spirituali; sed hoc praestatur per correctionem fraternam: ergo est.

316 quia hoc praeceptum versatur circa materiam gravem videlicet sub-
sidium spirituale proximi in gravi illius necessitate et periculo
peccati mortalis, obligat ex suo genere sub lethali. Et
quidem hoc praeceptum includitur in praecepto diligendi proximum,
quia ad eandem virtutem pertinet velle bonum proximi et odio
habere malum illius; ex hoc autem odio provenit, ut procu-
remus vitare illud malum proximi admonendo dulciter et
correctione fraterna.

317 Colliges, hoc praeceptum esse non solum divinum
sed etiam naturale: quia ratio naturalis non minus dictat, subve-
niendum esse proximo in necessitate corporali, quam spirituali:
ergo si obligatio subveniendi proximo in necessitate corporali est na-
turalis, etiam erit naturalis obligatio subveniendi proximo in
necessitate spirituali. Quapropter hanc obligationem agnoverunt
philosophi etiam gentiles, et praecepit Aristoteles in proverbiis
illis: secreto admone amicos, palam lauda. Ideoque
hanc obligationem praeter Deum etiam peccatores et infideles,
licet praecedentes possint, et debeant exercere.

~~§§§~~ Secundus.

Quae sit materia correctionis fraternae?

348 Cum quodlibet peccatum sit miseria, an quodlibet erit materia sufficiens correctionis fraternae, quae scilicet sit materia obligans ad praedictam correctionem, est quaestio. Dico 1°: quodlibet peccatum mortale primo est materia obligans ad correctionem fraternam. Est communis, et probatur ex verbis Christi cap. 18° Matthaei: Si peccaverit in te frater tuus: ergo quando frater peccaverit; sed per quodlibet peccatum mortale peccat: ergo quodlibet peccatum mortale est materia obligans ad correctionem. Probatur dicta ratione: quodlibet peccatum mortale est miseria gravis primo siquidem [illegible] offensa animae [illegible] aeternae: ergo tenemur per correctionem fraternam sublevare hoc malum. Probatur consequentia: nec obligatio urget, quando proximus patitur gravem miseriam animae, quam possumus sublevare per correctionem.

Et si Christus Dominus dixisset, Si peccaverit

349 in te, quod videtur sonare corrigendum esse tantum modo peccatum contra te, quod sic corripere factum, nihilominus ita allegata Christi verba cum S. Thoma quolibeto 11° art. 12°, ut velit Christi verba significare quod teneamur corripere fraternae proximum, quando

ete pecaverit contra bellu Augustin. Et licet pecare contra
sit, solum pecar [illegible] adhuc complicetē, et directe prę
ceptum [illegible] cujusvis pecati mortalis: quod Theo Alleganus
ad [illegible] pecati [illegible], et per [illegible] merem pra
tiq; sed [illegible] [illegible] cujus pecati mortalis
[illegible] pecat et [illegible]: & Notta, quod nec nomen fra
tris signi fecat quilibet [illegible], qui nobis particeps
sit ejus de [illegible].

Dubitas, an teneamur confitere pecca

35. [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible]: quod [illegible].
[illegible] [illegible], quę si [illegible], [illegible] nulla adest
[illegible] [illegible]. Solum [illegible] es [illegible] [illegible] pecca
tum [illegible] et [illegible]. Dubitas iterum, an possimus di
ferre [illegible] ad tempus, quo [illegible] tenemur resur
gere a pecato: respondeo negative [illegible] [illegible]. 8ª Sect.
2ª [illegible]: quod pecatum mortale [illegible] es [illegible] gra
vis [illegible] [illegible]; sed [illegible] gravis Alleganus, quod [illegible]
[illegible] possimus: & si [illegible] possimus teneamur co
nfitere [illegible], [illegible] labitur in pecatum: & non possimus di
ferre [illegible]. [illegible] es certta: quod pecatum mortale ha
bituale es [illegible] gravis [illegible].

Dices: non plus [illegible]

351 [illegible] [illegible] bonum [illegible], [illegible] ipse [illegible] [illegible];
sed ipse non tenet statim a labitur recipiere, sed potest di
ferre: & et ego potero diferre [illegible] [illegible] [illegible]

Salet, sufficit: nam ipse teneor adhibere media ad bonum proximi quae licite potest proximus ipse omittere. Constat exemplo: nam ego teneor ex charitate succurrere gravi necessitati et infamiae proximi, ipse autem non tenetur; sed potest licite permittere gravem necessitatem, aut infamiam, quam vellet propter Deum pati. et sic in sexcentis aliis. Ultima ratio disparitatis est: quia praeceptum charitatis obligat quoties datur materia gravis alicujus; praeceptum vero poenitentiae non obligat nisi statutis temporibus divino vel humano jure.

352 Dico 2o: nullum peccatum veniale est materia obligationis ad correctionem fraternam. Ratio est: quia obligatio correctionis fraternae imposita est ad vitandam mortem spiritualem proximi; sed nullum peccatum veniale inducit mortem spiritualem: ergo. Confirmatur quia peccata venialia sunt frequentissima in hac vita: ac proinde obligatio ea corrigendi esset molestissima et intolerabilis, et vix cum charitate, et vita humana compatibilis. nec obstat quod peccatum veniale sit majus malum quam quaelibet mors corporalis: quia peccatum veniale in suo genere, seu comparatione facta cum mortali est malum leve, nec debet comparari cum morte alterius generis: alioquin sicut obligaret sub mortali ad conservandam vitam corporalem, etiam obligaret sub mortali ad vitanda venialia, quod repugnat praxi omnium.

353 Quod dictum limitandum est in praelatis, praeceptoribus, regu-

laritas quae cum custodes regulares disciplinae aliquando tenens etiam sub mortale corrigere peccata venialia subditorum, quando videlicet omissio correctionis conduceret regularis disciplinae destructionem, aut alicuius regulae ad perfectionem maxime conducentis abrogationem, vel quando ex frequentia, et permissione peccati venialis sequatur ignominia ordinis, et boni nominis ruina, ut si religiosus mentiatur frequenter, vel proferat verba turpia, tunc Praelatus permittens et non corrigens peccat mortaliter.

~~§§§~~ 3us.

Conditiones requisitae ad obligationem fraternae correctionis.

354 Prima conditio ut corrigendi constet de peccato proximi quia prout Navarrus in Manuali cap. 24o num. 12o asserit, ad obligationem proximi non sufficere suspicionem et probabilem dubitationem nec parvam probabilitatem. Ratio est: quia correctio ex se est odiosa, et erit occasio exasperandi fratrem, si illi obiiciatur peccatum, de quo solum datur suspicio quae correctio erit temeraria et iniuriosa. Ut ergo correctio obliget debet certo saltem moraliter constare veritatem peccati proximi.

Secunda

355 Conditio est: quod proximus delinquens indigeat nostra correctione. Ratio: quia correctio est quaedam eleemosyna spiritualis et remedium peccati, nullus autem tenetur facere eleemosynam nisi

pdegati negi aplicare remedium sui quo prudens iudicat
meal re ipsa depellendum esse: & Duplicat ad cogere po
test, q. primum delig quos non iudicat mea correct:
1º Si sit ignoratum ... et propterea certo, aut probabi
liter fore ut ipse emendet absque mea corr. Si adsit
alius, qui melius aut aeque bene possit peccatum corrigere,
ita ut probabiliter iudicet, primum minime esse re ipsa. In
utroque casu obligatio, sui ad corr., q. constat parte elag
neodmeg corporalis.

356 Tertia est q. debet ocasio et oportunitas
loci ad corr. Ideo primum non est correctionem q. differt
... vel aliis praesentibus, sed in circumstantiis, q. quibus iu
dicet melius disponi ad corr. Ratio quia finis correctionis est
emendatio proximi, quae non speratur in his circumstantiis, sed in oportu
nis.

357 Quarta est q. adsit spes prudens emendationis: nam si
peccator credet non emendandum pr ... vel timet eam corr.
potius esse nocivam quam esse utilem et prudens corr.
Ratio: quia finis correctionis est emendatio: & si non debet sperari
quando hic finis, nulla erit obligatio correctionis. Si quis a certum
esset, correctionem non esse nocivam dubitat tamen profuturam esse
tenetur ad corr.: quia non requiritur certitudo, sed sufficit spes
prudens emendationis. Si tamen peccatum sit publicum, et vergat

ulla in Dno, corrigendus est peccatum, quamvis non speretur ejus emendatio, aut timeatur perversio: quia correctio tunc habet aliquem finem sufficientem; non tamen esset ea correctio praecepto subjecta.

358 Quinta et ultima est: quod corripienti non sequatur damnum notabile ex correctione. Sed haec conditio admittitur ab omnibus. 1o quia nemo tenetur negligere proprium cum etiam periculo vitae propriae, aut famae tenemur subvenire. 2o quia quo bonum [illegible] periculi tanto magis bono [illegible] tenemur [illegible] cum vitae propriae periculo. 3o limitanda est in praelatis, qui tenentur magis obligatione corripiendi subditos et ideo debent etiam cum gravi [illegible] corripere subditos cum periculo vitae propriae, ex quibus colliges [illegible] sit a P. Vallea dis. 3a q. 10, raro [illegible] circumstantias [illegible], quibus praeceptum correctionis obliget sub mortali praecipue homines vulgares.

§ ~~[illegible]~~ 4us.

Utrum iste ordo cadat sub praecepto?

359 Ordo a Christo Dno praescriptus est quod 1o moneat privatim delinquentem ita ut nullus sciat peccatum aut correctionem; si reus peccat, debet corrigens [illegible] si vero peccatum adhuc perseveraret, tenetur corrigens illum admonere [illegible] unius aut alterius testium

Sic ad hunc pergat, et nullus eum dare, deferendus est ad Judicem, qui eum judicialiter corrigat.

In quaestione negativa sequor doctum
356 Bernardum de Arevalo ordinis Minorum tract. de correctione fraterna prolixiori nullum alium citantem, sed eius doctrinam est affirmativa, quam tradit Divus Thomas quodlibeto 11º art. 13º, et iterum hic quaestione 33ª art. 8º et ex eo Dominicani. Plures etiam alii recentiores hanc defendunt sententiam ut videre est apud P. Petrum Hurtado disputatione 163ª sec. 2ª. Prima ratio est, ordinem correctionis fraternae praeloquendo cadere sub praecepto, ita ut qui hunc ordinem omisserit in materia gravi peccat mortaliter, si correctio fiat ex obligatione, vel absque illa. Qua propter peccatum mortale est praeloquendo deferre crimen occultum fratris ad Praelatum in praesumptione nomine secreta. Dixi praeloquendo, quod si propter accidens aliquid aliquando licet, ut statim sequenti dicemus.

3 Probatur ratione authoritate Sti Augustini Sermone 16º de Verbis Domini: oculorum petulantiam et quodvis aliud religiosi peccatum prius est corrigendum secreto; postea vero coram testibus; et deferendum deinde ad praelatum. Ratio probatur: quia praepostera mala et damnosa est praeloquendo in defamare fratrem, nisi aliquo propter accidens propter majus bonum, quod sit fama ipsius: sic ordo rec...

tionis fraternae necessaria est ut proximus non defametur: quod ordo correctionis fraternae, praeceptoque quando ... Non dubitari potest. Porro minor: quia proximus infamari manifestando crimen illius: quia nec potest tale crimen manifestari, quod per secretam monitionem sperari emendatio. Et similiter dicimus de ... quia non est infamatio proximi manifestando omni, aut alii suum crimen quod si manifestet praetexto vel ...; secundo quod non debemus tenere corripere proximum cum ... suo ...: q.

362 Ex his colliges ordinem correctionis solum tenere locum in peccatis occultis: quia hoc praecepto solum intenditur conservatio famae proximi, quae ad hunc integra est, si peccatum est occultum. Si vero peccatum publicum sit, nulla est obligatio servandi ordinem correctionis: quia deficit fundamentum talis obligationis. Quod dicere quivis, ut peccatum dicatur publicum, ... constitutum est.

Quintus.

In quibus casibus ordo correctionis non obliget?

Excusantur ab obligatione servandi hunc ordinem ... deficit aliquid ... casus qui positi sunt ... quae sunt: quia obligatio servandi hunc ordinem, supponit obligationem

Correptionis Simplicis, cum Separat obligão corripiendi ex
plicis, Separat etiam obligão Servandi ordinem Correctionis. Id quod
agendo per accidens [illegible], [illegible] obligatione corripiendi
possit, aut debeat juxta nostra ordo correctionis, exponendum
nobis est, in quibus casibus liceat crimen occultum fratris
deferre ad Ecclesiam, vel ad Praelatum.

364 Primus casus est, quando
ex Secreta monitione non Speratur emendatio, quia credatur
fore incorrigibilis, sed Praelatum primo deferatur crimen occul
tum. Ita omnes [illegible]. Ratio est: quia ordo correctionis
solum potest obligare, quando judicatur utilis ad emendationem
proximi: ergo Si ex monitione Secreta non Speratur emendatio,
nulla est obligatio talis monitionis: ergo ea omissa poterit
meum occultum deferri ad Praelatum. Potest hic Sequendo: quia Salus Spi
ritualis proximi plus Stimanda est quam fama illius apud Praelatum;
sed in hoc casu solum judicatur utilis ad emendationem delatio Sui
criminis ad Praelatum: ergo.

365 Secundus est, quando crimen occultum Se dat
[illegible] rei publicae Seu Communitatis: quia in tali casu poterit primo
deferri ad Praelatum: nisi quis certo Sciret monitione privata
tale crimen esse corrigendum. Ita S. Thomas quaest. 33 art. 7. Ratio
est: quia bonum Reipublicae aut Communitatis est majus bonum quam
fama personae privatae: ergo quando prodest crimen damnum Com
munitatis [illegible] per delationem bono Communi prodesse, etiam cum [illegible] fama personae

privatum. Ad si certo saltem moraliter sciret ipsum nomine privata corrigendum esse, licet teneretur ad praelatum deferre in materia occulta crimen: quia charitas obligat ad habendum de bono communi quam nunc non [illegible] privatum.

366 Tertius casus, quando crimen occultum ex se est stagnum, attamen perversionem aliorum, nisi efficax remedium contra hoc praelati adhibeatur: tales crimen in se ipso, et alia hujusmodi. Constat hoc ex decreto Congregationis fidei, quod [illegible] praecipitur ut hujusmodi, et alia crimina ad S. Tribunal S. Officii deferantur, nulla praemissa monitione secreta. Huic decreto [illegible] est S. Thomas [illegible] docet [illegible] quod derogat, et alios affecit, non esse deferendum [illegible] praecepta moniti observanda. Et [illegible] S. Thomas in hoc casu ut obediamus sancto tribunali.

367 Quartus casus est quando crimen cedit in ferum alicujus personae privatae. Ratio est: quia tunc est idem ac si committeret damnum, quia ideo delinquentis in illud machinatur. [illegible] damnum [illegible] debet esse aequivalens famae delinquentis, ut si quis machinetur necem alteri, quae pondera cum illa famae alterius, et ad hoc fine deferendum est machinatio ad praelatum. Si vero damnum [illegible] non aequivaleat famae delinquentis aliter dicendum est: ut si non vult furari a divite parvam quantitatem, hoc casu praeferenda est fama delinquentis bono divitis, et ideo non potest hoc crimen manifestari.

368 Nota 2º quod crimen potest sedere [illegible] alterius, ita ut delinquens non sit causa moralis damni [illegible]

sentis, et in hoc casu non est revelandum crimen occultum: 1o quia
est omnino occultum, et periculum proximi. Suspicio et falsos
testes ob id non [illegible] [illegible] declarandus. In hoc casu
quia non est casus periculi in [illegible] periculo, et ideo non tenetur
se prodere cum simili periculo, neque tenetur eum prodere:
quia uni prius tenetur subvenire cum tanto damno alterius, quae
revera non est casus tanti periculi. [illegible] omnino pro calumnia
esset casus periculi alterius, [illegible] [illegible] tenebatur prodere [illegible]
[illegible]: quia in casu [illegible] est [illegible] ignorantia quia [illegible] [illegible].
Justitiam.

Justificatio [illegible] in [illegible] examen: quia videlicet in sacris
369 Religionibus praesertim Societatis Jesu obligat ordo correctionis fraternae,
vel possit omnino [illegible] secreta deferri ad Praelatum crimen
occulta Religiosi? In qua difficultate certum est apud [illegible] pe-
ccata venialia, et defectus leves posse deferri ad Praelatum
in [illegible], quia ex hac manifestatione [illegible] aut nulla sequitur [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] humiliti et perfecti. Probatur: quia
peccata venialia non sunt materia necessaria correctionis: ergo neque sunt
materia, in qua debet servari ordo correctionis. Patet consequentia: quia
in materia non obligante ad correctionem nequit esse materia obligans
ad servandum ordinem correctionis. Ideo S. Thomas in hac quaestione 33a
art. 3o docet, laudabile esse [illegible] Religionum in quibus fiunt
reprehensiones publicae in praemissa monitione secreta: quia videlicet
ista reprehensiones fiunt de culpis levibus et non afferunt [illegible] infamiam.

370 3o [illegible] Dum [illegible] non [illegible] in peccatis etiam [illegible] quae [illegible]

vel confirmet efferat vires Religiosi talis est quaedam in stabilitate vitae, et silentii: haec si crea sint, ut ipsi post a Praelato publice reprehendi. Certum 2o est: nobi lioris emendatus, ita ut nullum periculum publicae relabendi maneat, ut posset enuntiari Praelato etiam ut Patri: quia tunc finis correctionis est emendatio fratris, quo fini obtento, cessare etiam debet correctio. Quaestio tota est de difficultate est de peccato quasi occulto et nondum perfecte emendato, aut quando non est rebus tatus, aut quando imminet periculum publicae relabendi, quid videlicet tale peccatum possit a Religiosis deferri ad Praelatum tanquam ad Patrem nulla praemissa admonitione?

§. Sextus.

Licitum est plerumque in Religionibus, et praecertim in Societate crimen occultum et emendatum deferre immediate ad Praelatum tanquam ad Patrem.

331 Hoc assertum late et erudite docent et probant P. Suarez et P. Thyrso de Gonzalez disp. 163a sect. 5a a subs. 6a ubi pro ea adducit D. Thom., S. Bonaventuram, Ricardum, Gabrielem et plures alios quos inter Jesuitas omnes qui de hac re scripsere. Suppono, hoc delatum debere fieri examine sincero ... emendatum Religiosi, et maliter,

re ex pravo affect. V. grat. deprimat. Suppono 3 Supe-
Praelatum talem esse ut affect. Paterno et prudenti sinc-
tur directivum exigitur: nam si Praelatus prudentia careat
aut sit iuvenis et abusurus notitia 3 damnum et destructionem dela-
ti nullo pacto debet fieri delatio. Procedit 3 delatio 3 ca-
su quo Praelatus prudens sit, et sincerus, et quam pa-
terne procuret correctionem Subditorum.

Post 3 delatio 3 de pru-
310 dentis Iudicatum, quod Praelatus melius et utilius directurus sit
Subditum, potest ad illum tamquam ad P. deferri 3 mae cri-
men; sed plerumque Religiosi sic prudenter iudicant: 3
plerumque Religiosi potest deferri crimen fratris quidem ad
Praelatum tamquam ad D. Maior est expressa Sti Thomae quodlibet
beto 11o art. 13o, et probatur: quia finis correctionis fraternae est emen-
datio fratris, et eius spirituale bonum: 3 si hic finis utilius, et
melius speretur a Praelato, poterit ad illum 3 mae deferri
seminum speretur a Praelato, potest ad illum 3 mae deferri
rei crimen: nam nae rae providet, bono spirituali fratris 3
rei crimen: nam nae rae providet, bono spirituali fratris 3
damno temporali famae; quod procul dubio licitum est; quod
iudicans ... utilius, et magis ... ad bonum spirituale
... Vero ... quia si Religiosum et fra-
tre ... oporteret ... praecedere, quibus
... nullarum potest eius datio ... Sed si ... Re-
ligiosi a dicto Praelato auferri possit ... ex privata ...
... ex ... sit ... potest ex privata ... Praelatum ...
... , quam potest procurare ...

tus medius et efficacior: quia plerumque Praelatus potest facilius et utilius corrigere subditum; ideoque per ad ipsum immediate potest deferri crimen.

313 Confirmatur eadem ratione: nam quando [illegible] Spes publicae emendationis ex privata monitione, potest crimen fratris immediate deferri ad Praelatum, ut certum est; sed plerumque deficit haec spes emendationis in Religioso ex correctione privata: ergo plerumque potest crimen fratris immediate deferri ad Praelatum. Minor probatur: prudenter timeri potest Religiosum se fore emendatum, ut secreto corrigentem deludat, ut hac ratione denuntiationem evitet coram Praelato. Et ratio minoris est: quia quo aliquis ex altiori statu degenerat eo periculosior est lapsus, et difficilior emendatio: quapropter S. Augustinus epist. 137 a dixit *quomodo difficile expertus sum meliores, quam qui in monasteriis profecerunt; ita non sum expertus peiores, quam qui in monasterio ceciderunt.* Cum ergo adeo difficilis sit emendatio Religiosi plerumque desperat, cum [illegible] per monitionem secretam fratris; et ideo potest Praelatus moneri, ut efficacius corrigat.

314 Probatur 2° eadem ratione: quando delictum pergit in damnum communitatis, quamvis sit secretum potest immediate deferri ad Praelatum, ut omnes docent; sed plerumque peccatum Religiosi pergit in damnum communitatis aut Religio[illegible]

tur: et Procur. necnon Dnus Superior Regionarius simul cum Magna, scilicet Sodalium Sociorum propter frequentem consuetudinem se familiarit. et Regionum totius communitatis, cons. aliis Regionis similiter putetur. Ut in quaest. Dvus Bonaventura in Regula Sti Franc. quaest. 26 et constat ex experientia. Inde confirmatur ex Hispanica Status Regionarii, cum Sectatio-nis professionis perfectionis; unde Nos velut tamen in Sollicitudinis, de Sta quod Juvat ad perfect. consequendam; Id autem nec fe-re maxime conduit, quod Praelati eorum examina congruentia Imo et munera omnia et vitae, ut Sti Reg. et generalis Decreti docent: quod haec ratione prudenter gubernari, et adjuvari ad per-fectionem possint: q.

315 Quod ad haec Dua praesertim in Societate Jesu sit verum, et innegabile constat ex eo, quod Regionarii Societatis scilicet Juristam quoad hanc partem ut patet ex regula 9 summarii Constit. [illegible] ex examine communi Sti Patris Ignatii: Justum esse quivis debet, ut dicit, errores et defectus ipsius, et res quascunque, quae notatae in eo, et observatae fuerint, Superioribus per quemvis extra confessionem manifestent. Id ad hanc regula [illegible] Juris quoad [illegible] declaratum est in Congregatione Generali Can. 10, et etiam constat ex regula 15a Magistri Novitiorum, [illegible] ut in Societate [illegible] Specialis [illegible] nunc regula observanda, ut patet de facultate, et nunc [illegible]

tecti praed. Haec ad Juris famae cessionem, ut tractat et
notat Marius quam conferendam ad perfectae religionis
in particulari commendavit Gregorius 13us omnibus cujuscunque
ordinis Sacerdotibus 3a hac regula expostulasset, ut vi-
dere poteris apud [illegible] 5o de Religione lib.
Cap. [illegible] et latius apud [illegible] loco citato.

336 Pto. ad hac ces-
sione juris famae, facile patet, quomodo possit quis
dederit ad Praelatum tanquam ad [illegible]
ter Rectori: quia ordo [illegible] famae [illegible] a Christo
Dno eam delegat, quod [illegible] retinet [illegible]
famae: et si hoc jus licite remittere [illegible]
gat. Nec ordo charitatis: deficit enim [illegible]
[illegible] praecepti; atque in Societate Jesu quilibet remit-
tat hoc jus: q.

337 Ad quilibet possit cedere juri famae
quoad hanc partem, si sit Dominus seu administrator fa-
mae suae, patet efficaciter: quia potest quis occulta sua
peccata ad majorem suam humilitatem, et in spiritu
profectum manifestare Praelato, imo et cuilibet al-
teri, et sic [illegible]: et etiam potest aliter facere posset,
ut peccata sua Praelato manifestet; sed hoc est cedere
Juri famae quoad hanc partem: q. Hujus [illegible]
tri exemplo Sti Augustini, qui tredecim libros Confes-
sionum scripsit, in quibus sua peccata profunda, etc.

lebre sensibile depressit.

Ratio a priori minoris Dicitur est:

318 quod licite et laudabiliter possit majus sui bonum propter quem velle damnum cum bono maiori; sed gratia meliori, et facilior sui correctio majus bonum, quam fama denique apud Praelatum: ergo licite et laudabiliter potest quis velle ponere praeme meliori, et faciliorem sui correctionem quam famam suae nae apud Praelatum: ergo potest quis cedere juri famae apud Praelatum propter meliorem gratiam, et faciliorem sui emendationem. Confirmatur: quod licite potest quis jacturam aliquam in aliquo membro pati, ut totum corpus conservet: ergo etiam potest aliquam jacturam in fama velle pati ut spiritualis vitae animae salutem et securius conservet: ita confert pro defectu suae famae apud Praelatum: ergo correctio licita et laudabilis est.

Ut dicta melius colligantur, nota

319 1. haec Regula non est de ducere defectus obligationes denunciandi de Praelato crimen fratris, sed solum facere facultatem denunciandi, id est, possum licite, ad id non teneor sub peccato mortali crimen occultum verbale in damnum Communitatis, aut 3ae personae, vel accedat praeceptum Superioris praecipientis tertiis delationem criminis: quod in his duobus casibus teneor crimen occultum Praelato deferre ut declarat 6a Congregatio Can. 13o. Si vero crimen solum cedat in damnum delinquentis, et non accedat praeceptum Superioris, non teneor denunciare

trare, ut declarat [?] eadem 6a Congregatio Can. 11o de
licentia [?]

380 Notta 2o: non posse aperiri Praelato
crimina non solum quae ex Confessione Sacramentali mediante, vel
quae mediante Confessione innotuit, ut per se patet, sed neque illa crimi
na, quae ex secreto sigilli petito dixerant alii commu
nicabantur, ut delinquens et subjectus. Ita expresse habe
tur in eadem Congregatione Can. 11o et latius explicat
ab eximio Suarez 4o de Religione lib. 1o Cap. 9o
et Ratio est: quia illa regula ad bonum spirituale ordinata
est, ut timore delationis difficilius fierent lapsus,
et facilior emendatio per Superioris prudentiam procu
raretur: quia proinde regula excipere debent, quae spi
rituali bono obessent, et revera obesset usus notitiae ex
Confessione, vel ex communicatione secreta sigilli, et dixi[?]
quia si hoc dijudicaret, averteret se a Confessione, vel a secre
to, et debita querela.

381 Notta 3o: Regulam quam de dela
tione ad Praelatum non esse licitam, quando ea delatio
non est de facto profectura, sed potius nocitura fra
tri. Notat hoc eximius Doctor Suarez num. [?] ar. 2o
Quod duplici ex capite potest, vel ex defectu Prae
lati, vel ex fragilitate subditi delinquentis: etenim si
timeatur, quod Praelatus inficiet illum [?] Praelatus

vel publice eum defamavit vel secrete et indiscrete
illum punivit, non licebit tale det Prelatis aperire cri-
men mediate; eo quod scit fieri tales relationes,
quotiens Superior grande senserit erga subditos,
et non credat paternae correctionis; sed hoc non concede-
dum, nisi evidenti experientia constet ex fragilitate,
etiam et speciali conditione subditi per timeri agendo
[illegible] perturbatio et inquietudo, vel gravius [illegible]
[illegible] etiam talis erit ea delatio. Ratio huius dicendi:
quia licet ea delatio non esset contra justitiam propter defectum
[illegible] famae, quem supponimus; esset contra charitatem
[illegible] qua non possumus infamare fratrem, nisi propter
magnum suum bonum, aut propter bonum commune; quando ista
motiva desunt, non est facienda delatio.

Nota 1o quod colligitur
382 ex cap. 9o num. 13o, et cap. 10 num. 9o, non
esse licitam delationem ad Prelatum quando ex correctione Prela-
ti non speratur maior utilitas et fructus, quam ex correctione
privata fratris facienda. Ratio est: quia lex charitatis obligat,
ut servemus proximo, et bono communi cum nullo aut minimo
incommodo proximi. Et quidem quotiescumque peccatum occultum
fratris sine justa causa revelatur, virtus est detractio:
quando aequalis fructus et utilitas speratur ex correctione
privata fratris facienda non est differendum criminaliter

prælatus: quod tunc ille famulus sua ultro aut salute majori diligentia famam propriam obtineri.

383. Sive Religiosus Societatis ejusdem ferat leniter aliquantulum ab alio factus, vel illum impediat, vel procedere faciat, ut notavit Suarez de Virtute Religionis Tom. 4o Lib. 1o num. 41o: quare quilibet Societatis ex genere suo non obligatur sub peccato, et solum pro nunc dilige propositum esse dicendum esse ut peccata sua Superiori manifestet: licet revera faciat sese juris famam, vel alium possit apud Prælatum defamare ultra justitiam, sed potius conformiter ad charitatem, si debet ille circumstantias addi.

384. Dicendum tamen non est hac dua. Magistri Loca et opponit Dominus Primo: generaliter illa juris famæ esset imprudens, et prodiga honoris proprii: quod ipse per ejusdem delatio non est utilis ad illorum emendationem, sed pernitiosa: quod secundo: quod prælatus inter deprimenda mores secreta justitia debent non solum favore sponsorum corrigentis, sed etiam favore Superiorum, ut hæc melius et securius fiat: et favore quietis et pacis communitatis, et ut ultra prodenda spiritualia, quæ ex ejus manifestatione ... possint et hoc jure non potest privari ...

dere.

385 Postremo: quod ut quis possit semper hac ex parte se dare iuxta quod habet [illegible] suae famae, non sufficit quod faceat propter [illegible] a quo omne, in quo viget aqua [illegible], qua [illegible] subiectis esse [illegible], ut eorum de [illegible] extra [illegible] cogniti ad superiorem de [illegible]; sed requiri [illegible] denuntiatione, qualem requirunt iure ad effectum [illegible] necessitati. exemplum nullum afferat Lorca, sed [illegible] adferre exemplum illius qui dedit alicui [illegible] [illegible] agendi sua negotia, aut quaerendi sibi uxorem, quae non [illegible] ei dedisse potestatem aqua suo nomine [illegible].

386 Ad 2um arguunt vero tale [illegible] famae esse prodiga et [illegible]: nam pro maiori nostro spirituali profectu, et faciliori eius [illegible] prudenter [illegible] superiorem [illegible] alegi famae [illegible], imo et [illegible] famam: ad hoc ut [illegible] eius [illegible] famae [illegible] es utilis. Ad 2um dico eiusdem [illegible] et modum corrigendi [illegible] eiusdem corrigendi, ac etiam ad [illegible] ad meliorem eius [illegible] corrigendi, [illegible] bonum [illegible]; quod si aliter fieri [illegible] ex vitio corri gendi [illegible], sibi et non illi [illegible] putare debet: [illegible] et [illegible] quietis et pacis [illegible] si forte [illegible] fieri.

Ad ultimum dico, 2um ad iura eiusdem

387 [illegible] esse sufficientem, ut habeat generalem effectum [illegible]

Caput sub regula Ministrorum praeceptorum et praxis ista
explicat, et eius totalis observatio sedat [illegible] magnum
bonum tam totius Religionis, tam ipsius Religiosi suo Ju-
re sedentis. exemplum ad Procuratorem requirentis speci-
aliter datum Ut ducat alterum nomine uxorem ad fact-
[illegible] 23 [illegible] procurato-
rem generali facultate hoc excepto [illegible] locum [illegible]
[illegible] dicta Serme: [illegible] dare cuilibet facultatem [illegible]
[illegible] demptiam eius di [illegible] praecipiunt [illegible] fi-
nis

Finis

Anno Domini millesimo septingente-
simo trigessimo quinto.

Hispale

Index disputationum et Quaestionum hujus tractatus.

§ 2us

Quae sit materia correctionis fraternae? fol. 140

§ 3us

Conditiones requisitae ad obligationem fraternae correctionis. fol. 142

§ 4us

Utrum iste ordo cadat sub praecepto? fol. 143

§ 5us

In quibus casibus ordo correctionis non obliget. fol. 144.

§ 6us

Licitum est plerisque Religionibus, et praecepti Societatis crimen occultum non emendatum deferre ... ad Praelatum tanquam ad Patrem? fol. 146

